

Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisorataqarfik

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur

Kalaallit Nunaanni sanaartortitsisunut ilitsersuut

Marts 2006

Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqqarfik

Direktoratet for Boliger og Infrastruktur

Postboks 909
3900 Nuuk
Tel +299 34 50 00
Fax +299 32 54 10
iap@gh.gl
www.nanoq.gl/iap

IMARISAATA ALLATTORSIMAFFIA

Aallaqqaasiut	9
1. Ilitsersuutip aallaqqaasiutaa	10
1.1 Immikkoortortap sammisaa	10
1.2 Namminersornerullutik Oqartussat sanaartornermut ingerlatsiviat	10
1.3 Ajornartorsiutit aamma ilitsersuutip siunertaa	13
1.4 Ilitsersuutip katitigaanera	13
2. Sanaartortitsisup isumagisassai	15
2.1 Immikkoortortap sammisai	15
2.2 Sanaartortitsisup pisussaaffii	15
2.3 Sanaartortitsisup suliassai	16
2.4 Sanaartortitsinermi sianigisassat pingaarutillit	17
2.5 Aningaasaqarnermik aqutsineq tamatumanilu sanaartukkamut ajutoortoqarsinnaanera	18
2.5.1 Sanaartortitsisup akisussaaffia	18
2.5.2 Aningaasanik aqutsineq	18
2.5.3 Sanaartornermi ajutoorfiusinnaasut	20
2.6 Sanaartortitsisup sanaartukkap ingerlanneqarnerani naammassisariaqagai	21
2.7 Sanaartortitsisup suliassai allat	21
3. Suleqatigiinnissap, suliassap suliarineqarnissaata neqeroorutillu ilusilersorneqarnerat	23
3.1 Immikkoortup sammisai	23
3.2 Suleqatigiinnissamut, suliassap suliarineqarnissaanut neqeroorutinullu tunngasut	23
3.3 Pilersaarussiaq tamakkiisumik naammassisaq tunngavigalugu neqeroortitsineq	24
3.3.1 Suliassaq aalajangersimasoq (fagentreprise)	24
3.3.2 Suliassat ilaat ataatsimoortillugit suliarinnineq (storentreprise)	25
3.3.3 Suliassaq tamarmiusoq (hovedentreprise)	26
3.4 Tamakkiisumik suliaqarnissamut neqeroortitsineq.	27
3.4.1 Tamakkiisumik suliaqarniarluni neqerooruteqarnermi najoqqutarisassaq.	28
3.4.2 Akisussaaneq piginnittussaanerlu.	29
4. Sanaartorniakkamik pilersaarusionerq, matumanilu atuisussat ilaatinneqarnerat	31
4.1 Immikkoortup sammisaa	31

4.2 Sanaartortitsisup suliarisassaanik aaqqissuussineq, matumalu ataani atuisussat ilaatinneqarnerat	31
4.3 Pitsaassuseq, avatangiisit aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit	33
4.4 Sanaartortitsisumik siunnersuineq	34
4.4.1 Sanaartortitsisut siunnersorneqarnerannut isumaqatigiissut	34
4.4.2 Pilersaarusionermermi siunnersuisartut killiligaaffii	35
4.4.3 Sanaartortitsisumut siunnersortip tutsuviginassusia	35
5. Sanaartukkami aningaasatigut aqutsineq	37
5.1 Immikkoortortap sammisaa	37
5.2 Aningaasatigut aqutsinermeri anguniarneqartut	37
5.3 Sanaartortitsisup aningaasalersuinermeri malinnaanera	38
5.4 Sanaartortitsisup aningaasatigut missingersuusionera	40
5.5 Pilersaarusionermeri aningaasartuutigineqartussanut missingersuut	40
5.6 Missingersuut tunngaviusoq	42
5.7 Tamakkiisumik aningaasartuuteqarneq	42
5.8 Sanaartortitsisup aningaasartuutigineqartussanut missingersuummik malittarinninera	44
5.9 Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutini akit qaffasissusia	44
5.10 Aningaasartuutigineqartussanit missingersuusionermeri siunnersortit suliarisassaat.	45
5.11 Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutininik sippuineq	45
6. Teknikkikkut siunnersuineq	47
6.1 Immikkoortortap sammisai	47
6.2 Teknikkikkut siunnersuinermeri killigeqqusat	47
6.3 Sanaartorneqartup killiffinni teknikkikkut siunnersuineq	48
6.3.1 Siunertarisaassiaq	48
6.3.2 Pilersaarusionermeri	48
6.3.3 Pilersaarusionermeri aqutsineq	49
6.3.4 Siunnersortit aningaasartuutigineqartussat nakkutigineqarnissaannut akisussaaffii	50
6.3.5 Pilersaarusionermeri malittarinninnet	52
6.3.6 Sananeqartumik aqutsineq	52
6.4 Siunnersortit allat	54
6.5 Teknikkikkut siunnersuisoqarnikkut aaqqissuussineq	55
6.5.1 Tamakkiisumik siunnersuineq aammalu siunnersuinerup agguataarneqarnera	55
6.5.2 Tamakkiisumik suliaqarnermut siunnersuineq	55
6.6 Suliarinnittussarsiorneq siunnersortissamillu toqqaaneq	56
6.6.1 Nalinginnaasumik siunnersortimik toqqaaneq	56
6.6.2 Neqeroortitsinikkut siunnersortininik toqqaaneq	57
6.6.3 Siunnersortininik killilimmik neqerooruteqartitsilluni toqqaaneq	57
6.6.4 Pilersaarusionermeri unammisitsinermeri siunnersortimik toqqaaneq	58

6.6.5 Tamakkiisuumik suliarinnittoqartillugu siunnersortimik toqqaaneq	59
7. Sanatitsiniarluni neqeroortitsinermi tunngaviusussat	61
7.1 Immikkoortortap sammisai	61
7.2 Sanatitsisup toqqaanissaminut periarfissai	61
7.3 Sanatitsiniarluni neqerooruteqarnermi tunngavigineqartumi, pilersaarummut atorneqartussat	61
7.4 Tamakkiisuumik pilersaarusiamik tunngaveqarluni neqeroortitsinermi tunngavigineqartussat	62
7.5 Neqeroorutit qinigassat allat	62
7.6 Sananissamut siunertamik tunngaveqarluni neqeroortitsinermi tunngavigi-neqartussat	63
7.7 Pilersaarusiaq naammassinngitsoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiuneq	63
8. Pilersitsiniarneq siunertassatullu siunnersuut	65
8.1 Immikkoortortap sammisai	65
8.2 Ininik inissianillu pisariaqartitsinerup naliliiffigineqarnera	65
8.3 Pisariaqartitsinermit aammalu atorfissaqartitsinermit misissuinerit	66
8.4 Ininik inissiisinnaanermullu periarfissat	66
8.5 Inissialiorfigineqartussap naliliivigineqarnera	67
8.6 Sanaartukkap inissinneqarfissaata ataatsimut naliliiffiginera	67
8.7 Siunertarisassatut siunnersuut	68
8.8 Aningaasartuutigineqartussat missingersuusiornerat akuersissutillu	68
9. Sanaatornissamut siunertaq	70
9.1 Immikkoortortap sammisai	70
9.2 Sananeqartussamik siunertap siunertaa	70
9.3 Pisortatigoortumi sanaatornerni tunngaviusussatut piumasarisat	70
9.4 Sanaatornissami siunertap itisilerneru annertussusialu	71
9.5 Sanaatornermut siunertap imarisai	72
9.6 Immikkut misissueqqaarnerit	74
9.7 Sanaatornissami siunertap akuersissutigineqarnera	75
10. Siunnersuut pilersaarullu	76
10.1 Immikkoortortap sammisai	76

10.2 Siunnersuummut pilersaarummullu tunngaviusut	76
10.3 Atortussat nutaat sananeqarneralu	77
10.4 Immikkut tikikkuminarsinnaasut	77
10.5 Pilersaarusionerme killiffinnik immikkoortiterineq	77
10.5.1 Pilersaarummumut siunnersuutaagallartoq	78
10.5.2 Pilersaarummumut siunnersuut	78
10.5.3 Pilersaarutaagallartoq (sananeqartussanut annerusunut)	79
10.5.4 Pilersaarut	80
10.6 Pequtit atortullu	80
10.7 Ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu	80
10.8 Pitsaassuseq, avatangiisit suliffimmilu isumannaallisaanikkut pissutsit	81
10.9 Sillimaniarnermut peqqissutsimullu pilersaarut	82
10.10 Pilersaarutip, suliarinnitussarsiuillunilu neqerooqqusinerme atortussat akuersissutigineqarnerat	84
11. Suliamik suliarinnittussat suliarisassaannik suliarinnittussarsiu-ineq	85
11.1 Immikkoortortap sammisai	85
11.2 Suliarineqartussamik suliarinnittussarsiuilluni neqerooqqusinerme malittarisassat	85
11.2.1 Suliariumannittussarsiuussinerme inatsit	85
11.2.2 Suliariumannittussarsiuinerme kaajallaasitaq	86
11.2.5 Ataatsimoorussamik piumasaqaatit	87
11.2.6 Immikkut piumasarineqartut	88
11.2.7 Suliariumannittussarsiuussilluni neqeroortitsinerne allagartat uppernarsaatit tullerriaarnerat	88
11.3 Suliariumannittussarsiuussinerme neqeroorutip annertussusia	89
11.4 Suliariumannittussarsiuussinerme neqerooruteqartitsinerme atorineqartussat	89
11.4.1 Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqartitsinerme atorineqartussanik ilisarititsineq	90
11.4.2 Neqeroortitsinerme atorineqartussanik paasissutisiinerme akisussaaffeqarneq	91
11.4.3 Sanatitsisup sanaartukkamut atortussanik nammineq tunniussaqaarnera	91
11.4.4 Suliamik suliarinnittup qularnaveequsiinera	91
11.4.5 Sillimmasiineq	92
11.4.6 Piffissaliussamik sivitsuinerit aammalu nalinginnaanngitsumik silarlummik akornuteqartarnerit	92
11.4.7 Neqerooruteqarnerme allattorsimaffik aammalu amerlassutsinik nalunaarsuut	92
11.4.8 Sanaartornerme ataatsimiittarnerit	93
11.4.9 Isumannaassuserme peqqissutsimullu suliniuteqarneq	93
11.4.10 Ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu	94
11.4.11 Sanatitsisup akiliinera	94
11.4.12 Suliamik suliarinninnerme akiliutigineqartussanik nuussineq	94
11.5 Neqerooruteqartitsinerme periusissat	94
11.5.1 Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinerup ingerlanera	95
11.5.2 Suliarinnissinnaasunik qinaasinerme toqqaanerilu neqerooruteqaqqusinerme periusissaq	96
11.5.3 Neqeroorutip attatiinnarnissaanut piffissaliussaqaq	97
11.5.4 Neqeroortitsinerup nalaani atassuteqaqatigiinnerit	97
11.6 Tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuussinerme neqeroortitsineq	98
11.6.1 Suliarinnissinnaasunik qinaasineq toqqaanerlu	98

11.6.2 Kinaassutsimik isertuussineq	99
11.6.3 Neqerooruteqarnermi aningaasarsiat	99
11.6.4 Agguaassinermi aalajangiinermi tunngavik	99
11.6.5 Ataatsimiititaliaq piukkunnarnersiuisussaq	100
11.6.6 Neqeroorutip itisileriffigineqarneranut piumasaaqatit	101
11.6.7 Isumaqaatigiissummut sanatitsisup malinnaanera	101
12. Neqeroorutini naliliineq akuerinninnerlu	103
12.1 Immikkoortortap sammisai	103
12.2 Neqeroortitsinermi malittarisassat	103
12.3 Tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuinermi suliarinnittussanik toqqaaneq	104
12.4 Neqeroorutini kukkunerit amigaatillu	104
12.5 Immikkut piumasarisat (nangaassuteqarneq)	104
12.6 Immikkut piumasarisanut sanatitsisup inissisimanera	105
12.7 Neqeroorutit sanileriit	106
12.8 Immikkut ittumik neqerooruteqarneq	106
12.9 Neqerooruteqarsimasunik isumaqaatigiinniarnaq	107
12.10 Neqeroorummik appasinnerpaamik akuersineq	107
12.11 Neqeroorummik aningaasaqarnikkut inissisimalluarnerpaamik akuersineq (tamakkiisumik suliamik suliarinninneq)	108
12.12 Suliarinnittussanik toqqaanermik avammut nalunaaruteqarneq	109
13. Sanaartukkamik ingerlatsineq	110
13.1 Immikkoortortap sammisai	110
13.2 Suliarinnittussamut isumaqaatigiissut	110
13.3 Suliarinnittussap piffissamut suliarinninnissamullu pilersaarutai	110
13.4 Sanatitsisup pilersaarutini akuersinera	111
13.5 Sanatitsisup nakkutilliinera	111
13.6 Pitsaassutsimut aqutsineq malittareqqiinerlu	112
13.7 Sanaartornermi aqutsineq	112
13.7.1 Piffissaliussamik aqutsineq	113
13.7.2 Aningaasartuutini aqutsineq	114
13.8 Sanatitsisup aningaasartuutini aqutsinera	114
13.9 Sanaartornermi ataatsimiinnerit	114
13.10 Sanaartorfimmi isumannaassuseq peqqissuserlu	114

13.11 Sanaartornerup nalaani pilersaarutininik allanngueq	115
13.11.1 Pilersaarutininik allanngueq	115
13.11.2 Piffissarititamik sivitsuineq	115
13.11.3 Ullormut qaangiinnermi akiliut, taarsigassat isumaqatigiissutinullu malinninnginneq	116
13.11.4 Akilersuinnermik unitsitsineq akiliisinnaajunnaarnerlu	117
13.11.5 Isumaqatigiinnngissutit isumaqatigiissitsiniarnerlu	117
14. Sanaartukkap naammassinera	118
14.1 Immikkoortortap sammisai	118
14.2 Tunniussineq	118
14.3 Amigaatinik sananerlutanillu suliarinninneq	118
14.4 Ukiup ataatsip qaangiunnerani misissuinerit	119
14.5 Ukiut tallimat qaangiunneranni misissuinerit	119
14.6 Ingerlatsinermut aserfallatsaaliinissamut ilitsersuutit	120
14.7 Sanatitsisup akiliinissamut pisussaaffii sanaartukkamullu naatsorsuutit	121
14.8 Sanaartukkamut atatillugu misilittakkanik naliliineq ingerlateqqiinerlu	121

ILASSUT 1:

Kalaallit Nunaanni Nunaanni maleruagassat il.il. pineqartumut attuumassuteqartut

ILASSUT 2:

Qallunaat Nunaanni maleruagassiat il.il. pineqartumut attuumassuteqartut

ILASSUT 3:

Pineqartunut attuumassuteqartut qarasaasiat qupper sagaaniittut

ILASSUT 4:

Oqaatsit ataasiakkaat allattorsimaffiat

Aallaqqaasiut

Matumuuna ingerlateqqinneqarpoq Kalaallit Nunaanni sanaartortitsisunut ilitsersuutitut atuuttuusooq.

Ilitsersuut suliarineqarsimavoq sanaartugassap aallartisarnerni sanaartukkallu naammassiartuaarnera tunngavigalugit.

Sanaartortitsinermi ilitsersuutip imarai sanaartukkap aallartinneraniit sanaartukkap naammassilluni tunniunneqarnissaa, kiisalu sanaartukkap naliliiffigineqarnissaa ilanngullugu. Tamatumani Pisortani sanaartortitsinerni maleruaqqusatut aalajangersakkat tunngavigineqarput.

Ilitsersuut Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqaarfik suleqatigalugu suliarineqarpoq, aammattaarlu sanaartornermi soqutigisaqaqatigiit assigiinngitsut kiisalu soqutigisallit assigiinngitsut ilitsersuummut oqaaseqaateqarnissaminnut periarfissaqarsimapput.

Sanaartortitsisunut ilitsersuutip sanaartortitsinermi misilittagarineqareersimasut ingerlateqqippai.

Sanaartortitsisup nammineq aalajangigassaraa suliani ataasiakkaani suliarineqartusaaq qanoq annertutigissanersoq, imaappoq suliarineqartut ilai suliakkiissummut ilitsersuutip ilaannaa tunngavigalugu sanaartortitsisumit isigineqarsinnaasut. Sanaartornermi ilitsersuutip sanaartortitsisoq periarfissaqartilerpaa sanaartukkap naammassineqarluni atuutilersinnaaneranut aammalu sanaartukkap naliliiffigineqarsinnaaneranut.

Sanaartortitsinermi ilitsersuut Namminersornerullutik Oqartussat pisortaqaarfiinut taakkulu ataanni suliffeqarfinnut immikkut sanaartornermik siunnersuisoqanngitsunut tunnganeruvoq. Ilitsersuulli soorlu kommunit sanaartortitsinerini sanaartortitsinermilu ingerlataqartunit kiisalu piginneqatigiilluni inissiaatileqatigiinnit aallarterlaanit atorluarneqarsinnaavoq.

Erhvervs- og Boligstyrelsen* 2003-mi sanaartortitsinermi ilitsersuusiala ilitsersuutip matuma suliarineqarnerani isumassarsiorfiuvoq aammalu Kalaallit Nunaanni sanaartornermut naleqqussarneqarsimalluni.

Kalaallit Nunaanni sanaartortitsisunut ilitsersuut Ingeniøritut siunnersuisartumit, Ingeniør M. IDA Steffen Ulrich-Lyngemit akisussaaffigineqarluni, sanaartortitsinermi siunnersuisartut EMCON A/S suleqatigalugit suliarineqarpoq.

Kalaallisuunngortinneqarnerani aningaasaleeqataavoq NUNAFONDEN.

* Ullumikkut: Erhvervs- og Byggestyrelsen.

1. Ilitsersuutip aallaqqaasiutaa

1.1 Immikkoortortap sammisaa

Immikkoortortami salliutillugit sammineqarput Namminersornerullutik Oqartussat sanaartortitsinermit ingerlatsiviata aaqqissuussaanaerata ataatsimut malinnaaffigineqarnissaa. Tamatuma kingorna ilitsersuutip siunertaa ineriartortinneqarneralu eqqartorneqarput. Ilitsersuutip ersersippaa sanaartortitsisup suliaata piffissami sivilisuneru-sumi ineriartortinneqarnera.

Assersuutitut taaneqarsinnaapput sanaartortitsisup nammineerluni siunnersortissaminik atorfinitsitsinera, sanaartugassap neqeroortitigineqarnera, sanaartortitsisumut piumasaqaatit, sanaartukkap pitsaassusissaa, avatangiisit nakkutigineqarnerisa luqunneqarnerat, tamakkiisumik aningaasalersuineq kiisalu isumannaallisaaneq suliffimmilu peqqissuunissaq.

Sanaartortitsisunut ilitsersuummi malinneqartussatut aalajangiunneqarsimasut tunngaviupput, tamatumani makku pineqarlutik: neqeroortitsinermit malitassat, sanaartukkap pitsaassusissaanut maleruaqqusat kiisalu avatangiisinut tunngatillugu malitassat. Sanaartorfimmi isumannaatsuunissaq peqqinnissarlu pillugit malittarisassat, tamakkiisumillu aningaasalersorneqarnerata naliliiffigineqarnera.

1.2 Namminersornerullutik Oqartussat sanaartornermut ingerlatsiviat

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat sanaartornermut ingerlatsiviat aaqqissuunneqarpoq Namminersornerullutik Oqartussat inatsisaat nr. 944, 23. december 1986-imeersoq, Kalaallit Nunaanni inissaqartitsineq, inissaqarnermut ikiorsiissuteqarneq, inigisanik attartortitsineq il.il., tunngavigalugu. Aammalu inatsit nr. 612, 23. december 1980-imeersoq (kingusinnerusukkat allannguutai ilanngullugit) nunaminertanut atuisinnaanermut, illoqarfiillu ineriartortinneqarnerinut sanaartortitsinermullu tunngasoq.

Namminersornerullutik Oqartussat sanaartortitsinermit ingerlatsiviat arlalinnik assigiingitsunik soorlu peqqussutinik, nalunaarutinik kaajallaasitanillu maleruagassaqarpoq, taakkulu sanaartortitsinermit ilitsersuummi immikkoortuni assigiingitsuni eqqartorneqarput.

Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisorta qarfiup Kalaallit Nunaanni inissaqartitsineq, inissaqarnermut ikiorsiissuteqarneq, inigisanik attartortitsinermit tunngatillugu inatsit oqartussaaffigaa.

Namminersornerullutik Oqartussat sanaartukkanik tulleriiaarisumik immikkoortitikkamik aaqqissuussineq suliarisimavaat, tassani sanaartukkap ingerlanneqarnerani kikut sunik akisussaaffeqarnerinik aalajangersaavigineqarlutik.

Aaqqissuussinerup tamatuma kingunerissavaa pisorta qarfiit sanaartugassanik ingerlatsiniartut (sanaartornermit akisussaasut) sanaartortitsinermit ingerlatitsinermilu sungiussisimalernerunissaat. Sanaartortitsisup sanaartornerup ingerlanneqarnerata naalani nakkutigisassarai sanaartukkap ingerlanneqarnissaanut ilitsersuutip piumasaqaatillu, aammalu sanaartornermit pilersaarussiaq malillugu ingerlanneqarnerasoq, sanaartugassamut pilersaarusiap akuersissutigineqarnissaa, pilersaarusiornissamik

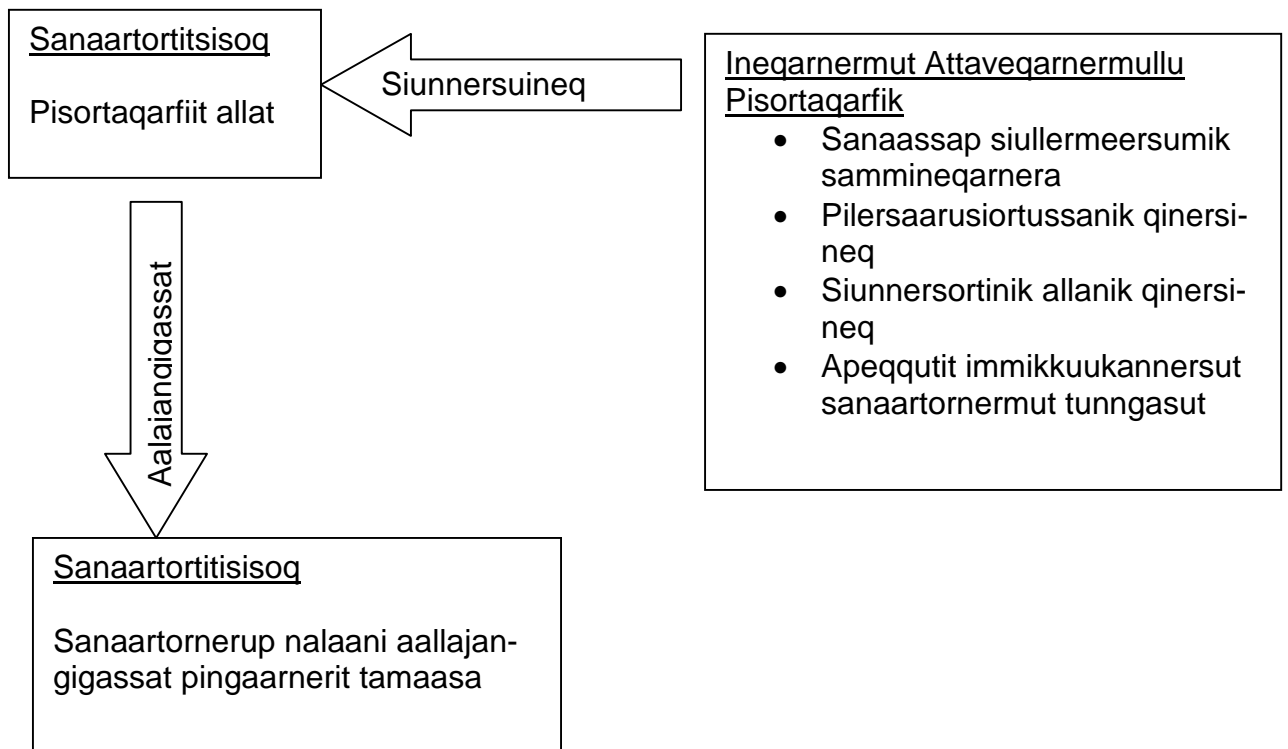
siunnersuuteqarnissaq aammalu sanaartugassamut pilersaarusioneq, suliffeqarfiup ulluinarni ingerlanneqarnissaa sanaartukkap ingerlanneqarnerani siunnersuuteqarfigissallugu, kiisalu sanaartukkap naammassinerani illuliaq akisussaaffigilissallugu.

Sanaartornissami ilitsersuussummut atugassatut siunnersuummut makkua aalajangiinermut tunngavigineqarput.

- Pisortaqrarfiup sanaartortitsiniartup qulakkeersimasariaqarpai (isumagisariaqarpai) aningaasat sanaartornermut atorneqartussat, kiisalu aningaasat atorneqartussat iluanni sanaartortoqarsinnaanersoq. Sanaartortitsiniartup naalakkersuinermut suliartutunut (akuersisartunut) nassuiartussaavaa sanaartorniarneqartup sumik tunngaveqarnera. Taamatuttaaq sanatitsisup isumagisarsaraa sanaartugassamut tunngatillugu, sanaartugassamut attuumassuteqarsinnaasut pisortaqrarfiullu iluani tusarniaassalluni aammalu sanaartugassamik atuisussat ilaatinneqarnissaat.
- Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqrarfiup sanaartornerup ingerlanneqarnera, aningaasat atorneqartussat missingersuusionerat, aningaasallu atorneqartut Isumaginninnerni, Ilinniartitaanerni, Piorsarsimassutsimut, Ilageeqarnermi Peqqisutsimullu Pisortaqrarfinni sanaartugassat akisussaaffigai.
- Sanaartugassamut tunngassutillit tamarmik aammalu sananiarneqartoq Inatsisartut aningaasaqarnermut inatsisaanut ilanngunneqareerpata Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqrarfiup sanaartukkap ingerlanneqarnera nakkutigilertussaavaa, aningassat atorneqartussatut missingersuusionerineqarsimasut, aningaasallu atorneqartut nakkutiginerat, aningaasat akilerneqartussat isumagalugit, naggataatigullu sanaartornermi aningaasat atorneqarsimasut naatsorsuusiussallugit.
- Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqrarfik pisortaqrarfinnut allanut ikiorsiisinnaavoq sanaartukkat pissusissamisoortumik naammassineqarnissaat anguniarlugu.

Suliassanik agguaassinerni sanaartortitsisup teknikerillu (sanaartukkallu ingerlatitsisut) akunneranni akisussaassuseqarneq aammalu piginnaassuseqarneq naleqqutuusariaqarput – sunik sanasoqassanerani aalajangiisoqarsimanissaq sanaartortitsisut akisussaaffigaat – teknikerillu akisussaaffigaa sanaartornermut sanaartortitsinerullu ingerlatsinermut ilisimasaqarluarnissaq.

Iluseq 1: Pisorta qarfiit allat sanaartortitsisut

Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisorta qarfik aammalu A/S Inissiatileqatigiiffik INI tassaapput ataavartumik (ingerlajuaannartumik) sanaartornermik ingerlataqartut sanaartortitsisullu suliarisassai ingerlataralugit, immikkut namminerisaminik sanaartortitsinermut aqutsisoqarlutik teknikkimut aqutsinernullu ilisimasaqartunik.

Namminersornerullutik Oqartussat avataatigut kommunit teknikkimut ingerlatsivii aammattaaq namminerisaminnik sanaartortitsinermut aqutsiveqarput.

Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisorta qarfik eqqaassanngikkaanni Namminersornerullutik Oqartussat pisorta qarfiini nalinginnaasumik sanaartornermut ilisimasaqarnej ajorput, taamaattumillu sanaartornerup nalaani teknikkimut siunnersorneqarnisamik pisariaqartitsisarlutik. Pisorta qarfiilli sanaartornerup nalaani namminersorlutik siunnersuisartunit imaluunniit periarfissaqassappat kommunit teknikkimut ingerlatitsiviiniit siunnersorneqaqqullutik ikiortissarsiorsinnaapput.

Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutai, soorlu Nukissiorfiit Mittarfeqarfiillu aammalu Namminersornerullutik Oqartussanit pigineqarlutik piginneqatigiiffiusut, soorlu Tele Greenland A/S, Royal Greenland A/S aammalu Pilersuisoq A/S namminerisaminnik sanaartortitsinermut aqutsiveqarput immikkut teknikkimut aqutsinernullu ilisimasalinnik.

Sanaartortitsisoq inatsilerinermut, aningaasaqarnermut pissutsinullu allanut pisariaqartitsiguni avataaneersunik sulianut tunngasunik ilisimasalinnik ikiortissarsiorsinnaavoq.

1.3 Ajornartorsiutit aamma ilitsersuutip siunertaa

Kalaallit Nunaanni sanaartortitsinerup iluani sanaartortitsisup sinniisorisai ukiuni kingulliunerusuni sakkortuumik isornartorsioneqartarput, sanaartukkat naammassineqarsimasut pitsaassusii annikilliartuinnarmata sanaartortitsisullu kissaatigisimasaraluannut naleqqunnatik.

Teknikkimi suleqataasut taarseraattuarnersa kinguneraa peqataajuaannarsinnaanginnerat.

Sanaartukkap aallartisarnernik, sanaartukkallu killiffiinik ilisimasaqanginneq nalorisoortitsilersarpoq. Piffisamik pilersaarusiornarlunneq pilersaarutillu kukkuneqarnera pissutaatinneqartarput sanaartorniarluni akigitinniakkat qaffasippallaartarnerinut, sanaartukkallu allangortinneratigut ajutoornernut, kingunerisarlugit kinguartoornarit aammalu sanaartitsisunut aningaasartuuteqarnerulersitsisarnerit. Tamakku sanaartortitsisunut maalaarutigineqartarput naammagittaalliuutigineqartarlutillu.

Namminersorullutik Oqartussat iluanni suleqatigiissitamik pilersinneqarsimasumi suliarinnittussarsiuussinermi atortussiat pitsanngorsaaffigineqarnissaat pillugu suliaqartumit 2003-mi tikkuarneqarpoq pisorta qarfiit pitsaanerpaamik sanaartortitsisutut atuutissagunik sanaartortitsinermut ilitsersuummik pisariaqartitsisut.

Sanaartortitsisunut ilitsersuut Namminersornerullutik Oqartussat sanaartornerini ilitsersuutitut atorneqartussatut eqqarsaatigineqarpoq, kisiannili aamma allanit soorlu kommunenit, piginneqatigiilluni inissiaatileqatigiinnit, siunnersuisartunillu atorneqarsinaalluni.

Ilitsersuut nunniornernut, qaartiterinernut, aqqusinniornernut, ikaartarfiliornernut, umiarsualiviliornernut assigisaannullu sanaartornernut atuutingilaq.

Ilitsersuut sanaartukkat nalinginnaasut suliarineqartarnerannik takutitsivoq, kisiannili naatsorsuutigineqarsinnaanani ajornartorsiutaasinnaasut sanaartukkap suliarineqarnerata nalaani pilersinnaasunut. Ilitsersuutip pingaarnerutillugit makku anguniagarai:

- Sanaartorniakkamik toqqaaneq aalajangiisimanerillu, sanaartortitsisup aalajangigassaraisai aammalu tulleriissaarinikkut sorliit siulluutinneqassanersut aalajangiunneqassanersulluunniit.
- Tikkuutissallugu suliat naammassineqarsinnaassappata sunik ikiorsiiffigineqarsinnaanerannik.
- Sanaartortitsisumut eqqaasitsuussalluni.
- Malitassanik sanaartortitsisumut pingaaruteqarsinnaasunik tikkuussissalluni.

1.4 Ilitsersuutip katitigaanera

Ilitsersuutip katiterneqarnerai siullermik aallaqqaasiut, sanaartortinniakkap piareersarnerata allaatigineqarnera, aammalu sanaartukkap ineriartornera.

Akunnaannersiorluni ilitsersuummi taaguut "sanaartortitsisoq" (bygherre) atorneqarpoq, naak imaanniartussaagaluortoq sanaartortitsisoqarneq aatsaat aalajangiisoqareersimappat inissianik atorfissaqartitsineq sanaartornissamik pilersaarutikkut atorneqalersussaalluni.

Ilitsersuut nutaanik sanaartornernut atugassanngorlugu suliarineqarsimavoq, kisiannili aamma iluarsartuussinernut imaluunniit allilerinerni atugaasinnaalluni.

Ilitsersuummi immikkoortortani ataasiakkaani Namminersornerullutik Oqartussat sanaartortitsinerinik toqqaannartumik naleqqussaallutik aqutsinermut tunngatillugu aalajangersakkat pingaarutillit assigiinngitsut eqqartorneqarput. Malittarisassat allat, soorlu sanaartortitsinermut, pilersaarusionermut sulinermilu avatangiisit pillugit inatsisit ilanngunneqanngillat.

Sanaartornerup piareersaasioneranut tunngatillugu inatsisit malittarisassallu sanaartornermut tunngassuteqarsinnaasut pillugit inatsisit sanaartornermut attuumassuteqartut innersuussutigineqarput. Teknikkimut tunngatillugu aalajangersakkat, najoqqutassat pitsaassuserlu, sanaartornermik piareersaanermut suliarinninnermullu pingaaruteqarsinnaasut ilitsersuummi ilanngunneqanngillat.

2. Sanaartortitsisup isumagisassai

2.1 Immikkoortortap sammisai

Immikkoortup matuma imaraa naatsumik sanaartortitsisup sanaartornerup nalaani periuseqarnissaa suullu isumagisassarinerai, kiisalu sanaartorneqartup aallartinneraniit naammassineqarnissaata tungaanut aalajangigassat pingaarnerusut

2.2 Sanaartortitsisup pisussaaffii

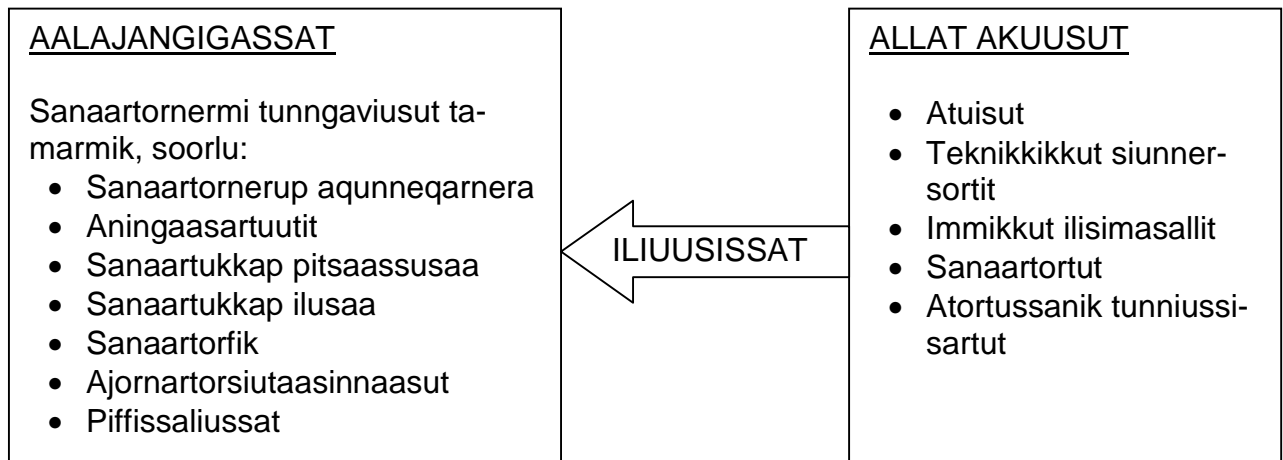
Sanaartortitsisoq sanaartukkamut aalajangiisartussaavoq aningaasanik akuersissuteqarsimasunut, inuiaqatigiinnut, atuisunullu akisussaavoq sananeqartoq ilusimigut, pitsaassutsimigut, atorsinnaassutsimigut, teknikkimut, avatangiisinut aningaasalersuinemullu tunngatillugu.

Sanaartortitsisup takusinnaasariaqarpaa sanaartugaq ataatsimoortussanngorlugu sivirusumillu atorineqarsinnaanngornerusut. Sanaartortitsisuuneq piumasaavoq anner-tooq, sanaartukkamut ilisimasaqarluarnissaq peqqissaarussinissarlugu.

Sanaartortitsisuuneq aammattaaq aqutsinermik suliassartaqarpoq. Sanaartortitsisup sanaartukkami aalajangiisussatut akisussaaffigai, sanaarineqartup isumassarsiarineqarneraniit atulernissaanut ingerlanneqarneranullu tunngasut. Sanaartugaq suugaluarpalluunniit sanaartortitsisup isumannaartariaqarpai sanaartukkami tunngaviusoq tunngavigalugu aalajangiissalluni, sanaartukkap aaqqissuussaana, aningaasalersorneqarnera, pitsaassusia, ilusilersornera, sanaartorfiup ajoquserfiusinnaanera sanaartukkallu piffissarititap iluani suliarineqarnissaa. Sanaartortisup atuisut, teknikkikut siunnersuisartut, immikkut ilisimasallit, sanaartortut aammalu atorussanik tunisartut sanaartukkap naammassinissaanut tunngatillugu ikiortigisinnaavai.

Sanaartortitsisup suleqataalluarnera sanaartukkap iluatsilluarnernut aalajangiisusarpoq, tamannalu iluatissinnaavoq ataqatigiissarilluarni pilersarusiornikkut, sanaartukkap suliarineqarnerani malinnaalluarnikkut, akisussaassuseqarluarni suliassanik agguassinikkut aammattaaq sanaartukkap ingerlanneqarnerani ajornartorsiu-taasinnaasut nassaariniarlugit aqunniarlugillu. Kingusinaarluni, ersernerluttumik imaluunniit kukkusumik aalajangiisarnerit kingunerisinnaavaat annertuumik immikkut saniatigut aningaasartuuteqarnerit, kinguartoernerit, kiisalu sanaartukkap pitsaassusaa-ta atorsinnaaneratalu pitsaannginnerulernera.

Takussutissaq 2: Sanaartortitsisup aalajangiisarnera – isumassarsinermit sanaartukkap atuutilerneranut ingerlanneqalerneratalu tungaanut.

2.3 Sanaartortitsisup suliassai

Sanaartortitsisup isumagisassai makkuupput:

- Sanaartugassap pisariaqartitai sumullu atorneqarnissaa tamakkiisumik qulaajassallugu.
- Sanaartukkap naammassineqarnissaanut nammineq sularinnissinnaaneq nalilivigissallugu aammalu tamatuma avataatigut qulakkeersimassallugu ilisimasalinnik ikiorserneqarnissaq.
- Politikkikkut, teknikkikkut ingerlatsinikkullu sanaartugassap tunngavissai aningaasaqarnermut, sanaartugassap inissisimaffisaanut piffissamullu sanaartorfiusussamut tunngatillugu qulaajaassalluni.
- Sanaartukkap angissusaa, silatimigut illullu iluatigut qanoq ilusilersorneqassanersoq kiisalu pitsaassusissaa aalajangissallugu.
- Aningaasartuutigineqartussat pilersaarutip anguniagai sanaartorerullu nalaa-ni aalajangigaasimasut aalajangiussimassallugit.
- Aningaasartuutit nakkutigineqarluarnissaat qularnaassallugu tamatumalu ataanisiusissukkut imaluunniit kingusissukkut neqerooruteqarnerup iluaqutissartai ajoqutiginnaasaalu naliliffigissallugit.
- Sanaartornermi peqataasut suliassaak akisussaaffissaallu qulaajassallugit matumanilu isumaqatigiissutit ersernerluttut akisussaaffinnik nalornilersitsisinnasut pinngitsoorniarlugit
- Sanaartugassatut pilersaarutigineqartup akikinnerpaamik sularineqarnissaa anguniassallugu aalajangiinerit nalorninartut pinngitsoortinniarnersigut.

- Naliliiffigissallugu sanaqataasut akunnerminni nalinginnaasumik suleriaaseqarsinnaanerat, erseqqissumik suliarineqartussap nalunaarusiorsimanera, kiisalu nalinginnaasumik attaveqatigiissinnaanerat paasisitsiniaasinnaanermullu misilittagaqarnersut qulakkiissallugu.
- Piffissaqarfigilluassallugu pilersaarusiornerup aallartisarnaniit sanaartukkap atorneqalerneranut.
- Siusinnerusukkut sanaartornerni misilittagarilersimasat atorluarnissaat kiisalu sanaartornerni misilittagarilersimasani isummersoqatigiittarneq.
- Qulakkiissallugu sanaartukkap atorluarsinnaanera, ukiumi siullermi kiisalu ukiut tallimassaa misissuinikkut.

2.4 Sanaartortitsinermi sianigisassat pingaarutillit

Pisariaqartinneqartut, sanaartukkap atorneqarnissaa, pitsaassusissaa aningaasalersorneqarneratalu avataatigut, sanaartortitsisup aalajangiinera sanaartukkap ilusisaanut sanaarineqartullu aqqissuunneqarneranut sianigisariaqartut makku tunngavigalugit ingerlanneqassaaq:

- Pisortat maleruaqqusaat, sanaartukkap naammassineqarnerani, soorlu, sanaartornerni, avatangiisinut, suliffimmi isumannaallisaanermut pissutsit kiisalu periusissanut inatsisit.
- Sanaartukkap qanoq suliarineqarnissaanut pisortat maleruaqqusaat, sanaartornermut inatsisip ilaa suliarinnitussarsiuinermilu inatsit.
- Nalinginnaasumik atorsinnaanera
 - Naleqqussarneqarluni allanut atorneqarsinnaanera.
- Sanariaaseq (illuliortaaseq)
 - Sanariartaaseq kusanartuunersoq, ilorrisimaarfiusinnaanera kiisalu illoqarfimmut naleqqussagaanera.
- Avatingiisinut naleqqussaaneq
 - Illoqarfiup pilersaarusiorneranut aammalu avatangiisinut sunniuteqarnera.
- Piffissaq (sanaartorfissaq)
 - Ataavartumik siumut pilersaarusiorneq (ukiunut arlalinnut).
- Unammilleqatigiinneq
 - Neqeroortitisineq.

2.5 Aningaasaqarnermik aqutsineq tamatumanilu sanaartukkamut ajutoortoqarsinnaanera

2.5.1 Sanaartortitsisup akisussaaffia

Sanartortitsisup sanaartukkap naammassineqarnissaa akisussaaffigaa. Sanaartortitsisutut nassuerutigissallugu pingaartuuvoq aqutsineq, sanaartukkani suugaluartuni luunniit akisussaassuseq ajutoortoqarsinnaaneralu allanut tunniunneqaannarsinannangimmata. Sanaartortitsisup, sanaartornermi aqutsisutut ajutoortoqarsinnaanera killilersimaartittariaqarpaa, pilersaarusiornikkut, nakkutilliinikkut suliamillu paasisimasaqarluarnermigut. Sanaartortitsisutaaq sillimaffigereertariaqarpaa naatsorsuutigingisanik pisoqariataarsinnaanera, soorlu piffissap sanaartorfiusussap sivilissusisaata ilaneqarsinnaanera kiisalu aningaasanik sillimmateqarnissaq.

Sanaartukkamut atatillugu sanaartortitsisoq sanaartornermut siunnersuisartunik, ingeniørinik, illussanik titartaasartunik, inatsisilerituunik aningaasaqarnermut tunngatilugu siunnersuisartunik kiisalu sanaartugassanik suliasinneqartartunik, atortussanillu pisiffiusartunik, isumaqatigiissuteqarsinnaavoq. Taaneqartut tamarmik sanaartukkami suliarisassatik isumaqatigiissutigineqarsimasoq tunngavigalugu naammassineqarnissaat akisussaaffigaa. Annikkaluartumik akisussaffigisat tamakku ilaat, sillimaser-simanikkut matuneqartarput.

Sanaartortitsisorli, sanaartortitsisutut suliamik ingerlatitsilluni suliffeqarfiutini taassumalu ajutoorsinnaanera akisussaaffigaa, soorlu sanaartugassamik suliasinneqartup akiliisinnaajunnaarneratigut, akit qaffannerini, silarlunna pissutaalluni kinguartoornerit, ajutoornermi, kukkusoqarnikkullu akisussaassuseq inissinneqarsinaangikkaangat.

2.5.2 Aningaasanik aqutsineq

Sanaartukkap atorneqarnissaa allallu sanaartukkap ilusilersorneqarneranut tunngasut isummerfigitillugit aningaasartuutaasinnaanerisa kingunissaat naliliiffiguarneqasaaq. Aningaasartuutit, tamarmiusumik aningaasanik aqutsineq isigalugu naatsorsuusiorneqartariaqaraluarput, uani pineqarlutik, sanaartornermi aningaasartuutit, aserfallatsaaliinnermut, kiassarnermut, sanaartukkallu iserterfigereerlugu ingerlanneqarneranut aningaasartuutinut allanut. Anguniagaasariaqarpoq, sanaartukkap atuunnerani pisortat tamakkiisumik aningaasartuutigisartagaasa annikillisarneqarnissaat.

Inuiaqatigiit allanngoriartornerat ilutigalugu sanaartukkat atorneqartarnerat allanngoriartussaaq. Matumani pineqarluni ungasissumut isigaluni, sanaartukkat nalinginnaasumik atorneqarsinnaanerata naliliiffigineqarnissaa, soorlu illup napatinneqarneranut tunngasut ilusilersorneqarsinnaanerat. Tamanna pingaaruteqarportaaq assersuutiigiinnarlugu illorsualiornerni sanaartukkap ilaata ajornangitsumik iluarsarneqarsinnaanissaa.

Sanaartortitsisup, sanaartugassap pitsaassusissaa annertussusissaa, aningaasalersorneqarnissaa eqqarsaatigilluareerlugit, sanaartornermi aningaasartuutigineqartussat aalajangissavai, ilanngulluguttaaq pingaartumik sanaartukkanik annertunerusuni, sanaartukkap aningaasalersugaanerani suut ajoqutaasinnaasut misissorluuqqaartariaqarpai. Sanaartornermi aningaasartuutigineqartussat, sananissami pilersaarusiornermi aningaasartuutissanut missingersuummi, takuneqarsinnaavoq aammalu

akornutaasinnaasunik misissueqqissaarnek, sanaartukkap aningaasalersorneqarnerani, aningaasanik aqutsilluarnek tunngaviussaaq.

Aningaasartuutigineqartussat aalajangerneqassatillugit, aningasartuutissanut missiliummik naatsorsukkami nalornisoorutaasinnaasut sillimaffigissallugit. Nalornisoorneq, sulianut aalajangersimasunut suliallu sumut killinneranut tunngassuteqarsinnaavoq. Nalornisoornerli annikilliarortarpoq suliap ingerlanneqarnerata ersarissiarterne-ratigut. Aningaasartuutissatut missiliummik natsorsuutit killiffiinut ataasiakkaanut tunngassuteqartut taamaattumik nassuiaatitaqartariaqarpoq qanoq annertutigisumik nalornisoortoqarsimanersoq, sunalu tunngavilersuutaanersoq.

Pilersaarusionut siunnersuisartut, siunnersuinerminni sanaartortitsisut aningaasatigut aqutsinerinut tunngavissaliorinnaapput.

Sanaartugassaq qanorluunniit aaqqissuunneqarsimagaluarpat, sanaartortitsisup isumagisassaraa aningaasartuutigineqartussat killilissallugit aammalu pilersaarutigineqartut allannguuteqassagaluarpata ataavartumik aalajangiisassalluni.

Aningaasaqarnerup aqunneqarneranut tunngatillugu, sanaartortitsisoq sanaartugas-sap agguataarnera neqeroortitsinerullu ilusaa qanorluunniit isikkoqaraluarpata, aalajangiisinnaavoq, sanaartukkamut akigitinneqartup sanaartukkallu pitsaassusianut, neqeroorutip naleqquttuunissaanut.

Tukussutissaq 3: Killiffiit, aningaasartuutissanut missingersuutit aammalu missingersuut.

KILLIFFIIT

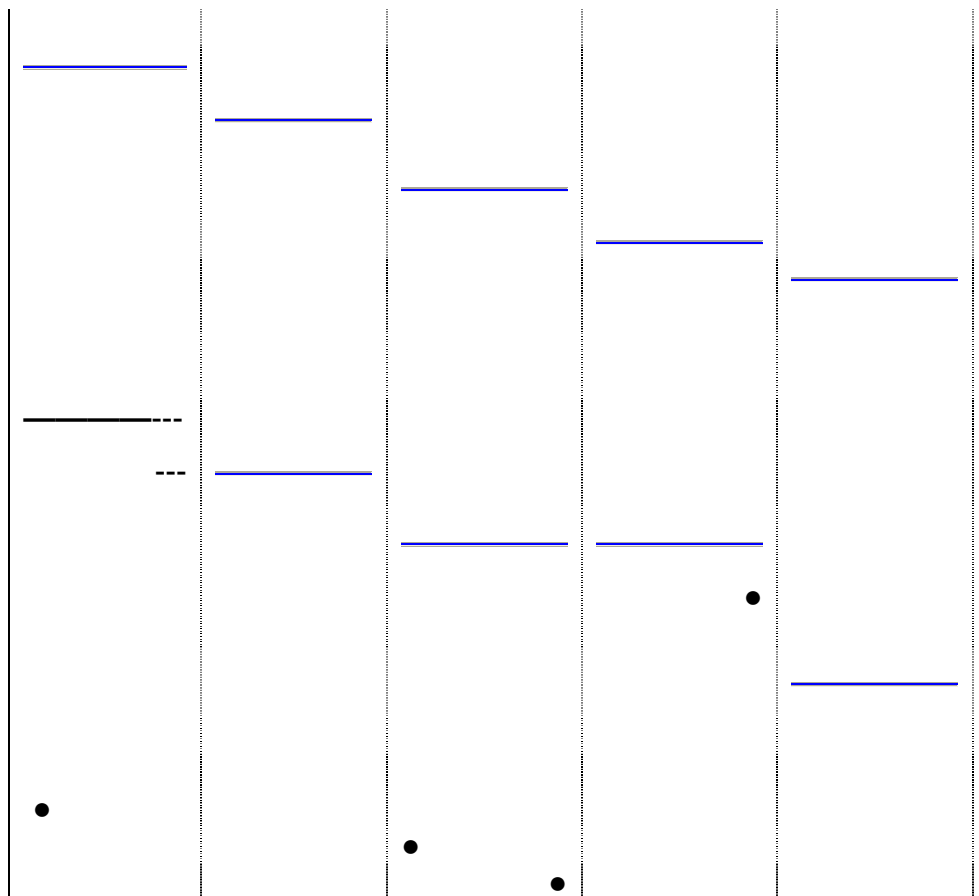
- Pilersitsiniarneq
- Sanaartugassamut pilersaarut
- Siunnersuusionerlu pilersaarusionerlu
- Sanaartorneq
- Ingerlatsineq

ANINGAASARTUUTINUT MISSINGERSUUTIT

- Missingersuutit
- Pilersaarusionerlu missingersuusi
- Missingersuutit malitassat
- Sanaartornermi aningaasartuutit
- Ingerlatsinerlu missingersuut

MISSINGERSUUTIT

- C-overslag
- B-overslag
- Rev. B-overslag

2.5.3 Sanaartornermi ajutoorfiusinnaasut

Sanaartortitsisoq, sanaartukkani annertunerusuni imaluunniit illuliani ajornakusoortuni, ataavartumik sanaartukkani pissusisamisut ingerlangitsuni ajornartorsiutit nalilersinnaavai, soorlu assersuutigalugu pilersaarutip aningaasatigut nalorninartorsiorsinnaanera imaluunniit piffissamik sanaartorfiuniartumik qaangiisoornerit.

Sanaartornermi ajutoorfiusinnaasut makkuugajunnerusarput:

- Sananeqartumi aningaasartuutigineqartussatut missingersuutip suliassanut suli misilittagakinneq patsisigalugu sananeqarsimanera imaluunniit pilersaarusiorluarsimanginnera.
- Sanaartornerup nalaani sanaartortitsisumiit imaluunniit sanaartukkamik atuisumiit piumasaqaatinik nutaanik imaluunniit allannguutininik takkuttoqarsinnaanera.
- Sanaartugassamik pilersaarusiunnginnermi, sanaartorniarluni neqeroorutip iluamik suliarineqarsimanginnera imaluunniit piviusorpalunnginnera.
- Siumut ilimaginngeriikkanut naatsorsuutigiriinngisanullu aningaasartuuteqarnissamut sillimmateqannginneq.
- Pisortat akuersissuteqarnissaata kinguartoornera pissutigalugu, piffissamik sanaartorfiusussamik qaangiineq.
- Sanaartortitsisup, siunnersuisartut, sanaartornermik aqutsisut, suliamik suliarinnittut kiisalu atuisut akornanni ataqatigiissaarinerup attaveqaqatigiinnerullu pitsaannginnerat.
- Sanaartornermi atortussanik tuniniaanerni akigititat nikerarnerat, sanaartornermi aningaasartuutit annertusinerannik kinguneqartarpoq.

Ajornartorsiutit annertuut pinngitsoorniarlugit, sanaartortitsisup, sanaartugassap aallartinnginerani nalilersortarsinnaavai.

- Ajutoorfiusinnaasunik kissaatiginanngitsunillu pisoqannginnissaa.
- Kissaatiginanngitsunik pisoqarnerata kingunerisinnaasai.
- Kissaatiginanngitsunik pisoqaqqunagu periutsit suut atorpeqassappat.
- Kissaatiginanngitsunik pisoqarsinnaanera pakkersimaartinniarlugu periutsit suut atorpeqassappat.

Sunniuteqarluartumik pilersaarusiorneq nalunaarusiornerlu aammalu aningaasaqarnerup akunnattoorutigisinnaasai naliliiffigilluassallugit, aningaasanillu naatsorsuutigeriinngisanut atugassanik immikkortitsissalluni, pingaaruteqarluinnassaaq sanaartortitsisup ajornartorsiutinik aaqqiiniarnissaa.

2.6 Sanaartortitsisup sanaartukkap ingerlanneqarnerani naammassisariaqagai

Sanaartugaq tassaavoq – pisariaqartitsinerup paasineqarneraniit sanaartukkap naammassineranut – killiffinni assigiinngitsuni aammalu sulianik assigiinngitsunik suliaasoq. Sanaartortitsisoq killiffinni taakkunani sulianillu assigiinngitsunik ingerlataqarnerni assigiinngitsorpassuarnik aalajangigaqartarpoq, suliap ingerlaqqinnissaanut tunngaviusunik. Aalajangiinerit, suliap ingerlaannarneqarnissaa tunngavigalugu ataqqineqartariaqarput, taamaattoqanngippat sanaartugaq kinguartoorlunilu aningaasartuutaanerulissaaq. Sanaartortitsisup aalajangiisarnera teknikkimut siunnersuisartut allallu suleqatigineqartut isumasioqatigalugit pisarpoq imaluunniit taakkua saqqummiussinerisigut.

Sanaartortitsisup, sananeqartup naammassineqarnissaanut isumagisassarai suliassat pingaartinneqartariaqartut aalajangiisarnerillu, piffissaq suliallu ingerlanneqarnera imatut tulleriinneqarput:

- pilersitsiniarneq
- aaqqissuussineq
- pilersaarummik saqqummiussineq
- sanaartugassamat pilersaarut
- siunnersuut aammalu pilersaarusiorneq
- suleqatigiinnissap, suliassat agguataarnissaannut suliariumannittussarsiuussinissamullu periusissat
- suliariumannittussarsiuussinissaq
- suliarineqarnera
- naammassineqarluni tunniunneqarnera

Peqqissaartumik allaatigineqarnera, ilitsersuutip immikkoortuini takuneqarsinnaavoq.

2.7 Sanaartortitsisup suliassai allat

Sanaartortitsisup aalajangiisarnerisa suliassaalu avataatigut, pingaartumik pisussaaffigaa, sanaartornermi piffissat killiffiini assigiinngitsuni ingerlatsinernut aqutsinermullu annikkitsukkuutaanik suliassaqaqarpoq, suliassani aalajangersimasuni annertussusiat suunerilu apeqqutaallutik.

Suliani taamaattuni assersuutigiinnarlugu taaneqarsinnaapput siunnersuisartut suliaannik akiligassaliaannillu nakkutillineq, akissarsiat akilerneqarneri, sanaartugasamik suliassinneqartut aammalu sanaartornermi atortussanik tunisisartunik sanaartugassamat neqeroorummi atortussanut itinerusumik paaseqatigiinnissaq, neqeroorutit nalilernissaat, sanaartugassamik suliassinneqartup isumaqatigiissutaanik ilusilersuinissaq, sanaartugassamik suliassinneqartup suliaannik akileeqqusissutaanillu nak-

kutilliineq akilersuinerlu, kiisalu qulaarnaveqqutit utertinneqarneri.

Sanaartortitisorli suliamut naammattumik paasissimanningikkuni taava sanaartugassamut siunnersuissunut sulianik taakkunani ikioqqusinnaavoq, imaluunniit suliaq tamaat taakkununnga ingerlateqqusinnaallugu, siunnersuissartut akilersorneqarnisaat kisiat pinnagu. Suliassalli aamma sanaartortitisisup siunnersuissuinut attuummassuteqartunut ingerlateqquneqarsinnaapput.

3. Suleqatigiinnissap, suliassap suliarineqarnissaata neqeroorutillu ilusilersorneqarnerat

3.1 Immikkoortup sammisai

Immikkortoq manna suleqatigiinnissamut, suliassap suliarineqarnissaanut aammalu neqeroorutit ilusilersorneqarnerannut, sanaartornermi atorineqartussanut tunngavoq. Sanaartukkap naammassineqarnissaanut, taakkuninnga qinersineq pingaaruteqaqaaq. Pineqartunut tunngatillugu isumaliutigineqareersimasariaqarput sanaartugasamut pilersaarusiornerup naammassineqannginnerani.

Pisorta qarfinni suliffe qarfinnilu taakkua ataanniittuni immikkut sanaartortitsinermut ingerlatsiveqanngitsuni, Ineqarnermut Attaveqarnermut Pisorta qarfimmiit suleqatigiinnissamut ilitsersorneqarsinnaapput, suliassap suliarineqarnissaanut, kiisalu neqeroorutit ilusilersorneqarnissaannut qinersinissamut. Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisorta qarfik ikiorsiisinnavaoq pingaartumik sanaartugassap aallartisarneqarneranut, suliap aqqissuunneqarneranullu, nalinginnaasumik oqaatigalugu sanaartortitsisup suliarisassaasa piareersarnerannut.

3.2 Suleqatigiinnissamut, suliassap suliarineqarnissaanut neqeroorutinullu tunngasut

Sanaartortitsisup nammineerluni aalajangissavaa qanoq annertutigisumik sanaartugassap ilusilersorneqarnerani akuussanerluni. Sanaartortitsisoq, siunnersortini ilagalugit pilersaarusiornermi peqataanermigut sanaartukkap ilusilersorneqarnerata ilaani sunniuteqarnerusinnaavoq.

Sanaartortitsisoq sanaartukkap ilusilersorneqarnerata ilaani, sunniuteqaqataassappat apeqqutaaginnassaaq neqerooruteqarnermini suna tunngavigineraa. Apeqqutaaginnassaaq sanaartugassanut aalajangersimasunut suna piumasarineraa, kiisalu sanaartortitsisup sanarusulluni neqeroortitsineq sorleq atorusuneraa.

Sanaartortitsisup, sanaartorniarluni neqeroorutinik toqqaanermi, sanaartukkap ilaanut sunniuteqarsinnaanini kisiat tunngavigissanngilaa, pissutsilli assigiinngitsut niplersoqataapput, soorlu assersuutigalugu, sanaartortitsisup aqutsisinnaanera, piartumik aningaasaqarnermut tunngasut qulaajassallugit, sanaartukkap piartumik naammassineqarnissaa il.il.

Sanaartortitsisup pingaarnertullugit makkua toqqarsinnaavai suleqatigiinnissamut, suliassallu qanoq suliarineqarnissaannut tunngassut:

- Sanaartorniakkamut tamakkiisumik neqeroortitsineq, neqeroorullu agguataarlugu neqeroorutigineqarsinnaavoq suliassanut ataasiakkaanut, sulianut arlalinut imaluunniit sulianut tamanut.
- Suliassamut tamakkiisumik neqerooruteqarneq, sanaartornissamut pilersaarut imaluunniit sanaartugassamut siunnersuutit tunngavigalugit.
- Allamik periuseqarluni neqerooruteqarneq, soorlu peqatigiilluni (partnering), uanili ilitsersuummi immikkut eqqartorneqanngitsumi.

Sanaartortitsisulli nammineerluni sanaartorniakkap tunngavigisaa neqeroortigisinnaavaa, sanaartugassap tunngavippiaata peqqissaartumik allaatigineqarneraniit. Neqeroorteqarnissami tunngavigisinnaasat assigiinngitsunik ilusilersorneqartarput, oqaatigilluaannarlugu tamakkiinerusumik ilaannakuunerusumilluunniit pilersaarusiornikkut neqeroortitsisoqarsinnaavoq, tamakku ilitsersuummi kingusinnerusukkut sammineqassapput.

3.3 Pilersaarusiaq tamakkiisumik naammassisaq tunngavigalugu neqeroortitsineq

Pilersaarusiaq tamakkiisumik naammassisaq tunngavigalugu neqeroortitsinermi sanaartortitsisup sanaartugassamut pilersaarutaagallartulioerneermigut pilersaarusiornermi siunnersortinut isumaqatigiissusiussaaq pilersaarusiamik tamakkiisumik naammassisamik sananissamut, taanna sanaartugassami peqqissaartumik suut tamaasa ilanngutereerlugit aalajangiisuussaaq.

Taanna pilersaarusiaq tamakkiisumik naammassisaq tunngavigalugu sanaartortitsisoq suliariumannittussarsiuussissaaq. Suliarinninissaq suliarinnikkumasunut arlalinut immikkoortiterneqarsinnaavoq, suliat ilaat ataatsimoortiterneqarsinnaapput imaluunniit tamakkiisumik suliaq tamaat suliarinnikkusuttumut ataatsimut neqeroortaa-sinnaavoq.

Sanaartortitsisup nammineerluni qanoq suliarineqassanersoq aalajangersinnaavaa, oqaatigineqarsinnaanngilarli sorleq iluuseq akigitinneqartussanut imaluunniit sanaartortitsisumut allatut iluaqutaanerussanersoq.

Sanaartortitsisup misillitagaqarnera, siunnersuisartullu unnersuussineratigut qanoq sanaartortoqassanersoq, sanaartugassani ataasiakkaani aallaviussapput.

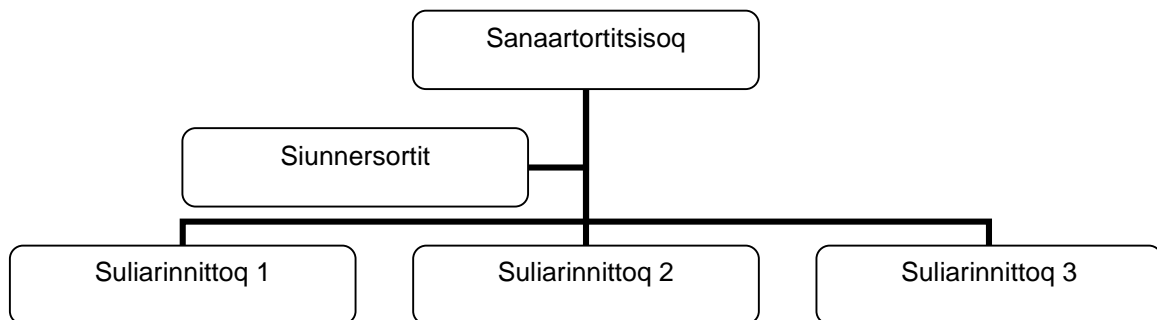
3.3.1 Suliassaq aalajangersimasooq (fagentreprise)

Suliassamut aalajangersimasumut tunngatillugu sanaartortitsisoq sanaartukkamik suliarinnittussanik arlalinnik isumaqatigiissutillortarpoq, assigiinnarpaa sanaartugassap suliassartaasa agguataarnerisigut, naatsorsuutigalugu suliassat aalajangersimasut isumaqatigiilluinnarluni sanaartugassaq tamaat tunngavigalugu killilerneqarsimassasut.

Suliassap aalajangersimasup ilusissaa sanaartukkami pisarneq malillugu suliassanik agguataarisarnernut naapertuutissaaq, taamaasilluni sanaartortitsisoq periarfissaqalissaaq suliffiit immikkut suliqaarsinnaasut isumaqatigiissuteqarfigissallugit, illoqarfinimi annerusuni arlariinnik suliffiuteqartoqartarmat, sulianik assigiinngitsunik suliarinninnaasunik, kingunerisaanillu unamillegatigiinnerusoqartarluni, taamaasillunilu nalinginnaasumik akigitinniakkanik appasinnerulertitsisartunik.

Suliamik aalajangersimasumik sulisitsinerup kingunerissavaa, namminersortut kisiimiillutik ataatsimoorlutilluunniit sanaartukkap iluatsilluarnissaanut suleqatigiilluarnerunissaat. Suliamik aalajangersimasumik suliqaarnerup pisariaqartippaa peqqissaartumik piareersarsimasariaqarneq, sanaartortitsisullu tungaaniit suliap ingerlanerani aqutsilluarnissaaq. Neqeroorummili piffissaliunneqarsimasooq eqquutinneqarsinnaanngippat, sanaartortitsisoq sulianut ataasiakkaanut sulialinnut kinguartoorneq pillugu taarsiivigitinneqarsinnaavoq.

Takussutissat 4: Suliassami aalajangersimasumi sularinninnermi isumaqatigiissuteqarfissat nalunaarsorneri.

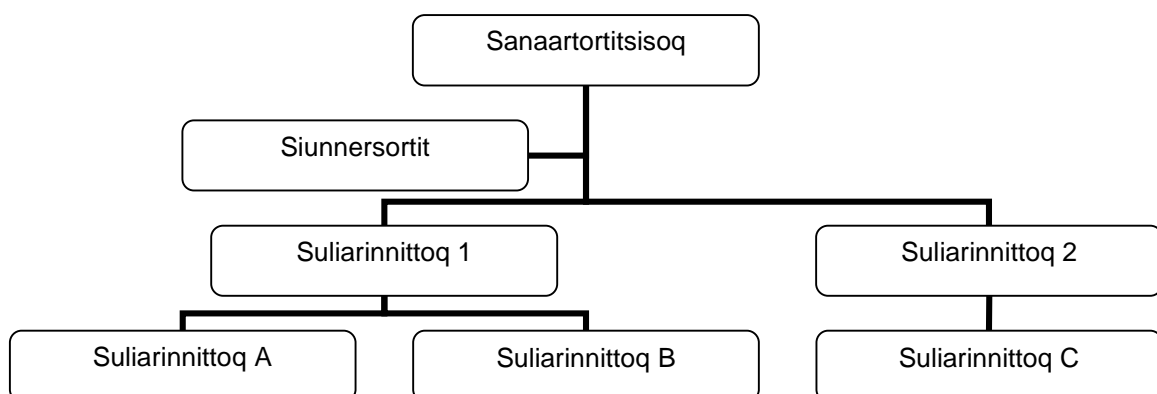
3.3.2 Suliassat ilaat ataatsimoortillugit sularinninneq (storentreprise)

Sanaartortitsisup suliassani ataasiakkaani aqutsineq annikinnerulersissinnaavaa suliassat ilaat ataatsimoortillugit sularitinnerisigut, tamannalu imatut aaqqinneqarsinnaavoq, suliassat imminnut assigiinnerusut ataatsimoortillugit imaluunniit suliassat minnerit anginerusunut ilanngullugit.

Suliassat ilaat ataatsimoortillugit sularinninnermi sanaartortitsisup sanaartukkap sularineqarnera tamakkiisumik aqussavaa, kingunerissalluguli suliassat nakkutigisassat ikinnerulernerat. Suliassat ilaat ataatsimoortillugit sularinninnermi suliat ilaannik aqutsineq, sanaartortitsisup akisussaaffiginngilaa.

Suliassat minnerusut annertunerusunut ilaliukkaanni suliassat minnerusut kinguartortitsisarneri sanaartortitsisup pinngitsoortissinnaavai. Sanaartukkanik annerusunik sularinnittut matuma kingorna taarsiisussanngortinneqarsinnaapput, sanaartortitsisumut ajornakusoorsinnaagaluartumik, sanaartukkamik suliaqartumik kinguartoornermut pisuusumiit matussusertinniassallugit.

Takussutissat 5: Suliassat ilaat ataatsimoortillugit sularinninnermi isumaqatigiissuteqarfissat nalunaarsorneri.

3.3.3 Suliassaq tamarmiusoq (hovedentreprise)

Suliassamut tamarmiusumut sanaartortitsisoq sanaartugassamik suliarinnitussamik ataasiinnarmik isumaqatigiissusiussaaq. Sulianut aalajangersimasunut aqutsineq sanaartortitsisumiit tamakkiisumik suliamik suliarinnittumit ingerlanneqalissaaq, naliginnaasumik sananeqartussap ilarujussua suliarinnittussanut allanut tunniunneqartarluni.

Sanaartortitsisup soorngunami sanaartukkamik aqutsineq akilertussaavaa, tamakkiisumik suliamik suliarinnittup, suliassamut tamarmiusumut neqeroorumminut ilanngutereertarpaa.

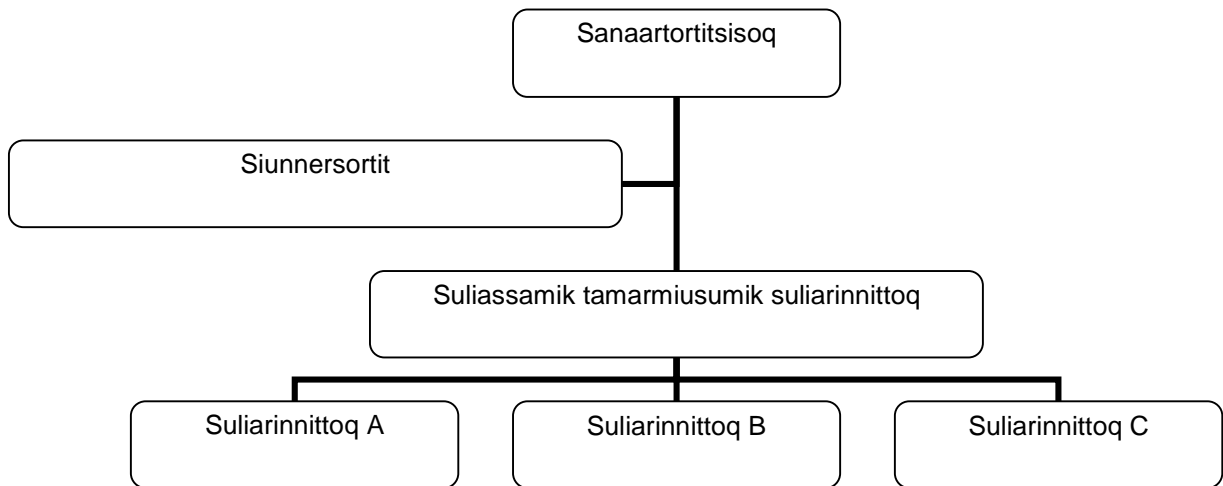
Sanaartortitsisoq, suliassanut ataasiakkaanut suliarinnittussanut isumaqatigiissuteqarsinnaannngilaq, kisiannili tamatigut tamakkiisumik suliaqartumut, tassa isumaqatigiissut tunngavigalugu akiligassat piffissallu sanaartorfissatut piffissaliunneqarsimasup eqquutitinneqarnissaat akisussaaffigai.

Sanaartortitsisup aalajangernera periuseq "suliassaq tamarmiusoq" atorlugu suliarineqassasoq, sanaartortitsisoq imaluunniit siunersortit isumaqarunik sanaartorneq naammaginatsumik suliassaq tamarmiusumik suliarinnittumiit aningaasartuutikinnerullutik ingerlassinnaallugu.

Sanaartortitsisup neqerooruteqarsimasunik toqqaalernermini sianigisariaqarpaa, sanaartugassamik suliassinneqartoq, "suliassamik tamarmiusumik" suliarinnittussaq, sanaartornerup ingerlanissaanut piginnaassuseqartariaqarmat aammalu sanaartornerup nalaani aningaasatigut ajornartorsiuteqartussaananani. Sanaartugassamik suliarinnittut ilaasa "suliassamik tamarmiusumik" suliassinneqarneq, naammassisinnaasannngilaat. Suliani aalajangersimasunik neqeroornermiit unammilleqatigiinneq annikinnerusarpoq, akigitinniarneqartumullu sunniuteqartarluni.

Suliassat aalajangersimasut, suliassarlu tamarmiusoq imatut ataqatigiissinneqarsinnaapput, suliassaq aalajangersimasoq neqeroorutigineqassaaq, kisiannili suliassamik suliarinnittussamut pisussaaffeqarluni, soorlu assersuutiginnarlugu illup toqqavissaanik sinaqqutissaanillu suliarinnittussap, "suliassamik tamarmiusumut" ingerlatarlarsinnaavaa. Periuserli taanna neqeroorutinut killeqartunuinnaq atorneqarsinnaavoq, tassa suliassamik suliaqartussap, "suliassamik tamarmiusumik" suliaqartussat isumagisussaammagu, suliassamik aalajangersimasunik suliaqartussat ilisimareertussaallugit akuerereertussaallugillu.

Takussutissat 6: "Suliassamik tamarmiusumik" sularinninnermi isumaqatigiissuteqarfissat nalunaarsorneri.

3.4 Tamakkiisumik suliaqarnissamut neqeroortitsineq

Tamakkiisumik suliaqarniarluni neqeroorteqarnermi, suliamik suliaqartussaq, sanaartugassap pilersaarusiorterani sanaartorfissallu sularineqarnerani, akisussaavoq.

Tamakkiisumik sularinnittussap sanaartugassamik pilersaarusiorteq isumagisussavaa neqeroorteqarnermi allattorsimaffinni ilaangikkaluartumik, taamaattumillu sanaartornermi atortussanut ilusilersuinermilu akisussaalluni. Sanaartugassamik itisillinnermi taamaattumik tamakkiisumik suliaqartussamut suliassaq tamaat ilaannaaluunniit pilersaarusiortinneqartarpoq.

Nalinginnaasumik tamakkiisumik suliaqarnissaq sanaartugassamut tamakkiisumut tunngasaraluarpoq, kisiannili sularineqartussap ilai aalajangersimasut tamakkiisumik sularineqartussatut neqeroortigineqarsinnaapput, kisiannili sanaartukkap ilai sanaartortitsisumit immikkoortiterneqareernerisigut sularinnittussarsiuunneqarsinnaapput. Taamatut ilaannakortumik suliaqartarnej pingaartumik teknikkimut atortulersuinnernut atorneqartarpoq, sanaartortitsisup immikkut piumasaqaateqarluni neqeroorteqarneratigut, kisiannili tamakkiisumik suliaqartup immikkuualuttortai isumagisussaallugit.

Tamakkiisumik suliaqarnermi suliassat, suliassamik suliaqartussamit nammineq siunnersuutilinnik kisimiilluni sularineqarsinnaapput, imaluunniit tamakkiisumik suliaqartumit taakkunungalu attuummassuteqartunit siunnersuisartunit, tamakkiisumik suliaqartussap sanaartortitsisumut isumaqatigiissuteqarsimaneratigut.

Tamakkiisumik sulariumannittussarsiuinermi sanaartortitsisup aalajangersinnaavaa, tamakkiisumik suliaqarniarlutik soqutiginnittut makkuusariaqartut: suliassamik sularinnittussat, illussanik titartaasartut ingenørinillu. Toqqaanermilu illussanik titartaasartut ingenørillu misilittagaat aalajangiisooqataasinnaapput.

3.4.1 Tamakkiisumik suliaqarniarluni neqerooruteqarnermi najoqqutarisassaq

Nalinginnaasumik tamakkiisumik suliaqarniarluni neqeroortitsinermi sanaartugassap aallartisarlugu pilersaarusionera tunngavigineqartarpoq. Neqeroortitsiner mili aamma sanaartugassamut pilersaarusi at aallartisaatit siunnersuutillu akornanni itisiliinerit tunngavigineqarsinnaapput.

Sanaartorfimmi suliap suliarineqarnerani, sulianut aalajangersimasunut tamavinnut imaluunniit tamangajalluinnarnut tunngassuteqarput.

Nalinginnaasumik, tamakkiisumik suliarinnittussap, suliassat aalajangersimasut ator-tussanilluunniit tunisineq isumagineq ajorpaa, allanulli suliamik suleqataassunut ator-tussanillu tunisisartunut isumagitisinnaallugu, ilaanneeriarlunilu allamik suliaqartumit tamarmik isumagineqartarput. Tamakkiisumilli suliaqartup, suliap ingerlanera, isuma-qatigiissutillu eqquuttinneqarnissaat isumagisassarai.

Sanaartugassanut aalajangersimasunut tamakkiisumik suliaqarneq naleqquttuuner-soq, apeqqutaanerpaasarpoq sanaartortitsisup sanaartugassap pilersaarusionerata ilaanik itisileerusunnginnera.

Tamakkiisumik suliaqarneq atorneqarnerusinnaavoq assigiissaaraluni suliaqarner-mut, sanaartortitsisup piumasarisaanut kissaatigisaanullu tulluurtunut. Tamakkiisu-milli suliaqarneq sanaartukkanut ataasiakkaanut atorsinnaavoq, sanaartortitsisoq sa-naartukkap ilaanik itisiliinissaminut pisariaqartitsinngippat.

Tamakkiisumik suliaqarnermi piaartumik takuneqarsinnaalersarpoq, sanaartornermi aningaasartuutit sanaartukkallu piaarnerusumik naammassineqarsinnaanera, sanaar-tonerup nalaani nalinginnaasumik sanaartukkamut pilersaarusiortoqarsinnaammat. Tamakkiisumik suliaqarnertaaq periarfissaqartitsivoq neqeroornermi sanaassatut pi-lersaarutit arlaannik toqqaanissamut. Taamaasilluni siusinnerusukkut pilersaarusi-ornermi misilittagarineqarsimasut atorneqarsinnaapput, sanaartornerullu nalaani illullu atulernerani ajornartorsiutaasinnaasut pakkersimaarneqarsinnaapput.

Tamakkiisumik suliarinnittup sanaartorneq nakkutigilluarsinnaasariaqarpaa, sanaar-tonermilu sanaartugaq aningaasaqarfisariaqarlugu, tassa pilersaarusionerit, ilu-sissamik toqqaanerit, atortulersuinerit, atortussanik toqqaanerit sanaartornerlu assi-giimmik ingerlanneqassammata.

Tamakkiisumik suliaqartoq, aningaasartuutit annikkillisarnissaannut periarfigissaar-poq, sanaartortitsisulli akitigut iluaqutigisinnaaneraa, apeqqutaaginnarpoq silarsuarmi akigitinneqartut. Nalinginnaasumilli oqaatigineqarsinnaanngilaq tamakkiisumik sulia-qarneq suleriaatsinit allaniit akikinnerunersoq, oqaatigineqassaarli assigiissaa-rikkut sanaartugaq akikinnerulersinnaasoq. Taamaattorli eqqaaneqassaaq assigiissaa-rilluni suliaqarnerup kingunerisarmagu akigitinneqartut annikinnerulernerat. Misilit-takkat takutippaat tamakkiisumik suliaqanerni sanaartortitsisup eqqumaffigisariaqa-
raa, sanaartukkap pitsaasuunissaanik piumasaqaatitut aalajangerneqarsimasut alla-gaqaatigisimanissaat.

Tamakkiisumik suliaqarnermi piumasaqaataavoq sanaartortitsisup tungaaniit neqe-rooruteqarnermi tunngaviusunik piaareersarluarsimanissaq, matumani ilaatinneqarlu-

tik sanaartukkap pitsaassusia, suliassanik agguaassineq sanaartukkamillu suliaqartussamik isumaqatigiissuteqarneq.

Taamaattumik sanaartortitsisup sulianik paasisimasalinnik ikiorteqarnissaq sillimaffigereertariaqarpaa, soorlu sanaartornermi siunnersuisartunik, nammineq taamaattunik siunnersuisartoqanngikkuni.

3.4.2 Akisussaaneq piginnittussaanerlu

Tamakkiisumik suliaqarnissami isumaqatigiissuteqarnermi AP 95 tunngavigalugu Danmarkimilu atorneqartartoq ABT 93 tamakkiisumik suliaqarnissani aaqqisuussinerni ataqatigiissillugit, taamaattoqartilluguli "ataatsimoortumik aalajangersagaqartariaqarpoq" AP 95 -mi piumasarineqartut sianigineqartariaqarlutik, ABT 93 -mi piumasarineqartutut, kisiannili AP 95 -mut akerliunngitsumik.

Tamatumalu kingunerissavaa "tamakkiisumik suliaqartussap" akisussaaffeqarnera akornutigisinnaasanillu naapitaqarsinnaaneq, suliaqarnerni maleruaqqusat nalinginnaasut, tassa tamakkiisumik suliaqartussap, pilersaarusionerq aammalu suliamik ataqatigissaarilluanninnikkut, nammineq pilersaarusionermigut suliallu suliarineratigut. Tamakkiisumik suliarinnittup pilersaarusionermini naammassinnissinnaatiginera nalilernerqartussaalluni suliarinnittussat maleruaqqusat malillugit, tassa kinguartoorsinnaanerit amigaatigineqartullu tunngavigalugit.

Tamakkiisumillu suliaqartitsineri, sanaartukkami amigaateqarpat, sanaartortitsisoq aalajangiisussaangilaq, akisussaassuseq pilersaarusionermit siunnersuisunut imaluunniit suliamik suliarinnittumut tunngatinneqassanersoq, kisiannili akisussaanerup kimut inissinneqarnissa nalornissutigineqarsinnaavoq, tamakkiisumik suliaqartoq isumaqarpat amingaatigineqartoq neqeroornermi tunngaviusunut tunngaveqarsinnaasoq.

Sanaartorfineqartulli qanoq issusia tamatigut sanaartortitsisup akisussaaffigaa. Tamakkiisumillu suliaqartoq nalorninartorsionermit akisussaaqataatinneqarsinnaavoq, pilersaarusionerimik immikkut sanaartorfiusumi piumasaqaateqarsimaguni.

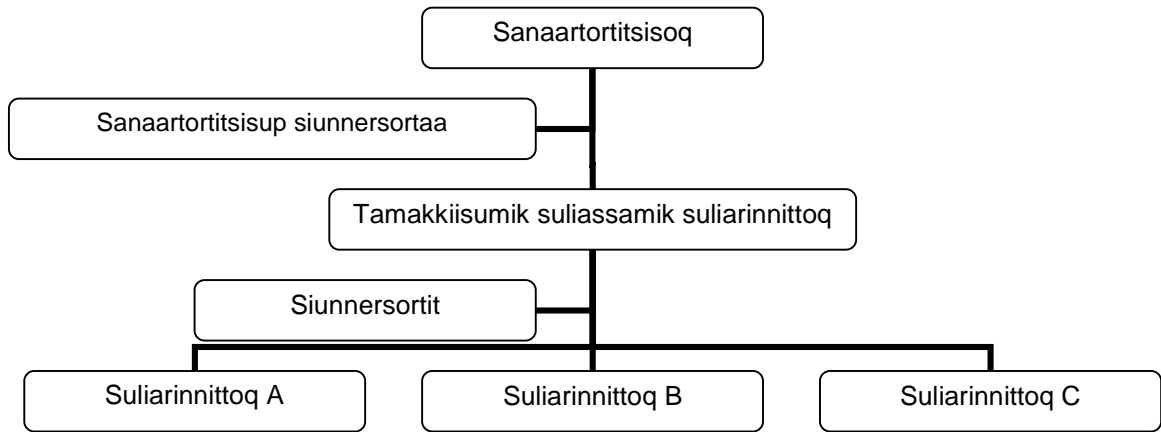
Nalinginnaasumik piginnittussaanermit maleruaqqusat tunngavigalugit, sanaartortitsisoq, tamakkiisumik suliaqartup pilersaarusionerimik, isumaqatigiissummik tunngaveqarsimangippat atuisinnaangilaq, tamannalu atuupportaaq pilersaarusionerimik akilerneqareersimagaluarpalluunniit.

Sanaartornissamut neqeroorutip akuerineratigut, sanaartortitsisup sanaartortinniakkamut pineqartumut taamaallaat pilersaarusionerimik atuisinnaaneq atuuppoq, neqeroorumi allanik ilanngussisoqarsimangippat.

Sanaartorniarluni neqeroornermi imaluunniit sanaartorniakkamut neqerooruteqarnermi naatsorsuutigineqariissaaq, tamakkiisumik suliaqartussatut toqqagaq sanaartugassamut tunngatillugu paasiniaalluaqqaartussaavoq, sanaartortitsisorlu immikkut aningaasartuutaanngitsumik misissuineri angusarineqartunik atuisinnaasariaqarluni.

Sanaartortitsisup sanaartugassamut neqeroorut ilaannaaluunniit allanut tunniutisangilaa imaluunniit tamakkiisumik suliaqartussaq allakkatigut akuersitinnagu saq-qummiuttussaanagu.

Takussutissat 7: Tamakkiisumik suliassamik sularinninnermi isumaqatigiissuteqarfi-
sat nalunaarsorneri.

4. Sanaartorniakkamik pilersaarusionerq, matumanilu atuisussat ilaatinneqarnerat

4.1 Immikkoortup sammisaa

Immikkoortortami uani sanaartortitsisup sanaartornermi suliarisassaasa piareersarnerqarnerannut tunngavoq, aammalu sanaartortitsisup sanaartugassap naammassineqarnissaanut ikiorsiiffiqarsinnaaneranut tunngasuulluni.

Inissianik pisariaqartitsineqarnersoq aalajangiisoqareerpat aatsaat sanaartortitsisup isumagisassai aallartinneqarsinnaapput. Immikkoortortami uani tunngavigineqartut aammattaaq atorfissaqartitsinernut atorsinnaanernullu misissuinerne aqqissuussinerni atorneqarsinnaanerinullu, suliap aqqissuunna taamaattuni ingerlanneqartarpoq pingaartorsiornangitsumik.

4.2 Sanaartortitsisup suliarisasaanik aqqissuussineq, matumalu ataani atuisussat ilaatinneqarnerat

Sanaartortitsisup isumagisassaanik aqqissuussinerit paasinartuusariaqarput. Sanaartortitsisoq namminerisaminik sanaartornermut ingerlatsiveqanngippat, sanaartukkani minnerusuni annerusuniluunniit, innersuussutigineqarpoq, sanaartortitsisoq sanaartukkamik nakkutiginnittussamik imaluunniit aqutseqatigiinnik annikkinneruga-luurtunik sanaartukkani ataasiakkaani toqqaasinnaavoq.

Pingaartuuvoq aqutsisussaq imaluunniit aqutseqatigiittussat sanaartoqataasunut allanut sanaartortitsisoq sinnerlugu saqqummiussilluartarnissaat, nalinginnaasumik suliasaanik agguaassinissaminut pisinnaassuseqassalluni. Sanaartugassaq aqutseqatigiinnit minnerusunit nakkutigineqassappat, taava sanaartornermi sanaqatigineqartunut allanut erseqqissaatigineqassaaq kina aqutseqatigiinni, ajornanngippat inuk aalajangersimasoq, sanaartortitsisoq sinnerlugu saaffigineqartussaarnersoq, pissut-sillu taakkua illuatungeriit akornanni allaganngorlugu isumaqatiissummi allassimasa-riaqarput.

Sanaartortitsisoq atuisussanut ataatsimiititaliorsimappat, erseqqissaatigineqassaaq, ataatsimiititat taamaattut sanaartortitsisutulli piginnaatitaaffeqanngimmata, atuisutulli, taamaallaat najoqqutassat aalajangersimasut tunngavigalugit peqataatinneqarsinaallutik.

Atuisut peqataanerat sanaartukkap aallartisarnerani taamaallaat pisinnaavoq, imaappoq, siunertassatut siunnersuut, sanaartornissamut siunertat siunnersuummilu siullermi. Pilersaarusiortup siunnersuutaani siulliup naammassereerneratigut atuisup peqataanera aatsaat pisariaqartinneqaqqilissaaq, pequtinik, atortunillu pisinerni inillu aqqissuunneqarnerani. Atuisortaaq ilaatinneqassaaq sananeqartup naammassisap atulereersullu misissorneqarnerani nalilerneqarneranilu.

Atuisulli peqataaneranut apeqqutaaginnarpoq sanaartukkap suunera, qanorlu anner-tutigisumik atuisunit sunniuteqarfiusimanagera.

Nalinginaasumik atuisartut ataani taaneqartuni peqataatinneqarnerusarput:

- Sanaartukkap ilusissaa atorneqarnissaalu.

- Sanaartukkap aserfallatsaalineqarnera ingerlanneqarneralu.
- Atuisut toqqisissimanissaat atugarissaarnissaallu.

Atuisartut peqataatinneqarnerini appeqqutigineqartariaqartut:

- Atuisartut peqataatinneqarneranni sunaana anguniarneqartoq?
- Atuisartut sorliit ilaatinneqassappat?
- Qaqugukkut atuisartut ilaatinneqassagamik?
- Atuisartut ilaatinneqarnerat (peqataatinneqarnerat) qanoq pilersaarusiorneqassagamik?
- Atuisartut qanoq suleqatigiiffeqassagamik?
- Atuisartut qanoq piginnaaneqartinneqassagamik?
- Atuisartunut atassuteqarneq qanoq isikkoqassagamik?

Aqutsisoq imaluunniit aqutseqatigiit, sanaartortitsisut isumagisassaannik isumaginnit-tut, sanaartukkap ingerlajuaannarnissaa pissutigalugu ajornangippat sanaartorne-rup ingerlanera tamaat akisussaasariaqarpoq/-put, taarsiisoqartariaqarpallu tamanna siunertassatut siunnersuutip saqqummiunneqarnerani imaluunniit siunertassarsiorne-rup naammassinerani pisariaqarpoq.

Aalajangersagaliortoqartariaqarporli sanaartukkamit akisussaasoq qaqugukkut akue-rineqassanersoq imaluunniit apeqqutigineqartoq sanaartortitsisumut atuisullu ataatsimiititaannut saqqumiutissallugit. Pingaaruteqarporli, akuerseqqusinermi periutsit aalajangeriikkanik kinguarsaataassanngimmata, atuisullu ataatsimiititaaliaanni sa-naartukkami piffissaliusaasunut siusinnerusukkut aalangerneqareersimasunut aku-liussinnaanngimmata.

Sanaartortitami akisussaataasoq sanaartukkap ingerlanneqarnerani allaffissornermi aqutsinikkut ikiorteqartariaqarpoq. Tamannalu pingaartumik tunnganeruvoq, sanaar-tortitsisup nammineerluni allaffissorneq sanaartukkamilu immikkoortitaarlugit suliarineqartunik isumaginippat tamakkualu allanit isumagineqarsimanngippata.

Sanaartukkani annertunerusuni suliaqarnerni allaffissornikkut ingerlatsisoqartarpoq, immikkuttaaq naatsorsuuserisoqarluni.

Suleqataasut, sanaartortitsisup isumagisassai naammassiniarlugit suliaqartut, pin-ngitsooratik sanaartukkap qanoq suliarineqarnissaata allanneqarsimaneranik pisin-naatitaaffimminnik aammalu sungiusimasaminnik ataqatigiissaarinissamat ilisimatineqassapput.

4.3 Pitsaassuseq, avatangiisit aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit

Pisortatigoortumik sanaartortitsisup nutaamik sanaartukkap pitsaasuunissaa isumagisassaraa, ilaatigut soorlu ajoqusernerit allalluunniit ajutoornerit pinaveersaartinni-assallugit. Taamaattumik pingaartuuvoq, sanaartortitsisup sanaartukkap aallartinginnerani, sanaartukkap pitsaassusissaa nalunngereertariaqarjaa, pitsaassutsillu tamakkiisumik aningaasaqarnermut attuumassuteqarnera paasisimassallugu.

Pitsaassuseq sanaartukkap teknikkikkut pitsaassusianut kisimi tunngassuteqanngilaq, tunngassuteqarlunittaaq atorsinnaassuseqarneranut, sanaartugaq kusanartulior-taaseq eqqorlugu pitsaassuseqartoq, tikikkuminartuussallunilu. Pitsaassuseq ilaatigut anguneqarsinnaavoq sanaartugassamut tunngaviusinnaasunik sulinerullu qanoq ingerlanneqarnissaanik toqqaanikkut, suliap qanoq ingerlanneqarnerinik naammassineqartunillu nakkutiginninnikkut. Taamatuttaaq pitsaassutsimik nakkutiginninneq nalunaarsorneqartariaqarpoq.

Pitsaassuseq sanaartukkap tamakkiisumik ataneranut tunngavoq, tassa sanaartukkap atuunneranut tamarmut, sanaartukkap pilersaarusiorneraniit, naammassineqarneraniit ingerlanneqarneranut tunineqarnissaa tikillugu, allamut atorneqalernerani, allangortinneqarnerani imaluunniit piiarneqarnerani. Sanaartornissamut siunertaliornermi sanaartortitsisup pissutsit assigiinngitsut, sanaartukkap pitsaassusianut tunngassuteqartut, sanaartukkap atuunnerata nalaani pitsaassusissaq isumannaariissallugu isummersimassalluni.

Siunnersortit, suliamilu sularinnittut immikkut tamarmik sularisamik pitsaassusiat isumannaareersimassavaat. Naatsorsuutaavoq pineqartut sularisaminnut tunngatillugu suliat nalinginnaasumik pitsaasuunissaannut iliuuserisartakkat malissagaat. Nalinginaasumik siunnersortit suliassamilluunniit suliqartut pitsaassutsimik isumannaarinninnissaat, suliffeqarfimmi suliat pitsaasuunissaannut malitassani aammalu sanaartugassat pitsaasuunissaannut quppersakkani takuneqarsinnaapput.

Pitsaassutsimik aqutsinerup saniatigut sanaartortitsisup, avatangiisinut, suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit, sanaartukkap atuunnera tamaat akisussaaffigai. Avatangiisinut, suliffimmilu isumannaallisaanikkut pissutsinut tunngasut, avatangiisinut aqutsisut quppersagaanni takuneqarsinnaassapput, tasanittaaq nukimmik atorluuannissaq ilaalluni.

Sanaartortitsisup, pitsaassutsimut, avatangiisinut, suliffimmilu isumannaallisaanermut tunngatillugit piumasarisariaqarpai eqquutinneqarnissaallu qulakkiissallugu.

Sanaartornerup nalaani, sanaartukkallu naammassereerneratigut, avatangiisit aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit pingaartittariaqagai makkuupput:

- Sanaartornermi pitsaassutsimut, avatangiisinut, suliffimmilu isumannaallisaanikkut pissutsinut ersarissumik, paatsuugassaannngitsunillu piumasaqassalluni.
- Teknikkikkut siunnersortinik suliamilu suliqartussamik toqqaanermi ilaatinneqarnissaaq pitsaassutsimut, avatangiisinut, suliffimmilu isumannaallisaanermi pissutsinut aqutsinermi iliuusissanik akuerisanik misilittagaqarnerat.

- Sanaartortitsisoq, teknikkimut siunnersortini peqatigalugit, sanaartukkami aju-toorsinnaasunik ajornartorsiutaalersinnaasunik tikkuagaqassasoq, taakkulu nakkutigilluassallugit.
- Sanaartortitsup sanaartukkap pilersaarusernerani aalajangiuteriissavaa, pitsaassutsimut, avatangiisinut, suliffimmilu isumannaallisaanermi pissutsinut piumasarisat qanoq nakkutigineqarsinnaanersut.

Pitsaassutsimut, avatangiisinut, suliffimmi isumannaallisaanermi pissutsinut, sanaartorfimmilu periusissanut immikkut piumasarineqartut, siunnersortimik suliamillu suliarinnittussamik isumaqatigiissuteqarnermi tunngaviumik ersarissumik takuneqarsinnaassaaq. Piumasaqaatit piviusuusariaqarput nalilersorneqarsinnaassallutillu.

4.4 Sanaartortitsisumik siunnersuineq

Sanaartortitsisunut siusinnerussukkut sanaartornernik misilittagaqanngitsuni ajornakusoorpoq pisariusinnaallunilu sanaartukkat naammassineqarsinnaanerat.

Sanaartornerni annertuuni naammassiuminaatsunilu sanaartortitsisoq immikkut ikio-tissarsiorsinnaavoq sanaartukkap naammassineqarnissaanut ikiuutaasinnaasumik.

Pisortaqaarfiit suliffeqarfinnilu taakkuninnga nakkutigineqartuni, immikkut sanaartornermi aqutsisoqangitsuni, sanaartugassap aallartisarneraniit Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqaarfimmi ikiortissarsiortariaqarput. Pisortaqaarfik ikiuusinnaavoq suliami pineqartumi avataaneersunik siunnersuisoqartariqarnersoq paasiniassallugu. Pisortaqaarfittaaq ikiuussinnaavoq siunnersorteqarnerup qanoq annertutiginissaanut, akilerneqarnissaanut allanullu piumasarineqartunut aalajangersaaqataanissamut.

4.4.1 Sanaartortitsisut siunnersorneqarnerannut isumaqatigiissut

Sanaartortitsisoq, sanaartornermi siunnersuisoqassaguni pinngitsoornani, sanaartornermi siunnersuisumut allaganngorlugu isumaqatigiissuteqassaaq. Isumaqatigiissut nalinginaasumik qallunaat ABR 89 -annit tunngaveqartariaqarpoq, maanga naleq-qussarneqarsimasumik. Sanaartornermi siunnersortip, kukkunernut, amigaatinut sumiginnaanernullu nalinginaasumik taarsiisitsisinnanermut maleruagassat malillugit akisussaatitaavoq.

Sanaartornermi siunnersuisumik isumaqatigiissummi, siunnersuinerup annertussissaa akilerneqarnissaalu allassimassapput.

Sanaartortitsisup siunnersortaa, nalinginaasumik sanaartukkami suleqataassunut, sannartortitsisup sinniisora, taammakkaluartorli sanaartukkap naammassineqarnissaanut sanaartortitsisoq sulii akisussaavoq.

Sanaartortitsisup siunnersortaata, nalinginaasumik isumagisassaraa aqqissuiqataaf-figissallugillu, ataatsimut aqqissuussinerit tamakkiisumillu sanaartukkap nakkutigineqarnera, sanaartukkap aningaasat atorneqartussat tunngavigalugit piareersarnissaa, pitsaassutsikkut, piffissallu sanaartorfiusussami piumasarineqartut malinneqarnissaa nakkutigissallugu. Siunnersuinerup annertussusia suuneralu sanaartitsisup atugassaraisai suliarineqartullu suuneranik tunngavigineqartarput. Siunnersuineq

aamma tunngaveqartarpoq sanaartornermi suleqatigiinnissami, suliap qanoq aggua-taarsimaneranik suliasamillu neqerooruteqartitsinermit ilusilersuinerit.

Siunnersuisoqarnerup pingaarnertullugu siunnersuisoqarneq ilagisariaqarpaa, taamaasilluni sanaartortitsisoq aalajangigassanik pingaartunik aalajangiisinaanngor-sinnaalissammat. Siunnersorneqarnerullu ilagisariaqarpaa aalajangiinerit naammassineqarnissaat aammalu sanaartukkamik suliaqatigiinnit malinneqarnerisut malinnaaffigissallugit.

Siunnersorneqarnerup aammattaq ilagisinnaavaa nammineerluni, sanaartortitsisumut akisussaaffeqarnikkut, sanaartukkap allaffitsigoorlugu aqunneqarnerani nakkutiginerani, nalinginnaasumik sanaartortitsisumit isumagineqartaraluartunit.

Nalinginaasumillu naatsorsuutigineqassaaq, sanaartortitsisumut siunnersuisartoq aningaasaqarnermut teknikkikkut allaffissorlunilu aqutsinikkut ilisimasaqarluartuunis-saa, taamatuttaaq nalinginnaasumik sanaartornermi malittareqqusanik immikkut ittu-nik ilisimasaqarnissaa. Siunnersuinermit aalajangiisuussaaq sanaartortitsisup sanaartugassamik pilersaarusiortup siunnersuutaa naliliiffiginissaanut isummerfiginis-saanullu ikiorsinnaassallugu, aammalu siunnersortip sanaartukkamilu suleqataasut allat, soorlu immikkut siunnersortit, suliamik suliaqartut pisortallu akornanni.

Sanaartortitsisup aalajangissavaa, allakkat atsiortariallit suut nammineq atsiortassan-erlugit, sanaartornermilu siunnersortip sorliit atsiortassanera, imaluunniit immikkut pisinnaatitsinermit maleruaqqusamik isumaqatigiissusiortoqassanersoq. Pisinnaatit-sinermit maleruaqqusanik isumaqatigiittoqarsimanngippat, taava sanaartortitsisup siunnersortaa, nalinginaasumik suliffimminut atatillugu pisinnaatinneqarsimasutut isigineqassaaq, sanaartortitsisoq sinnerlugu sanaartukkamut tunngatillugu piginnaatin-neqarsimassaaq.

Inatsisilerinermulli siunnersuisarneq nalinginnaasumik sanaartornermik siunnersui-sartup suliarisassaasa avataaniippoq.

4.4.2 Pilersaarusionermit siunnersuisartut killiligaaffii

Sanaartortitsisup sanaartornermik siunnersorti suleqatigilersimappagu, pilersaarusionermit siunnersortimut isumaqatigiissutaasimasut, siunertanut pilersaarutit, siunnersuutit, sanaartugassamik pilersaarutit, sanaartukkamik malittarinninnerit aammalu suliamik nakkutillineq allannguutiginaviannigilaa.

Sanaartortitsisumut siunnersortimut isumaqatigiissutip, sanaartugassamut siunnersortip isumaqatigiissutigisimasai, akilernerqarnissaaq akisussaassuserlu allanngortinnaviannigilai. Sanaartortitsisumulli siunnersortimut isumaqatigiissummi, sanaartugassami allaffissornermit ingerlatsineq aqutseqataanissarlu ilanngunneqarsimassappata isumaqatigiissummi erseqqissaatigineqassapput, sanaartugassamillu siunnersuisut aningaasarsiarisassaamat matuma kingorna aqqinneqarsinnaasariaqassapput.

4.4.3 Sanaartortitsisumut siunnersortip tutsuviginassusia

Siunnersorti, sanaartortitsisumut siunnersortaaniarluni isumaqatigiissuteqarsimasoq, kingusinnerusukkut sanaartugassamik siunnersuisutut imaluunniit sulianut tamakku-nunnga assingusunut nalinginnaasumik sanaartukkami pineqartumi suliaqartariaqanngilaq.

Neqerooruteqartoq, neqerooruteqartunit allanit salliutinneqassanngilaq, sanaartukami pineqartumi assersuutigiinnarlugu sanaartortitisisup suliariumannittussarsior-nissami neqeroorutissaanik suliaqarsimanermigut.

5. Sanaartukkami aningaasatigut aqutsineq

5.1. Immikkoortortap sammisaa

Immikkoortortami matumani sanaartukkami aningaasaqarnermut aqutsinermut tunngavoq, siunertarisassanut siunnersuummut aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit siulliit suliarineqarneranniit, suliamik suliarinnittussat akigitinniagaannik noqqaassuteqarnissamut.

Namminersornerullutik Oqartussat pisussaataffaissa iluanni sanaartortitsisup sanaartukkap naammassiniarnerani tunngavigisussaavaat Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 29. oktober 1999-meersoq Namminersornerullutik Oqartussat aningaasartuutigineqartussanik missingersuutaat, tassungalu tunngatillugu malittarisassiaat. Paasissutissat erseqqinnerusut pillugit malittarisassiaq unnersuussutigineqassaaq.

Aningaasanik aqutsinerup imarivaa pilersarusiornermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuutit suliarineqalerneranniit, suliallu ingerlanerani missingersuutivinnortussaliorneq. Pilersarusiornermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuornerup qulakkiissavaa, sanaartortitsisup sanaartornerup aallartinneraniit aningaasaqarniarneq isumaliutigilluassallugu.

Aningaasartuutigineqartussanik missingersuutigineqartut tunngavigisaannik malittarinninnerup aningaasartuutigineqartussatut aalajangerneqarsimasut qulakkeersimannissat. Aningaasartuutigineqartussanik missingersuutigineqartut allannguutaasimasullu tunngaviupput sanaartortitsisup suliaqartussap akigitinniagaannik naliliinnermini.

Sanaartukkamut tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussanut ilaapputtaaq sanaartorfigineqartussap aaqqissuunneqarneranut aningaasartuutit imaluunniit akiliutigineqartussat, suliaqartumut aningaasartuutit, aningaasartuutigineqartullu allat, taakkunanilu ilaallutik siunnersuisut aningaasarsiaat. Sanaartorfigineqartussap aaqqissuunneqarneranut akiliutigineqartussat siumoortumik aalajangerneqarajuttarput, sanaartugassamillu siunnersuisut aningaasarsiaassat, assersuutigiinnarlugu suliamik suliarinninnermut aningaasartuutiniit procentinngorlugu akilerneqartarpoq. Immikkoortortami uani pingaarnertinneqarput, suliamik suliarinninnermi aningaasartuutit, sanaartornermilu aningaasartuutitut tamarmiusunut aqutsineranut.

Suliap sanaartugassamik suliarinnittussamut tunniutereernerani, sanaartortitsisup aningaasatigut aqutsineranut apeqputaaginnaalissaaq suliaqarnissamut isumaqatigiissut, immaqalu atortussanik isumaginninnermut, aningaasartuutigineqartunullu allanut, aningaasartuutissanut missingersuummut pingaarnermut ilanngunneqartunut.

5.2 Aningaasatigut aqutsinermi anguniarneqartut

Aningaasatigut aqutsineq aaqqissuunneqassaaq sanaartugassat ataasiakkaat tunngavigalugit, pisortatigoortumillu sanaartortitsisup tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat tunngavisariaqarpai.

Tamakkiisumik aningaasalersuinermi isumaqartinneqartarpoq, sanaartornermi aningaasartuutigineqartut kiisalu aserfallatsaaliineq, pilersuineq, eqqiaaneriit il.il.

Aningaassatigut aqutsinermi siunertaavoq:

- Aningaasartuutissat tamakkiisumik isigalugit pitsaanerpaamik iliuuseqarnissaq. Sanatitsisumut pingaartuuvoq pitsaanerpaamik iliuuseqarniarnermi pitsaassuseq tamakkiisumillu aningaasartuuteqarnissaq ataatsimoortillugit naliliiffigissallugit. Sanaartortitsisup sanaartukkamut piumasarineqaatit kissaatigisallu aningaasatigut periarfissaqarnermut sanilliuttariaqarpai. Piumasarineqartut kissaatigineqartullu sanaartornermi kingusinnerusukkullu ingerlanneqarnerani aningaasartuutigineqartunut sunniuteqartarput, pingaartumik sanaartornerup aallartisarnerani aalajangiinerit sanaartornermi aningaasartuutigineqartunut sunniuteqartarput.
- Tamakkiisumik aningaasaliineq pitsaanerpaamik aaqqinneqassappat, taava sanaartortitsisup siunnersortaasalu akornanni siunertarisaliornermi, siunnersuusionermi siullermi pilersaarummillu siunnersuusionermi suleqatigiinnikkut pissaaq. Sanaartugassamut siunertaq imaluunniit annikinnerusumik pilersaarusionerq tunngavigalugu neqeroortitsisoqassappat, sanaartukkap pitsaasumik naammassineqarnissaanut sanaartortitsisup sanaartortitsiniarluni neqeroorutaa imaluunniit sanaartorniarluni neqerooruteqartup neqeroorutaa apeqqutaasaaq.
- Tamakkiisumik aningaasartuutigineqartut killilersimaarniarneqasapput. Sanaartukkap pitsaassusissaanik aalajangiinermik tamatumanilu ingerlanneqarnerani aningaasartuutigineqartussanik toqqaanerup aningaasartuuteqannginnerunissaq anguneqarsinnaaavoq. Sanaartortitsisup atuisussat kissaatigisaat piumasarisaaillu tunngavigiinnarnagit, kisiannili piaarnerusumik sanaartornermut ingerlanneqarneranullu aningaasartuutigineqartussanut paasissutisaniq peqareernissaq.
- Atuisussat kissaatigisaasa piviusorpalaartinnissaat. Atuisut imaakkajupput sanaartukkat pitsaassusiat pingaarnertuttarlugu, ajornanngippallu aningaasartuutigineqartussat eqqarsaatigivallaarnagit. Atuisunut nalinginnaasumik inigisamut akiliuteqartartunut inigisap pitsaassusia aammalu inigisamut akiliuteqarneq ataqatigiilluinnarput. Atuisut kissaatigissaanut akiliuteqarnissamut tunngasut ilaatinneqarpata, atuisullu aningaasartuutigineqartussat iluanni aalajangeeqataasinnaanerit naammassineqarsinnaappat atuisut piviusorpalarnerusunik kissaateqartarnerannik kinguneqartarpoq.
- Sanaartornissap aallartisarneqalerneraniit sananeqarnerani aningaasartuutigineqartussanik missingersuutip aalajangiunnissaanut killilerneqarnerani nalorisoortoqarsinnaanerit qulaajassallugit annikillisasallugillu.
- Sanaartornerup ingerlanneqarnerani, tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat piaartumik paasiniarneqartariaqarput nakkutigineqartariaqarlutillu.

5.3 Sanaartortitsisup aningaasalersuineri malinnaanera

Sanaartortitsisup nalilissavaa aalajangissallugulu, qaqugukkat sanaartornermi aningaasartuutigineqartussat tamakkiisumik paasisimalissanerlugit, oqaatigilluaannarlugu qanoq ilisukkat sanaartornermut aningaasartuutissat paasisimalissanerlugit.

Tamakkiisumik pilersaarussiaq sanaartortitsimit suliaritinneqartillugu aningaasartuutissat aatsaat paasineqarsinnaasarput suliariumannittussarsiuussereernerup kingorna. Missingersuummik aqutsinermi atugassiamik sanasoqarsinnaavoq pilersaarusiortut akisussaaffigisaannik, taamaalilluni siusissukkut sanaartornissami aningaasartuutigineqartussat piviusorpalaartut saqqummiunneqarsinnaasarput.

Sanaartornissami siunertaliaq tunngavigalugu tamakkiisumik suliarinnittussamik neqeroortitsinermi sanaartortitsisup tamakkiisumik aningaasartuutigisassat paasisinnaasarpai. Tassani siunertalioreernerup tamakkiisumillu suliarinnittussamik neqeroortutai tunngavigalugit sanaartornermi aningaasartuutissat paasineqartarput.

Sanaartornermi aningaasartuutissanik paasiniaarsoqarsinnaavoq sanaartornissamut aalajangiussinermi tunngavileraanni sanaartornissap aningaasartuutigineqarnissaa aalajangersimaqqissaartumik killeqassasoq. Pilersaarusiorneq naammassineqassaaq naatsorsuutigalugu aningaasat atorineqartussatut eqquutitinneqarnissaat aammalu aningaasat atorineqartussatut sanaartorniakkamullu pilersaarutit imminnut tuluaruutariaqartut, tamannalu naammassineqassaaq pilersaarutinik naleqqussaannik.

Matumalu kingorna sanaartornissamut pilersaarummi akigitinniarneqartut tunngavigalugit suliarinnittussarsiuussisoqassaaq. Siusinnerusukkut aningaasartuutigineqartussatut aalajangiunneqarnerata sanaartukkap annertussusianut pitsaassusissaanullu killilersimaartitsisinnaavoq.

Akigitiniakkanik ujartuinermi iluserineqarsinnaasutut taagortorneqartut tamarmik aningaasalersuineq tamaat ataatsimut isigalu killilersimaartitsisinnaapput aammataaq neqeroortutip akuereerneratigut aningaasartuutissanik naatsorsuutiginnigisaagaluani takkuttoqarsinnaavoq, soorlu pisortaniit piumasarineqartut allanngortinneqarnerini, akit naleqqussarnerini isumaqatigiissuteqarneni, suliap unitsinneqarnerani aningaasartuutit imaluunniit sanaartukkamik suliaqartup akilersuinermit unititsineratigut, kiisalu qularnaveequsiinikkut taarsiinikkullu akiliuteqarneni. Taamatuttaaq neqeroornikkut suliarineqartut amerlanersaanni, immikkut akiliuteqarnissat ilaatinneqartarput, akiligassaliornikkut akiliititsisoqartarluni, assersuutiginnarlugu immikkut toqqaviliornerni, sila pissutigalugu immikkut suliaqarsimanerini, kiisalu assigiimmik akeqartitsinikkut akiliutigineqartussanut.

Sanaartornermi aningaasartuutit tamakkiisut aatsaat takuneqarsinnaalertarput suliaq tamarmi, qaqutiguugaluartumik akiligassiornikkut suliarineqarsimagaangat. Uani aatsaat sanaartornermi suliaqartut suliaminnik naammassinnereerpata sanaartukkamut aningaasartuutigineqarsimasut takuneqarsinnaalertarput. Akiligaassioortitsilluni suliaqarneq taamaallaat pissutsit immikkut illuinnartut tunngavigalugit atorineqarsinnaavoq, neqeroortarnermi kaajallaasitaq tunngavigalugu.

Sanaartortitsisup kissaatigisaa piaarnerusumik imaluunniit kingusinnerusukkut aningaasaqarneq tamakkiisumik paaserusullugu, apeqqutaavoq aningaasaqarnermi ajutooriataarsinnaanermut eqqarsaatiginnilluarnerunersoq. Piaarnerusumik aningaasartuutigisassanik aalajangiinerup kingunerisinnaavai neqeroornermi annertuvallaamik ajutoorsinnaanermut tapilerneqarsimasunik akisunaarivallaarneq, imaluunniit sanaartortitsiniarluni neqerooruteqarnermi sanartorneqartussap pitsaassusissaanik naammattumik aalajangiisimanginnerni ajornerulersitsisumik. Kingusinaarluni sanaartor-

nermut aningaasartuutigineqartussanik aalajangiinerup aningaasartuuteqarneruleranik kinguneqarsinnaavoq.

5.4 Sanaartortitsisup aningaasatigut missingersuusiornera

Sanaartortisup, sanaartukkami tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussanik missingersuusiorneranani ilaatigut nalornisoorteqartoqarsinnaavoq. Nalornisoornerilli anikillisarneqarsinnaapput

- isumagisallugu naleqquttumik aammalu misilittagaqarluarnissaq aningaasartuutissanik missingersuusiornernut,
- missingersuummi annikitsunik aningaasartuutigineqartussanik nalorninarsinnaasunik ujarlerneq, matumalu kingorna pineqartuni nalornissutaasinnaasuni akigitinniarneqartut immikkuutaarnerisigut immaqaluunniit allanngorlugit agguataarnerisigut,
- isumagissallugu missingersuutip kisitsisitali ataavartumik akit allanngorarnerat neqeroorteqartoqarnissaa tikillugu allanngortittassallugit.

Sanaartortitsisup aningaasartuutigineqartussanut missingersuummi itisiliinera nalorninarsinnaasunillu naliliinerata kingunerissavaa aningaasartuutigineqartussanik piviusorpalaartunik tunngaveqalernera.

5.5 Pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuut

Pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuut, sanaartortitsisup siusinnerusukkulli aningaasatigut ingerlatsineranut tunngaviuvoq Pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuutikkut sanaartortitsisup piaarnerusukkut sanaartornermi tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat paasisinnaalersinnaavai, aningaasartuutigineqartussanut allanut naleqqiullugu, suliami aningaasatigut periarfissat takusinnaalersimassallugit. Pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuut tamakkiisumik pisariaqartitanut naliliinernut ilaavoq, aningaasaqarnermut, sanaffigineqartussamullu. Sanaartortoqarnissaa aalajangiunneqarsimappat, pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuut sanaartornissami siunnersuummut ilaatinneqalersarpoq.

Sanaartorniakkamut pilersaarummik neqeroortitsinermi pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuutip akuersissutigineqarnissaa qularnaarneqariisaaq. Neqeroortitsinermi sanaartorniakkamut pilersaarusiaq sukumiinerusoq tunngavigalugu pisumi aningaasartuuteqarnissamut missingersuut akueritinneqassaaq sanaartorniakkamut siunnersuut imaluunniit pilersaarutivik piareersimalerpat, tamatumani aningaasartuutissanik missingersuusiortarnermi malittarisassiami takuneqarsinnaapput. Pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuutit immikkuut akuerineqarnissaat qinnutigineqarsinnaavoq, kingusinerusukkut sanaartorniagaq suliarineqartussanngorlugu.

Pilersaarusiornermi aningaasartuutigisassanut missingersuummi arlariinnik allanik qinigassaqarsinnaavoq, taamaasilluni periarfissat assigiinngitsut erseqqissaatigineqarsinnaallutik.

Sanaartortitsiniartup pilersaarusionermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuuttip isumaliutiginerani sanaartukkap akia pitsaassusialu imminnut naapertuuttuunnersut alaatsinaattariaqarpaa. Aningasaqarnerup sukaterunereratigut naammaginangitsumik pilersaarusionerata, sanaartukkallu naammassinerani amigaateqarnerup sanaartukkap pitsaassusiata annikinnerussutigilersinnaavaa. Naammaginangitsumik aningaasartuutigineqartussanik missingersuusionerup kingunerisinnaava sanaartornerup nalaani annertunerusumik nakkutilliineq, tamatumalu kingunerisinaallugu sananeqartup ingerlanneqarnera, aserfallatsaaliuinerillu aningaasartuuteqarnerulersitsisut.

Inissianut ininulluunniit allanut pisariaqartinneqartunut sanaartortitsisoq aningaasanik aalajangersimasunik atugassaqarpat, pilersaarusionermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuutit annertusissaat aalajangersuusimassaaq, eqqarsaatigilluarneranilu misissorneqartariaqarput aningaasat pineqartut atorluarneqarsinnaanerat pisariaqartitsinerlu qanoq anguneqarsinnaanersoq.

Pilersaarusionermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuutit siulliit sanaartortitsisup imaluunniit pilersaarusionermi siunnersuisuusut misilittagarisaat aallavigalugit suliarineqarsimassaaq.

Imaattoqarsinnaavormi sanaarineqartumut akigitinneqartunullu assingusunik misilittagarisimasat sanaartorniarneqartumut allannguuteqartitsinissamut tunngaviusinnaasut. Missingersuutilli kukkuneqarsinnaapput annertuumik nalornisoortitsisunik ininik atorfissaqartitsineq pissutsillu allat nassuiaaserneqareersimangippata.

Siunertarisatut siunnersuuttip suliarineqarnerani, pilersaarusionermi aningaasartuutissanut missingersuusiap nalinginnaasumik ilagisarpaa, aningaasat atorneqartussat tamarmiusut kvadratmeterimullu akigitinniarneqartut tunngavigalugit, naatsorsorneqartarlutik. Kisitsisit misilittagarineqareersimasut tamakkua sanaartukkani ataasiakkaani immikkut pissuseqartuni, soorlu avatangiisinut piumasaqaatinut, illup iluata si-laannarissusianut, sananeqartullu ilusianut naligiissaassutigineqartarput.

Ilaatigut missingersuummi pineqartumi immikkoortitereqqinnissaq pisariaqartinneqarsinnaavoq. Assersuutigalugu taaneqarsinnaallutik toqqaviliornernut nunagissaanermi, sanaartornermi ingerlatsinermilu aningaasartuutit, ilanngunneqassallutittaaq kusanartuliorluni pinneraanerit, tamakku pilersaarummi ilannguneqarniarpata.

Pilersaarusionermi aningaasartuutissatut missingersuut pitsanngoriartortarpoq, sanaartukap pivisunngoriartornera ilutigalugu.

Sanaartukkani annertunerusuni piuminaatsunilu imaassinnaavoq missingersuutininik itisiliineruneq sanaartukkanit allaniit atorfissaqartinneqarnerusoq.

Nalinginnaasumik isigalugu itisiliinerunerit pisariaqartinneqarneq ajorput, sanariaatsit misilinneqareersimasat atorneqarpata, tamatumani ilaatigut ilaalluni aningasaqarnermut pitsaasumik misilittagaqarsimaneq, akerlianilli iliuitsit nutaajusimappata amerlanertigut itisiliinerusariaqarpoq.

5.6 Missingersuut tunngaviusoq

Sanaartugaasap tamakkiisumik annertussusissaa aningaasaliiffiginissaalu sanaartortitsisup aalajangiiffigivikkuniuk, taava pilersaarusiornermi aningaasartuutissanut missingersuut sanaartornermut tunngatillugu missingersuutivinngussaaq.

Missingersuut taanna taaneqartalissaaq tunngaviusumik aningaasartuutissanut missingersuut, sanaartortitsisumut siunnersortaanullu tunngaviussaaq aningaasartuutigineqartussatulli taaneqartut immikkut pissutissaqavilluni aatsaat allanngortinneqarsinnaallutik. Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit iluanni annikkinnerugaluartumik allanngortitsisoqarsinnaavoq aningaasartuutigineqarnerusussallu allaniit sipaarutigineqartariaqarlutik.

Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit tunngaviusoq kingusinnerpaamik sanaartorniakkami siunnersuusiornermi suliarineqassaaq. Killiffimi uani nalinginnaasumik saanaartortitsisup sanaartugassap sumi sananeqarnissaanik aalajangernera takuneqarsinnaalertarpoq, annertussusissaa, sanaartorfiusumi pilersaarusiaq, ilusissaa, tamakkiisumik atortulersugaanera sanaartukkamullu immikkut piumasaqaatit.

Sanaartukkap immikkoortortaasa ilaasa naammassiaartuaarneranni qanoq akeqasansersut paasineqartarput. Tamakku sanaartortitsisup sanaartukkap aningaasartuutigeranarput pitsaassutsimullu pisamut naleqqersuussinnaalersarpai.

Sanaartortitsisoq siunnersuisunik arlariinnik siunnersorneqarnissamik isumaqatigiisuteqareerpat, taava tunngaviusumik aningaasartuutigineqartussanarput missingersuut agguataarneqarsinnaalersinnaavoq, siunnersortit ataasiakkaat sanaartorniakkamik agguassinnaalissallugu, taamasillunilu siunnersortit aningaasartuutigineqartussatut missingersuummi tunngaviusumi immikkut tamarmik akisussaaffeqarlertussaallutik, pilersaarusiornermilu pisortassamik toqqaasoqarsimappat taava taanna aningaasartuutigineqartussamut missingersuummut tamarmiusumut akisussaasuussaaq.

Aningaasartuutigineqartussanik missingersuutit tunngaviusup aalajangerneqarnerani nakkutigineranilu ikiorsiissutissatut pingaarnerpaavoq, sanaartukkap naammassiaartuaarnerani sanaartortitsisoq pitsaanerpaamik angusaqarnissamini aningaasaqarniarniarnikkut pitsaasumik periarfissaqartitaanermigut.

Aningaasartuutigineqartussanik missingersuut tunngaviusoq pisariaqartitsineq tunngavigalugu siusinnerusukkat aalajangersarneqarsinnaavoq pilersaarusiarnarput siunnersuummiit, assersuutigiinnarlugu tamanna atuuppoq, tamakkiisumik suliarinnittusarsiornermi tunngaviusinnaavoq sanaartorniakkamut siunertaq imaluunniit siunnersuut siulleq.

Aningasartuutigineqartussanik missingersuut tunngaviusoq sanaartorniartarlutik neqeroruteqartunut ilisimatitsissutiginneqartariaqanngilaq, taamaallaalli akigitinniagaq aalajangiunneqarsimappat.

5.7 Tamakkiisumik aningaasartuuteqarneq

Pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuutit aammalu tunngaviusumik aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit, sanaartornermi aningaasartuutigineqartussat avataatigut kingusinnerusukkat ingerlatsinermi aningaasartuutigineqartussatut isiginiartariaqarput. Ingerlatsinermi aningaasartuutigineqartut sanaar-

tukkap ilusilersorneqarnera sunniuteqarfigisarpaat, minnerunngitsumik atortorineqartut ilusilersornerini sanaartukkallu atorneqarsinnaanerannut.

Ingerlatsinermi aningaasartuutitut ilaatinneqarput, sanaartukkami aningaasartuutigineqartut aalajangersimasut, sulisoqarnermi aningaasartuutit aningaasartuutigineqartullu allat sanaartorneqartup atorneqarneranut tunngassuteqartut. Sananeqartumi aalajangersimasumik aningaasartuutigineqartunut pingaartumik aserfallatsaaliuinermut, isumaginninneq, teknikkikkullu atortorissaarutinik nakkutilliinernut aammalu orsussamut sarfamullu atuinernut eqqiaanermullu tunngassuteqartarput, aningaasartuutigineqartut pineqartut sunniuteqarfiginissaat sanaartukkamut pilersaarusionermut tunngavoq.

Sananeqartup atuunnerani aningasartuutigineqartussanik assigiinngitsunik naatsorsuusionermi, ingerlatsinermi aningaasartuutigineqartussat tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussanut ilanngunneqartussat isigineqartariaqarput. Pingaartumik siunissami nukissiuutitut atuinissap naliliiffigilluarnissaa pingaartuuvoq. Sananeqartup ilaata atuunnerani aningaasartuutigineqartussat naatsorneqassapput piffissami pineqartumi sanaartornermi aningaasartuutigineqartunut naligitinneqartut aammalu siunissami sananeqartup ingerlanneqarnerani aningaasartuutigineqartussat naatsorsuutigineqartut katitarnerisigut.

Oqaaseq "nutidsværdien" piffissami pineqartumik naleqassutsimik ersersitsiniartuuvoq, piffissami pineqartumi (maannakkut) siunissamilu aningaasartuutigineqartussat ukiumi naatsorsuiffiusumi ataatsimoortillugit naatsorsorneqarnerat. Nalinginnaasumik sanaartukkap atuussinnaanera ukiukkoorlugu naatsorsorneqartarpoq sanaartukkap atuuffigisinnaasaatut naatsorsuutigineqartumik agguarlugu. Ukiumoortumik aningaasartuutigineqartussat aaqqiissutissat assigiinngitsut naatsorneqassappata naliliinissamut tunngavissaqalissaaq ingerlatsinermut tunngatillugu sorleq naleqqunnerunersoq. Sanaartukkap atuuffiani aningaasartuutigineqartussat naatsorneqarnerat misilitagaqannginneq pissutigalugu ajornakusoornerusarpoq, kisiannili aamma missiliuus-sinikkut naatsorsuinerit aalajangiinissamut tunngavigineqarsinnaapput.

Sanaartorniakkami tamakkiisumi naatsorsorneqassapput, aningaasartuutissatut missingersuutit tunngaviusut, sanaartornermi aningaasartuutigineqarsimasut aammalu sanaartukkap atuuffiani tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat, pineqartunili taaneqartoq kingulleq tikkuussisuuginnarsinnaavoq, ajornakusoormammi atuunnerani aningaasartuutigineqartussat eqquuttissinnaanissaannut akisussaatinneqarsinnaanersut. Ilaanneeriarlunili anguneqarsinnaavoq suliassamik neqeroornermi imaluunniit atortussanik tunisinernut ilanngullugu neqerooruteqarnermi sivikinnerusumik sivirusumilluunniit ingerlatsinissamik neqeroorfigineqarneq.

Ingerlatsinermut aningaasartuutissanik naliliinermi itisiliisinnaaneq suliame killiffik sorlermiinnersoq apeqqutaasarpoq. Suliap aallartisarnerani, tassa siunertaliornermi siunnersuusionermilu siullermi apeqqutaaginnartarpoq sanaartukkap annertussusia suuneralu. Suliarineqartussani tulluittuni, soorlu pilersaarut, atortussanik toqqaanerit itisiliinerillu pingaaruteqarsinnaasut.

Sanaartukkap atuuffissaanut aningaasartuutigineqartussanut missingersuummut tunngaviususaaq, atortussanik toqqaanernut sananeqarneranullu atorneqarsinnaavoq. Assersuutigiinnarlugu aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit sanaartor-

nermi iliuusissanik akisunernik toqqaanernik imaqarsinnaapput, kisiannili akikinneru-
lersitsilluni ingerlatsinermut aningaasartuutit eqqarsaatigalugit.

Sanaartukkamut pilersaarusiap tamakkiisumik aningaasartuutigineqarnerata naatsor-
sorneqartarneranut atorsinnaasumik ineriartortitsisoqarpoq, innersuusssutigineqas-
saarlu Qallunaat Nunaanni naalagaaffiup sanaartortitsinerani tamakkiisumik anin-
gaasalersuineranut naatsorsuisarnernut ilitsersuut.

5.8 Sanaartortitsisup aningaasartuutigineqartussanut missingersuummik malit- tarinninera

Sanaartortitsisoq imaluunniit sanaartorniakkamut tunngatillugu siunnersortit, siunner-
suummut pilersaarusionermilu suliaqarnermut akisussaappata, tunngaviusumit anin-
gaasartuutissanik missingersuummi makku nakkutigineqassapput:

- Sanariaatsit assigiinngitsut aningaasatigut kingunerisinnaasai saqqummiutis-
sallugit.
- Aningaasartuutigineqartussat aalajangiunneqarsimasut eqquutitinneqarnis-
saat, tamannalu pisinnaavoq sanariaatsinik toqqaanerni pingaarnertitsinern-
ilu, aningaasartuutigineqartussaatut missingersuutip iluani aningaasartuutigi-
neqartussanut attuumassuteqanngitsunik.
- Aningaasartuutigineqartussatut missingersuummi allannguutit pingaartut na-
lunaarsussallugit, soorlu piumasaqaatit allaaneersut (avataaninngaanneersut),
assersuutiinnarlugit sanaartukkanut pilersaarusionermullu qitiusumiit piuma-
sarineqartut.
- Missingersuummi allangortitsinerit, sanaartortitsisup kissaatigisaa tunngavi-
galugu pilersaarummit allangortitsinerit aallaavigalugit.
- Erseqqissaatigissallugit sutigut pilersaarummi sipaaruteqartoqarsinnaanersoq,
tamakkua sanaartornermi aningaasartuutigineqartuniit annikillisaatitut atorn-
eqarsinnaasut imaluunniit pilersaarutip ilaani naammassisat annertusaatigine-
qarsinnaasut.

5.9 Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutini akit qaffasissusia

Aningaassartuutigineqartussatut missingersuutini tunngaviusuni (styrende) siusin-
nerusukkut sanaartorneqartuni akitigitinneqartut misilittagarineqareersimasut ilan-
ngunneqarsimappata, sanaartortitsisup mianersuutigisariaqarpaa akigitinneqartutut
pineqartut takussutissaannartut nalileeriaaseq malillugu allassimasariaqarmata,
sanaartortitsisorli periarfissaqartillugu aningaasartuutissatut missingersuummi akigit-
inneqartut tunngavigissallugit.

Anigasartuutigineqartussanik missingersuut tunngaviusooq suliariumannittussarsiulin-
nginnermi missingersuutip suliarineqarneraniit akitigut aningaasarsiallu ineriartornerat
naligiissaartariaqarput. Taamatullu naleqqussaasoqarsinnaavoq Namminersornerul-
lutik Oqartussat qupperagaluaat "Byggeomkostningsindeks for Grønland til regulering
af overslag" tunngavigalugu.

Suliaqarniarluni neqeroorutit tiguneqarsimasut aningaasartuutigineqartussatut missingersuutitut tunngaviusunut naleqqiunniarlugit, suliarinninniarluni neqeroorut aningaasartuutissanullu missingersuut naligiissaarneqartariaqarput, taamaasilluni isuman-naarsimasariaqarluni aningaasartuutigineqartussatut missingersuutini tunngaviusuni. Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutini tunngaviusuni qulakkeersimasariaqarpoq akit nikerarsinnaanerit neqeroortitsinermit tunngavigineqartussatut aalajangi-unneqarsimasuni.

Neqerooruteqarnerup nalaani niuvernemi pissutsit nalinginnaanngitsumik nikerarsimappata tamanna neqeroorutit naliliinerni eqqumaffigineqartariaqarpoq, imaluunniit aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit tunngaviusut assingit iluarsis-suteqarfigineqartariaqarlutik.

5.10 Aningaasartuutigineqartussanit missingersuusiormi siunnersortit suliarisassa

Nalinginnaasuvoq pilersaarusiormut siunnersortit siunnersuuteqarnemi pilersaarusiormilu suliaqarnemi aningaasartuutigineqartussat nakkutigissagaat. Nakkutiliineq ingerlanneqassaaq killiffinnut ataasiakkaanut missingersuutit tunngavigalugit.

Siunnersortit ataavartumik nakkutigissavaat aningasartuutigineqarumaartussatut missingersuutigineqartut sinnissanngimmassuk, taamatuttaaq siunnersortit pissaaffigaat sanaartortitsisoq ilisimatissallugu pilersaarummit allannguutissanik siunnersuuteqartoqassappat aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit sipporneqassagaluarpat.

Akisussaalluni pilersaarusiormut pisortap pilersaarutit siunnersuisartut assigiinngitsut missingersuusiaat ataatsimoortillugit sanaartortitsisumut saqqummiutissavai. Missingersuummik ineriartortitsineq allanillu ilanngussuinerit sanaartukkanut ataasiakkaanut naleqqussarneqassapput.

5.11 Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit sippuineq

Aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit ataavartumik malittarinninngit imaluunniit neqerooruteqartitsinermit paasinarsissagaluarpat, aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit tunngaviusoq eqquutitinneqarsinnaanngitsoq, sanaartortitsisup makku isummerfigisariaqarpai:

- pilersaarutit pitsaassusia allanngortinneqassanersoq, soorlu atortussat, sanaarisaq sanariaatsillu allanngortinneqassanersut,
- pilersaarummi ilanngarterisoqassanersoq,
- aningasartuutigineqartussatut missingersuutit tunngaviusut taamasillunilu sananissamut aningaasartuutissat akuerisat ilaneqarnissaat qinnutigineqassanersut imaluunniit,
- pilersaarut kinguartinneqassanersoq unitsiinnarneqassanersorluunniit.

Periarfissat siulliit taaneqartut pingasut kattunneqarsinnaapput.

Nalinginnaasumik sipaarniuteqarluni allanngortitsiniarneq ajornakusoortarpoq, tassa peqataasut tamarmik pilersaarummut neriullaateqarsimagaluartut, kisiannili mas-sakkut annikillisaaffigineqartussamik. Pingaaruteqarporli sanaartortitsisup sianigis-sammagu sipaarniuteqarnikkut sanaartukkap sortaatigut ajonerulersinneqarnersoq imaluunniit sanaartorniarneqartup annikinnerulersinneqarnissaa. Sanaartortitsisoq atuisussallu sananeqartup naammassinerani pakatsisitaqqunagit.

Misissorneqartariaqarporli sanaartugassamik siunnersuisut pilersaarusiamik allanngortitsinissaminnut pisinnaatitaalersinnaanersut aammalu siunnersortit akisus-saatinneqalersinnaanersut.

6. Teknikkikkut siunnersuineq

6.1 Immikkoortortap sammisai

Immikkoortumi uani sanaartortitsisup teknikkikkut siunnersorteqarsinnaanermut sanaartormilulu ikiorserneqarsinnaaneranut tunngassuteqarpoq, sanaartortitsisoq sanaartorniakkami teknikkikkut siunnersorneqarnissamik, ikiorserneqarsinnaanermik aammalu teknikkikkut siunnersortigisassaminik toqqaanissaminut pisariaqartitsinersoq.

6.2 Teknikkikkut siunnersuinerne killigeqqusat

Sanaartortitsisoq sanaartukkami naammassineqarsimasumut akisussaavoq, kisiannili ilusilersorneqarneranut sanaartormilulu teknikkikkut qaatuussisimasartuusarnani, taamaattumik sanaartortitsisup teknikkikkut siunnersorneqarnissaq ikiorserneqarsinnaanerlu illunik titartaasartunit, ingeniorinittit allanillu pisariaqartippaa.

Sanaartortitsisup teknikkikkut siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsineranut erseqqissaatigineqassaaq annikitsuinnarnik sanaartukkap ilusilersorneqarnissaanut aalajangersimasunik najoqqutassaqarmat. Sananeqartoq ilusilerneqassaaq pilersaarummit siunnersortit najoqqutassiaat ilitsersuutaallu tunngavigalugit, taamaattumik siunnersortit sananeqartup pitsaassusianut, atorsinnaassusianut aningaasaqarnermullu sunniuteqartaqat.

Teknikkikkut siunnersuinerup annertussusia suuneralu, sananeqartussap annertussusia suuneralu apeqqutaasarput, sananeqartussamut tunngatillugu misissueqqaarnerit, sanaartortitsisup nammineq pisinnaanera sanaartukkallu aaqqissuunneqarsimanera.

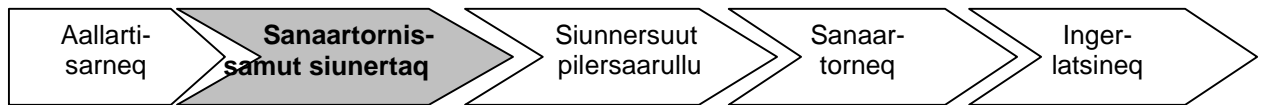
Teknikkikkut siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsineq suliamik paasisimasalimmik sanaartortitsisup atorfinitsitsineratigut, sanaartortitsisup siunnersortitsinik sulilersitsineratigut imaluunniit siunnersortit sanaartukkami suliarinnittumut attuumassutilinnik sulisoqarluni aaqqiiffigineqarsinnaavoq, taaneqartulli kingullit sanaartortitsisumut isumaqatigiissuteqartussaangillat.

Anginerusunik minnerusunilluunniit tamakkiisumik suliaqarnerni siunnersortip isumagisassai tamakkiisumik suliaqartumit suliarineqartarput amerlanertigut siunnersortinik tamakkiisumik suliarinnittutut atorfeqartunit. Sanaartukkani taamaattuni sanaartortitsisup siunnersortit sanaartukkamut tunngatillugu isumaqatigiissuteqarfigissanngilai, akerlianilli sanaartortitsiniarnermut neqeroortitsinissami tunngaviusussat suliarinerini, sanaartukkallu pilersaaruserneranni suliarineqarnerannilu ikiortigisinnaavai.

Pisortatigoortumik sanaartortitsinerni siunnersortinik isumaqatigiissuteqarneq qallunaat isumaqatigiissutaannik ABR 89 -mik tunngaveqartariaqarpoq. "Grønlands Byggeportal" www.byginformo.gl -mi siunnersortinut isumaqatigiissummut tunngatillugu imersugassaaq nassaarineqarsinnaavoq.

6.3 Sanaartorneqartup killiffinni teknikkikkut siunnersuineq

6.3.1 Siunertarisaassiaq

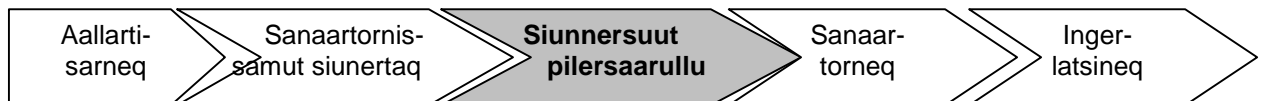

Sananiakkap aallartisarnerni sanaartortitsisup siulliullugu isumagisassaraa sana- niakkamut siunertassap suliarineqarnera.

Sananeqartussamut siunertaq atuisussat pisariaqartitsinerat tunngavigalugu piviu- sunngortinneqassaaq, siunnersortinik ikiorteqarnissaq naatsorsuutigalugu, soorlu tunngavissamik sanaffigineqartussamik ujarlernerimi aammalu sanaffigineqartussami pisortat piumasaqaataannik naammassiniaanerni.

Pisariaqartitsinernut paasiniaaqqissaarnernut, atorfissaqartinneqarneranillu misissui- nerit, kingunerisinnaasaannillu naatsorsuinerit, aningaasartuutigineqartussanullu tunnganerusunik paasiniaanerit, siunnersortinit allanit siunnersorneqarneq, illunik titartaasartunit ingeniøriunngitsunillu siunnersorneqarnerit. Assersuutigiinnarlugu ASIAQ (Misissueqqaarnerit) sanaffiginiarneqartup atorsinnaaneranik nalilleeqataasin- naavoq.

6.3.2 Pilersaarusionerq

Pilersaarusionerni sanaartortitsisup tamatigoruinnangajak pilersaarusioner- mut siunnersuisartut, soorlu illunik titartaasartunit ingeniørinillu sanaartukkamik ilusiler- suinernut, VVS-nut atortulersuinernut, silaannarissaatilersuinernut, kallerullu innera- nut atortulersuinernut ikiorteqartariaqartarpoq.

Siunnersortit suliarisassai pingasunngorlugit immikkoortiterneqassapput, ABR 89 ta- kuuk:

- Siunnersuusionerq. Immikkoortiterneqarsinnaalluni siunnersuusionerallarneq aammalu siunnersuut.
- Sanaartorniakkamut pilersaarut. Immikkoortinneqarsinaalluni pilersaarutaagal- lartuq aammalu pilersaarut.
- Sananeqarnerata aallartisarnernata immikkoortortaa, siunnersuineq agguataar- neqarsinnaalluni pilersaarusiap malittarinerani, sananeqartup nakkutiginerani suliarineqartunullu ataasiakkaanut nakkutilliinernut.

Sanaartukkami immikkut suliarineqartunut tunngasortai taakkunungalu immikkoortunut tunngasortaa immikkut allanneqarsimassapput, siunnersortit kattuffiannit suliarineqarsimasunik. Suliarineqartussat allattorsimanerat nassuiaatitaalu suna suliarineqassanersoq, misilittakkallu tunngavigalugit sanaartukkap immikkoortortaani ataa-siakkaani sanaartukkamik pilersaarusiamik siunnersuisunik suliarineqartarpoq, taamaasillunilu sanaartortitsisup sanaartukkap piviusunngornissaanut tunngavissaqalerluni.

Suliarineqartussamut allattorsimaffiup malittarinerani sianigisariaqarpoq suliarineqartut ataasiakkaat sanaqatigiit ataasiakkaat akunneranni kisimik atuuttuummata, tamanna pillugu isumaqatigiissusiortoqarsimappat, naammanngilarli suliarineqartussamut tunngatillugu nalinginnaasumik allaatigineqarsimasoq kisiat tunngavigissallugu.

Suliarineqartussap allattorsimanera nalinginnaasumik suliarineqartussamut nassuiaataavoq, killiffinnilu siunnersortit piumasaqaataannik allassimasoqartarnani. Sanaartukkami killiffinni tamani erseqqissumik allassimassaaq suna suliarineqassanersoq, taamaasilluni sanaartortitsisup aalajangersinnaassammagu sananeqartuq ingerlateqqiinnarneqarsinnaassanersoq.

Sanaartugassaq immikkut siunnersortinik suliarineqartariaqanngitsoq eqqaassanngikkaanni taava pilersaarut imatut naammassisimatigisariaqarpoq, taanna tunngavigalugu neqeroortitsineq tamakkiisumik, arlalinnik imaluunniit suliasaanut ataasiakkaanut ingerlanneqarsinnaassalluni. Aamma pilersaarut tunngavigalugu sanaartugassaq sananeqarsinnaasariqarpoq.

Kissaatigineqarsimassappat sanaartorniarneqartup pilersaarusiornera imaluunniit tamatuma ilaannaaluunniit sanaartugassamut suliarinnittussamut suliarisassanngortinneqarsimappat, imaluunniit sananeqartussaq ilaannaatigut pilersaarusiorneqarsimappat sanaartortitsisup pisariaqartitaaniit annikinnerulersitsissaaq. Taamatut sananeqartussamik annikillilerinernut sanaartugassamik pilersaarusiortumik immikkut isumaqatigiissusiortoqassaaq.

Sanaartukkap naammassereernerani sananeqartumut tunngatillugu ilitsersuutit sananeqartup ingerlanneqarnerani ilitsersuutitut atorneqartariaqarput. Taamatuttaaq sanaartortitsisup siunnersortit isumaqatigiissuteqarfigisariaqarpai, sananeqartup ingerlanneqarneranut aserfallatsaalineqarneranullu tunngatillugu, ilitsersuusiortariaqarnissamik.

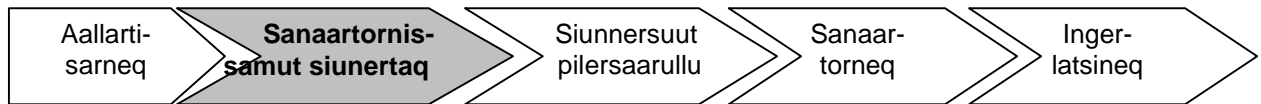
Sanaartortitsisuttaaq pilersaarusiornermut siunnersortit isumaqatigiissuteqarfigisariaqarpai sananeqartup nalunaarsorsimanissaa uppernarsarnissaalu, immikkut nalunaarsuornermut tunngatillugu nalunaarutigissallugu "naammassineqarsimavoq".

6.3.3 Pilersaarusiornermi aqutsineq

Sanaartugassamik pilersaarusiornermi pisariaqartuuvoq pilersaarusiornermut aqutsisoqarnissaaq, nalinginnaasumik sanaartugassamut siunnersortaasumik. Pilersaarusiornermi aqutsisup isumagisassaraa sanatitsisup sananeqartumullu siunnersortip akornanni atassuteqartitsisuussalluni, sulianilu ataasiakkaani siunnersortit suliarisaa-ni ataqatigiissaarisuussalluni, tamatumalu ataani qarasaasiakkut sulianik ataqatigiis-saarissalluni.

Tamakkiisumik siunnersuinerni isumaqatigiissusiorsimagaanni pilersarusiornermut aqutsisoq isumaqatigiissummi ilaasarpoq. Siunnersuinissaq immikkuutaartinneqarsi-mappat sanatitsisup pilersarusiortutut siunnersortit isumaqatigalugit aalajangissa-vaat kina pilersarusiornermi aqutsisuussanersoq.

Pilersarusiornermi aqutsisut suna isumagisassarineraat immikkut allasimassapput.

6.3.4 Siunnersortit aningaasartuutigineqartussat nakkutigineqarnissaannut akisussaaffii

Sanatitsisup siunnersortinik siunnersorneqarluni sananiakkamut siunertap suliarine-rani aningaasartuutigineqartussat annertussusissaannut aalajangeeqataasussaavoq, tamakkunani ilaalluni sananeqartumut tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat taakkunanilu ilaalluni siunnersortit suliaat.

Pilersarusiornermi ilaavortaaq siunnersortit tamakkiisumik aningaasartuutigineqar-tussanut nakkutiginnissaat, oqaatigilluaannarlugu sananermi aningaasartuutit inger-lanneqarneranullu aningaasartuutigineqartussanut. Aningaasaliinerni aqutsinerni sa-natitsisup sananeqartumullu pilersarusiornermi siunnersortip akornanni sananeqar-toq ilusissamisut sananeqarnerseq aningaasartuutigineqartussallu iluanni naleqqus-saasoqarnerseq.

Siunnersortip suliassaanut ilaavoq sananeqartussamut pilersarusiortutut siunnersor-tip sananeqartup killiffiisa naammassineranni siunnersuutaagallartumut, siunner-suummut, pilersaarutaagallartumut pilersaarummullu atatillugu aningaasartuutigine-qartussanut missingersuutinik nammineq pilersarusiornermi akisussaaffigisaminik sanassalluni. Missingersuutip sanatitsisoq periarfissittusaavaa sananeqartumi ani-ngaasartuutigineqartussat tamakkerlugit matumanilu ilaalluni tamakkiisumik sanane-qartumut aningaasartuutigineqartussat malinnaavigissalugit.

Pilersarusiornermi siunnersortinit missingersuutit siulliit taakku sanatinniakkamut siunnersuutaagallarumut tunngatillugu suliarineqartarput, tamatumalu kingunerisar-paa sanatitsisup missingersuummut tamakkiisumik naliliinera naapertorlugu akigitin-niarneqartut aningaasartuutigineqartussanut missingersuummut naleqqiullugu anner-tuneruvallaarnersut taamaassappallu sanaartugassamut siunertaq allanngortittaria-qarsinnaavoq.

Sanatitsisup sananeqartussamut siunnersuutaagallartoq akuersissutigisariaqarpaa, matumanilu ilaalluni sananeqartussamut missingersuut sananeqartussamut siunner-suummut aningaasalerneqarnissaanullu tunngaviusoq.

Sananeqartussamut siunnersuutip suliarineqarnerani missingersuummut allannguuti-gineqartussatut taamaallaat ataani taaneqartunik pissuteqartariaqarpoq:

- sananeqartussamik siunnersuummut allanngortitsinerit siunnersuutinit sanatit-sisumillu isumaqatigiissutigineqassapput,

- sananeqartussamut allannguut siunnersuutip itisilerneqarneranik, tunngavilik
- pissutsit sananeqartussamut siunnersuutaagallartup naammaseerenerani takkussimasut aammalu siunnersortinit sunniuteqarfigineqarsimanngitsut imaluunniit,
- pisortaniit piumasarineqartut nutaat imaluunniit piumasarineqartut allanngortinneqarsimanerat.

Sananeqartussamut pilersaarummut siunnersuutip suliarineqareernerani aalajangiisoqareerneratigullu sananeqartussamut siunnersuummut missingersuutip sananeqartussamut aningaasartuutigineqartussanut missingersuummut tunngaviusussanut tunngavissaqalersitsilluni.

Sanatitsisoq siunnersortillu sananermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuutip ataavartumik malinnaaffiginerini periarfissaqarput ataavartumik sananeqartumut aningaasartuutigineqartut sananeqartullu pitsaassusianut iluarsissallutik. Siunnersortit ataavartumik nakkutigisassaraat aningaasartuutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut aningaasartuutigineqartussatut missingersuutip tunngaviusup sipporneqanninnissaa, taamatuttaaq siunnersortit sanatitsisumut saqqummiuttariaqarpaa aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit nikingasooqqassagaluarpata.

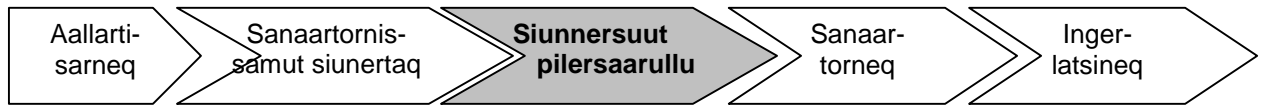
Suliarinniarluni neqerooruteqareernerup kingorna paasinarsissagaluarpat, aningaasartuutigineqartussatut missingersuut tunngaviusoq annertuumik sipporneqartussanngortoq, sanaartormermi pilersaarusernermi siunnersortit pisussaaffigaat sananeqartussatut pilersaarut allannguuteqartissallugu. Sananiakkamik allannguuteqartitsiniarneq sanatitsisoq peqatigalugu suliarineqassaaq, taamaasillunilu aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit iluanni sananeqassalluni, sananeqartussamut siunertamik allanngortitsivallaanngikkaluarluni. Sananeqartussamik allanngortitsinissamut piumasarineqartut siunnersortinik isumaqatigiissummi takuneqarsinnaassaaq aammalu nalinginnaasumik sananeqartussat allaatigineqarneranni ilitsersuummi takuneqarsinnaavoq.

Sananeqartussap pilersaarutaanik allannguuteqartitsinnaanermut atuutinneqarsinnaanngilaq tunngaviusumik aningaasartuutigineqartussanut missingersuutip suliarineqarnerani ilisimaneqarsimanngitsunik sippuineq tunngaveqarpat.

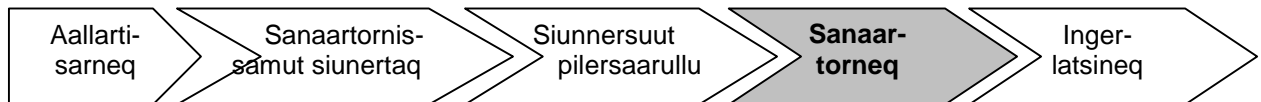
Siunnersortip pisussaaffii tamatumanittaaq aningaasartuutigineqartussanik nakkutiginninneq ilaalluni ABR 89-p tunngavigalugu Qallunaat nunaanni eqqartuussisarnermi inatsit tunngavigalugit suliarinerlutanut suliarineqartunullu sumiginnaanernut suliarineqartup suliarineqarnerani nalinginnaasumik taarsiisussaataitanermut maleqqusat atuupput. Siunnersortinut isumaqatigiissummut aalajangersagaq ilanngunneqassaaq taamaasilluni siunnersortit suliarisaat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi nalinginnaasumik taarsiisussaataitanermut malittarisassat sananeqartup suliarineqarnerata nalaani atuutissallutik.

ABR 89 periarfissiivoq siunnersortit akisussaaffiannut akiliinissamut killilimmik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaasoq, assersuutigiinnarlugu sillimmasiutaasimasup nalinganut, tamannalu pisinnaavoq siunnersortit sananeqartumut sillimmasermerkut. Sa-

naneqartumik nakkutiginnerni ABR89 aalajangertarpa siunnersortit akisussaaffigisaanut killilimmik aningaasartuuteqartoqarnissaa.

6.3.5 Pilersaarusiamik malittarinninneq

Sananeqartup suliarineqarnerata nalaani sananeqartumut pilersaarusiortut pilersaarusiukkaminnik malittarinnittuusarpot, tamannalu pissusissamisuginnarpoq pilersaarusiornermut nangitsineruinnarluni sananeqartup siunertarineqartut suliarineqarnissaanut.

Pilersaarusiamik malittarinninneq erseqqinnerusumik pilersaarusanut nalinginnaasunut allakkiami takuneqarsinnaavoq.

6.3.6 Sananeqartumik aqutsineq

Sanaartornerup nalaani pisariaqartinneqarpoq sananeqartumut aqutsisoqarnissaq. Sanaartornerup aallartinnginnerani sanaartukkamik aqutsisut pilersinneqareersimasappot, nalinginnaasumillu sanatitsisoq siunnersortiluunniit sinnerlugit suliarisassai isumagissallugit, imaassinnaavoq siunnersortit suliamut pineqartumut attuumassuteqanngitsut.

Sananeqartumut attuumassuteqanngitsumik aqutsisoqarnissap iluatinnaatigaa, taassuma ajornartorsiutaasinnaasut pilersaarummut tunngassuteqartut sanaartorfimmilu suliarineqartut naliliiffigisinnaammagit allanik sunnertinnani.

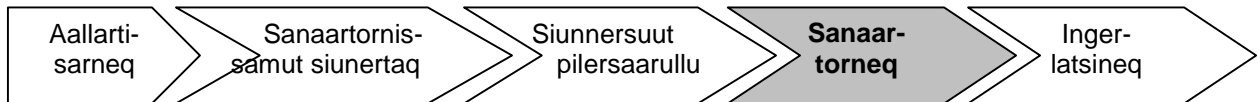
Tamakkiisumik suliaqarnerni, tamakkiisumik suliaqartup sanaartornermi aqutsineq isumagisarpaa.

Sanatitsisoq pinngitsoornani sananermik aqutsinermi akisussaanerpaavoq, aningaasalersorneqarneranut, piffissap sanaffigineqartussap eqquutitineqarnissaanut, sananeqartullu pitsaassusianut.

§ 31 Kalaallit Nunaanni suliffinni isumannaallisaanikkut pissutsinut inatsit tunngavigalugu sanatitsisup pissusaaffigaa sanaartorfimmi sillimmanissaq aammalu peqqissusermut tunngassuteqartut aaqqissuutissallugit, kiisalu sillimanissamut peqqissutsumullu tunngassuteqartunut pilersaarut malinnaavigissallugu. Nalinginnaasumik tuluartuuvoq (naleqquttuuvoq) sanaartornermi aqutsisunut pineqartut isumagineqasappata, imaluunniit tamarmiusumik suliaqarnerni tamarmiusumik suliaqartumut, imaluunniit sanaartorneqartumik tamakkiisumik suliaqarnerni tamakkiisumik suliaqartumut. Qulaani taaneqartunut tunngatillugu akisussaaneq sanatitsisup inummut alla-

mut tunniutissagaluaruniuk, tamatuma kingunerissavaattaaq pillagaasinnaanermut akisussaaffik.

Sananeqartumik aqutsineq erseqqinnerusumik pilersaarusanut nalinginnaasunut allakkiami takuneqarsinnaavoq.

6.3.7 Suliarineqartunut ataasiakkaanut nakkutilliineq

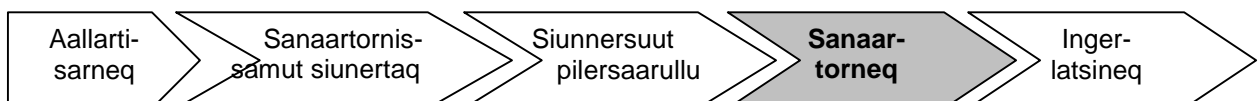
Nalinginnaasumik sanatitsisup suliarineqartunik ataasiakkaanik nakkutilliinerni sanatitsisutut isumagissallugu sananeqartumik suliaqartut suliarineqartussamut isumaqatigiissut malillugu sulinersut.

Suliarineqartunik ataasiakkaanik nakkutilliineq sanatitsisumit isumagineqarsinnaavoq, siunnersortimit sananeqartumit attuumassuteqanngitsumit siunnersortimik imaluunniit sananeqartussamik siunnersuisumik. Sananeqartumut attuumassuteqanngitsumik suliarineqartunut aalajangersimasunut ataasiakkaanut nakkutilliisoqarnerup pitsaaqutigaa kukkussutaasinnaasorisaminik tikkuaasinnaagami allanik sunnerneqarani. Akunnattoorutigineqarsinnaasorli unaavoq suliamut attuumassuteqarnani siunnersorti sanaartorniakkap pilersaarutaanut nalunngisaqarnera killeqarsinnaammat.

Sulianut ataasiakkaanut nakkutilliisunit erseqqinnerusumik pilersaarusanut nalinginnaasunut allakkiami takuneqarsinnaavoq.

Tamakkiisumik suliaqarnermi sanatitsisoq nammineq imaluunniit sanatitsisumut siunnersortimik atorfinitsitsinermigut sananeqartumut nakkutiginnitussamik, isumagissallugu, sananeqartoq isumaqatigiissut najoqqutaralugu tunniunneqassanersoq aammalu isumaqatigiissutigineqarsimasutut pitsaassuseqarnersoq. Sanatitsisup sananeqartumut nakkutilliisua ataavartumik sanaffigineqartumut sananeqartoq misssoriartorlugu takkuttassaaq. Sanaartortitsisup sananeqartumut nakkutilliisuisa sananeqartup naammassilluni tunniunneqarnissaa isumagisariaqarpaa aammalu sanatitsisoq sinerlugu tunniunneqarneraniit ukiup ataatsip qaangiunnerani sananeqartoq misssorluassallugu.

Sanatitsisup sanaartukkamut nakkutilliinera assersuutigiinnarlugu sanaartorniakkamut siunertalorsimasumit imaluunniit tamakkiisumik suliaqartitsisussamut neqeroorteqartitsinissamut tunngavissiuissimasumit ingerlanneqarsinnaavoq.

6.4 Siunnersortit allat

ABR 89 malillugu siunnersortit pisussaffigaat ilisimatissallugu isumaqarunik immikkut ittumik siunnersuisoqarnissamik pisariaqartitsisoqartoq, sananeqartumut siunnersortitasup nammineq naammassisinnaanngisaanut.

Tamatuma kingorna sanatitsisoq isummertariaqassaaq, immikkut siunnersuisoqarnissamik isumaqatigiissusiortoqassanersoq.

6.5 Teknikkikkut siunnersuisoqarnikkut aqqissuussineq

6.5.1 Tamakkiisumik siunnersuineq aammalu siunnersuinerup agguataarneqarnera

Siunnersortip suliarisassai, sanatitsisup tamakkiisumik siunnersortimut, suliareqqusinnaavai, oqaatigilluaannarlugu siunnersortimut imaluunniit eqimattakkuutaarlutik siunnersortinut sananeqartumut tamarmut siunnersuineq isumagisassanngorlugu, siunnersortit ataasiakkaat isumaqatigiissuteqarfigeqqaarnagit.

Taamaasilluni sanatitsisoq ataasiinnarmik attaveqartussanngorlugu, sanatitsisorlu akisussaaffimminik erseqqissaavigineqassalluni aammalu siunnersortinut isumaqatigiissutit ilusilersornerannut ajornaallisitsissalluni.

Nalinginnaasumik tamakkiisumik siunnersuinermit ilaavoq sananeqartumut tamar-mut, kisiannili sananeqartumi killiffinnut ataasiakkaanut killeqarsinnaalluni.

Sanatitsisup erseqqissumik aalajangertariaqarpaa tamakkiisumik siunnersorteqassanersoq imaluunniit siunnersuineq immikkoortiterneqassanersoq, taamaasillunilu sanatitsisoq siunnersortinut ataasiakkaanut immikkut isumaqatigiisusiusanerluni.

ABR 89 -mi takuneqarsinnaavoq tamakkiisumik siunnersuinermit malinneqartussat.

6.5.2 Tamakkiisumik suliaqarnermut siunnersuineq

Sananeqartup pilersaarusiornerani tamakkiisumik suliarineqassappat taava sanatitsisoq pilersaarusiornermut, aningaasartuutigineqartussanillu nakkutiginninnermi, sananeqartussamullu aqutsisussamik ikiortissarsiusanngilaq.

Sanatitsisoq nammineerluni pisariaqartitaminik paasisimasaqarluartunik ikiortissaqanngikkuni teknikkimut siunnersortissaminik pisariaqartitsisinnaavoq soorlu sananeqartumut siunnersorteqarnikkut.

Imaassinnaavoq sanatitsisup siunnersuisussaa suliarisinaanut tunngassuteqartoq, sananeqartunullu ataasiakkaanut pisariaqartinneqartussaanani.

- Sanaffigineqartussamik toqqaanermi matumanilu ilaalluni najugarineqartumi pisortat piumasaqaataannut tunngatillugu nassuiaateqarfiginissaanut ikiuutissalluni.
- Sananeqartussamut pilersaarut siunnersuinerlu tamakkiisumik suliaqarnissaq sananeqartussamut naleqquttuunersoq.
- Suliarinnittussarsior-nissamut aammalu suliarineqartussamit takoqqusaaruteqarnissamut siunnersuissalluni aammalu suliarinittuusinnaasunik qinersigallarnermi sanaarineqartussami suut piumasarineqassanersut aalajangersassallugit.
- Sanatitsiniarnermi neqerooruteqartitsinermit teknikkimut tunngasortai suliarissallugit matumani suliaqarniartunik agguassinermit aalajangiinermit tunngaviusussanik, tassungalu attuumassuteqartunik, naliliinermit siunnersuuisiorner-

mut aammalu neqerooruteqarnerni aningaasarsissutigineqarsinnaasunik aalajangersaanerni.

- Ikiorsiissalluni suliariumannittussarsiuussineq, taakkunanilu naliliinerni, inner-suussuteqaatigissallugillu sananeqartussatut piukkussat.
- Sananeqartup ilusissaanut, sananeqartumi atortorineqartussanut, sananeqartullu pitsaassusissaanut tunngasut nakkutigissallugit.
- Sananeqartup naammassineqarnermini sanatitsisumut tunniunneqarnissaa isumagissallugu, matumanilu nakkutigissallugit pitsaassutsimut avatangiisinullu nakkutiginninnermut atortorineqartut pissusissamisoornersut, ingerlanneqarneranullu ilitsersuusiornissaq aammalu amigaateqarnerni ikiorsiissuteqarnissaq.
- Ukiup ataatsip ingerlareerneratigut misissuineq isumagissallugu.

Sanatitsisumut siunnersuisuuneq erseqqinnerusumik pilersaarusanut nalinginnaasunut allakkiami takuneqarsinnaavoq.

6.6 Suliarinnittussarsiorneq siunnersortissamillu toqqaaneq

Sananeqartuni aalajangersimasuni sanatitsisoq akisussaavoq, soorlu siunnersuisussarsiornerne aammalu teknikkikkut siunnersortinik toqqaanerni. Pisortaqarfik imaluunniit suliffeqarfiit tassunga attuumassuteqartut immikkut sanaartornermut ingerlatsiveqanngikkunik, taava sanatitsisoq Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqarfimmut saaffiginnissaaq sananeqartussamut neqerooruteqartitsinissamut, siunnersortinik toqqaanissamut siunnersortinillu isumaqagiissusiornermi ikiorsiisinnaasumut.

6.6.1 Nalinginnaasumik siunnersortimik toqqaaneq

Siunnersortinik naleqquttunik isumaliutiginninnermi siulliutillugu pingaarnertullugulu nalilernerqartariaqarpoq siunnersortit nalinginnaasumik piginnaassuseqarfii kiisalu suliarineqartussamut assingusunik misilittagaqarnerat. Immikkut suliarineqartussanut tunngassuteqartoqarpat, tamakku eqqumaffigineqartariaqarput.

Siunnersortip illulioriaatsinut teknikkikkullu ilusilersuinikkut pikkorissutsimi misilittagaqarnermilu saniatigut uppernasartariaqarpaa suliassamut piffissaqarsinnaanini, tassungalu tunngavoq piffissarittineqartussanut malinnaasinnaanissi siunnersortinullu allanut suleqateqarsinnaanini.

Sanatitsisup pisinnaasai killeqarsimappata immikkullu ikiorteqarsinnaangippat, allaf-fissorluni ingerlatsinermut tunngatillugu siunnersortinut annertunerusumik piumasaqartoqassaaq.

Naak sananeqartumik immikkut suliaqartut akornanni ataqatigiissarineq pilersaarsiortunik isumagineqartussaagaluartoq, taamaattoq sanatitsisumut iluaqutaasarpog siunnersuisut amerlavallaanginnissaat isumagissallugu. Ataqatigiissarinnermut ajornartorsiutaasinnaasut pinngitsoortinneqarsinnaapput tamakkiisumik siunnersorteqarnermik isumaqatigiissuteqartoqarnikkut.

Siunnersortinik toqqaanerni sanatitsisup nalilertariaqarpaa, siunnersortip uppernar-sartariaqarpaa piginnaassuseqarnini sananeqartorlu suliarisinnaallugu pitsaassut-simut piumasarineqartut aammalu avatangiisinut aqutsinerup iluanni, suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsinut malittarisassanik atuuttuusunik taakkulu atuutinneqarnerini ilisimasaqarluarnissaq aammalu pilersaarusiornermi avataangiisinut suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsinik ilisimasaqarluarnissaq.

Sanatitsisutaaq siunnersorneqarnermi akigitinneqartussa eqqumaffigisariaqarpaa.

6.6.2 Neqeroortitsinikkut siunnersortinik toqqaaneq

Sananeqartussani annertunerusuni siunnersortit suliarisassa at suliarinnittussarsiunikku agguanneqartarput.

Nalinginnaasumik tunngaviusumik piumasarineqartarpoq suliarinnikkusullutik neqerooruteqartut tamarmik assigiimmik pineqarnissa at, tamannalu isumaqarluni suliarinnikkusullutik neqerooruteqartut kinaassusersiunngitsumik toqqaarneqarnissa at, isumaqatigiissullu kinaassusersiunngitsumik agguanneqassaaq.

Sanatitsisup nammineerluni aalajangersinnaavaa tamanut ammasumik suliarinnikkusuttunit neqeroortitsissanerluni, imaluunniit killilimmik suliarinnikkusuttunik neqeroortitsissanerluni, siunnersortit aalajangersimasut kisiisa suliarinnikkusullutik neqerooruteqartissinnaallugit.

Kiisalu sanatitsisup sananeqartussamut tunngatillugu unammisitsinnaaneq toqqaarsinnaavaa.

6.6.3 Siunnersortinik killilimmik neqerooruteqartitsilluni toqqaaneq

Sananeqartuni taamaattuni sanatitsisup killilimmik neqerooruteqarneq toqqaarsimapagu ataani allasimasut atorsinnaavai:

- Sanatitsisup suliarinnittussarsiuiner mi atorneqartussat, neqerooruteqarnermilu tunngaviusussat isumagissavai (suliarissavai), matumanilu sanatitsisup siunnersortinut piumasarisai ilaallutik, soorlu siunnersortip suliarisassaanut piumasarisat.
- Sanatitsisup suliarinnittussarsiur luni nalunaaruteqarnernermigut suliarineqartussamik ilimatitsissaaq. Nalunaarutip imarissavai paasissutissat allasimanerat, suliarinnikkusullutik neqerooruteqarsimasunik toqqaanermi atorneqartussaaq, aammalu suut tunngavigalugit suliarinneqqussut tunniunneqassanersoq. Taamatuttaaq siunnersortit amerlassusa at neqerooruteqartussatut toqqaarneqassanersut erseqqissaatigineqassaaq.
- Siunnersortit soqutiginnittut suliamik suliarinnikkusullutik neqerooqataaniarlutik piumasaqaatertik nassiutissavaat. Sanatitsisup piumasaqaatit misissussavai, toqqaartuiner milu tunngaviusussat tunngavigalugit siunnersortissanik, neqerooruteqaaqqullugit suliasamik ilisimatinneqarsimasunik toqqaassalluni.
- Sanatitsisup siunnersortinut suliasamik ilisimatinneqarsimasunut neqerooruteqarnissamut atorneqartussat nassiutissavai, tassanilu takuneqarsinnaallutik

agguaassinermi tunngavigineqartussat tassungalu tunngassuteqartut allat, takkuninngalu tulleriiaarineq, tamanna sanatitsisup tulleriissaarineq aalajangiutissagaluarpagu.

- Sanatitsisup suliarinnitussarsiornermi piffissaliussami iluani qulakkeersimasariaqarparaa, neqerooruteqartuniit apeqqutigineqartussat akissuteqarfigissallugit piffissaqarfiginissaat, soorlu neqeroortitsinerup nalaani pisariaqartinneqarsimassappat isumasioqatigiilluni ataatsimiititsinikkut.
- Suliaqarniarlutik neqerooruteqartut neqeroorutertik suliarinnitussarsiornermi tunngavigineqartumi piffissaliussami ulluliunneqarsimasoq najoqqutaralugu tunniutissavaat.
- Sanatitsisup neqeroorutit tiguneqarsimasut agguaassinermi tunngaviusussat tassungalu attuumassuteqartut tulleriiaarinerlu tunngavigalugit naliliissaaq.
- Sanatitsisoq suliaqarniarluni neqerooruteqartumut isumaqatigiisuteqassaaq, agguaassinermi tunngaviusuni tulleriiaarinissami eqquutitsisumik.

Agguaassinermi tunngaviusutut sanatitsisup minnerpaamik akigitinniarneqartoq imaluunniit aningaasaqarnikkut neqeroorut iluatinnaateqartoq atorsinnaavaa, sanatitsisup pissutsit assigiinngitsut akigitinniarneqartumut tunngasuunngikkaluartut siunnersortimik toqqaanermi nalilertariaqarpari. Sanatitsisoq tunngaviusussap ilaannik tulleriiaarinerni aalajangiussaqaagaluarpat, soorlu naliliinerni, pisussaavoq neqerooruteqartut tulleriiaarinermik ilisimatissallugit.

Sanatitsisoq suliaritinniarlugu neqeroorutigisami naammassineqarnissaa tunngavigalugu siunnersortimik pisariaqartitsisinnaavoq.

6.6.4 Pilersaarusiamik unammisitsinermi siunnersortimik toqqaaneq

Unnersuussutigineqassaaq sananeqartuni annertunerusuni, pilersaarusiamik unammisitsineq najoqqutaralugu siunnersortinik toqqaasoqartassasoq (illunik titartaasartunik unammisitsineq). Pilersaarusiamik unammisitsinikkut suliarineqartussamut tunngatillugu paasissutissat assigiinngitsut, periarfissat assigiinngitsut anguneqarsinnaapput kiisalu aalajangiivinnissamut tunngavissaqarlualersitsillutik.

Pilersaarusiamut unammisitsisoqassappat unnersuussutigineqassaaq Danske Arkitekters Landsforbund-p unammisitsinernut maleruaqqusai malinneqassasut.

Pilersaarusiamut unammisitsinerni periutsit assigiinngitsut atorneqarsinnaapput, ilaaitigullu makku taaneqarsinnaallutik:

- Isumassarsianik unammisitsineq, atorneqarsinnaavoq suliarineqartussaq erseqqissumik pilersaarusiorneqarsimangippat imaluunniit suliarineqartup naammassitsineqarnissaanut tunngaviusinnaalluni. Isumassarsianik unammisitsinikkut ilusilersuinerup paasinarsisittarpaa sananissamut pilersaarutip piviusunngortinneqarsinnaanera.
- Piviusunngortitsinissamut unammisitsineq, unammisitsinerni sananeqartup aalajangersimasup naammassineqarnissaanut atorneqartoq, sananeqartumik pi-

lersaarusionermut taassumalu naammassineqarnissaanut ilaavoq. Unamisitinerup ersersittarpaa suliarineqartup atorneqarnissaminut tulluurtuunera, sananeqarnera, illorsualionermi kusanartuliortaaseq eqqorlugu, aningaasaqarnikkullu eqqortumik naammassineqarsinnaanersoq.

- Piviusunngortitsineq siunnersortillu akigitinniagaat unammillernerit ataqatigiisillugit unammineruvoq, sanatitsisoq periarfissaqarpoq siunnersortinut aningaasartuutissat tunngaviusunut allanut naligitinneqarnissaannut, soorlu ilusilersorneqarneranut aammalu atorneqarnissaminut tulluurtuuneranut.
- Immikkoortukkuutaartumik unammisitsineq, tassaavoq isumassarsianik unammisitsinermik piviusunngortitsinissamillu unammisitsinernik ataqatigiisitsineq. Siullermik sinaakutassat tunngavigalugit isumassarsianik unammisitsineqassaaq. Sananeqartussamut siunnersuutini pitsaanerni pingasuniit talimanut toqqarneqassapput, peqataasullu immikkoortortap aappaani, unammissutigissavaat, sananeqartussamut tunngaviususaaq iluarsaataq, sananeqartussamut pilersaarut peqqissaartumik suliarineqarsimasooq ilaatigut immikkoortumi siullermi misilittagarineqalersimasut ilanngunneqassallutik. Immikkoortukkuutaartumik unammisitsineq ataatsimut unamminertut isigineqassaaq.

Sanaartorniakkamik pilersaarummik unammisitsineq naammassineqarsinnaavoq kikkunnilluunniit peqataaffigineqarluni, imaluunniit peqataaqqusinikkut killilimmik peqataaffigineqarsinnaasumik. Isumassarsianik unammisitsineq kikkunnilluunniit peqataaffigineqartussat nalunaarutigineqakkajuppoq.

Unammisitsinerni piviusunngortitsisinnaanermut unammisitsineq akulikitsunik atorneqartarpoq. Nalinginnaasumilli unnersuussutigineqarsinnaavoq peqataaniartut killilernerneqarnissaat.

Unammilleqatigiinnerup naammassinneqarnissaanut tunngatillugu sanatitsisoq siunnersortimik ikiortissaminik pisariaqartitsisinnaavoq.

6.6.5 Tamakkiisuumik suliarinnittoqartillugu siunnersortimik toqqaaneq

Sanatitsisup tamakkiisumik (tamanik) suliarinnittoqarnissaaq toqqarpagu, suliamik suliarinnittussap pilersaarusionermut siunnersortaanik isumaqatigiisuteqarsimassanngilaq, kisiannili suliamik suliarinnittussap siunnersortimik toqqaanerani sanatitsisoq sunniuteqaqataasinnaavoq, suliarinnittussarsiuinermilu piumasarineqartut tamakkiisumik suliaqarnissamut unammisitsinermi suliaqarnissamut atugassarititaasut tunngavigalugit aammalu nammineq siunnersorteqarnissamut tamakkiisumik suliaqarnermut isumaqatigiisummi piumasaqarnikkut, soorlu sulianut ataasiakkaanut nakkutillisoqarnikkut.

Nalinginnaasumik tamakkiisumik suliarinnittussat suliarineqartunut aalajangersimasunut siunnersorteqartarput, tamakkiisumillu suliarinnittut ilaat siunnersortimik aalajangersimasumik suleqateqartarput.

Sanatitsisup sunniuteqarnissaminut periarfigisinnaasai makkuusinnaapput:

- Sanatitsisulli tamakkiisumik suliaqartussap sananeqartumi siunnersortitut su-

liaqartitaa akuersissutigeqqaassallugu aalajangiisinnaavoq.

- Tamakkiisumik suliarinnittussanik unammisitsinerni suliarineqartussamut suliarinnittussanik neqeroortitsinerni sanatitsisup suliassamik ilisarititsinermi tunngaviusussanik aalajangiinermi siunnersortit suliaqarsinnaanerat nalileqqaarsinnaavaat.
- Sanatitsisup piumasarisinnaavaa, sanatitsisup tamakkiisumillu suliaqartup ataatsimeeqatigiinneranni, siunnersortip najuunnissaa.
- Sanatitsisup piumasarisinnaavaa siunnersortit suliarineqartuni ataasiakkaani nakkutiginninnisaat.

7. Sanatitsiniarluni neqeroortitsinermi tunngaviusussat

7.1. Immikkoortortap sammisai

Sanatitsiniarluni neqeroortitsinermi tunngaviusut, suliarineqartullu ilusilernissaa sanatitsisup akisussaaffigai. Sananiartunik neqeroortitserernermi kingorna sanatitsisoq annikitsuinnarnik pilersaarummik allangortitsinnaavoq, tamatumali kingunerisarpaa aningaasartuuteqarnerulerneq, tamannalu suli malunnarnerusinnaavoq suliaqartusamik isumaqatigiissuteqareernerup kingorna. Immikkoortortami uani sanatitsiniarluni neqeroortitsinermi tunngaviusuni assersuutit atuarneqarsinnaapput:

7.2 Sanatitsisup toqqaanissaminut periarfissai

Sananissamut siunertap saqqummiutereernerani pingaarnepaat ilaattut sanatitsisup isumagisassaraa, nalilissallugu sananeqartumi sutigut sunniuteqarsinnaanerluni. Pilersaarusionerup ingerlannerani siusissukkut neqeroortitsisoqassappat pilersaarsiaq naammassisimangitsoq tunngaviusaaq, taamaasilluni suliarinnittussamut pilersaarusionerup sinnera akisussaafiqeqalissaaq. Annertunerusumik sanaassamut ilusilersuinermi sanatitsisup sunniuteqarsinnaaneranut apeqqutaavoq suliarinnittussarsiorluni neqerooruteqarnermi tunngaviliat ilusilersornerat.

Tamannali sulianut ataasiakkaanut apeqqutaassaaq, suliarinnittussarsiornermilu sanatitsisup suut tunngavigisimanerai.

Sananeqartussap ilusissaanik annertuumik sunniuteqarnissaq kisimi pisariaqartinneqanngilaq, suliarinnittussarsiorluni neqerooruteqarnermi tunngaviusumi sanatitsisup eqqumaffigisariaqagai. Pissutsillu allat aamma ilaasinnaapput, assersuutigiinnarlugu taaneqarsinnaapput, sanatitsisup aqutsisinnaannera, sananeqareersimasat atorsinnaaneri, sanariaatsinik nutaanik kissaateqarneq, piaartumik aningaasaqarnerup malinnaavigineqarnera, piffissaasuaneq imaluunniit pissutsit allat soorlu piffissareqqusaq malillugu sananeqartup naammassineqarnissaanut tunngassuteqartut, suliamik suliaqartut immikkut ilisimasalinnik atuinerat imaluunniit neqerooruteqartut akornanni akitigut unammillerneq.

Sanatitsisup periarfissani sanaartugassap sunniuteqarfigisinnaaneranut tunngasut sanaartoriikkamiit – tassani sunniuteqarsinnaanera killeqarpoq – tamakkiisumik nu-taamik pilersaarusioneremut periarfissaapput.

7.3 Sanatitsiniarluni neqerooruteqarnermi tunngavigineqartumi, pilersaarummut atorneqartussat

Sananeqartussap pilersaarusionerani sananeqartussamut atorneqartussat immikkut suliarineqartarput, sananeqartullu naammassineranni sanatitsisup piumasaqaataanut kissaataanullu naleqquttumik naammassineqassaaq.

Pilersaarummut siunnersortit sanatitsisullu oqaloqatigiinnerisigut pilersaarut naammassineqarsinnaavoq. Tunngaviusumik aammalu pilersaarummut siunnersuummut sanatitsisoq killeqanngitsumik sananeqartussamut tunngasunut sunniuteqarsinnaavoq.

Sananissamut siunertaq pilersaarusionermut tunngaviuvoq, tamakkiisumillu pilersaarussiaq neqeroortitsiniarnermi tunngaviuvoq.

Sanatitsisup sananissamut siunertaq tunngavigalugu suliarinnitussarsionnissaq toqqarsinnaavaa, sananeqartussarlu pilersaarusioneqarsinnaalluni tamakkiisumik suliarineqarnissaanut atatillugu. Matumani sanatitsisup tamakkiisumik suliaqarniartut akornanni neqeroorutigineqartut ataasiakkaat toqqarsinnaavai.

Taamaattoqartillugu sananissamut siunertaq sananeqartussamut pilersaarusionermut aammalu suliarinnitussarsiorluni neqeroortitsinermit tunngaviuvoq.

Tamakkiisumik suliarinnittuunissami pilersaarusionermi sanatitsisoq ilusilersuinerni annertunerusumik nalinginnaasumik sunniuteqartussaangilaq, pilersaarusioneq sanatitsisup nammineq pilersaarusionermut siunnersortaanit pilersaarusionerup suliarineqarneraniit. Akerlianilli sanatitsisoq sanaartugassat arlallit akornanni toqqaa-sinnaavoq, suliaqarniarlutik neqeroorutigineqartut amerlassusaat naapertorlugu.

7.4 Tamakkiisumik pilersaarusionermi tunngaveqarluni neqeroortitsinermit tunngavigineqartussat

Tamakkiisumik pilersaarut suliarinnitussarsiorluni neqeroortitsinermit tunngavittut atorneqassaaq, sanatitsisup kissaatigippagu, sanaartukkami annerpaamik sunniuteqarnissi kissaatigippagu. Sanatitsisoq matumani pilersaarusionerup nalaani pilersaarusionerup atassuteqartuaannassaaq, matumani pineqarlutik illup iluata eqqortumik agguluttornera, silataata iluatalu qanoq isikkoqarnissaa, sananeqartussap ilusissaa, pilersaarutip atortuisa ilaat, atortorineqartussat ataasiakkaallu assigiinngitsut. Sana-niakkamik suliarinnitussap nammineerluni taamaallaat neqeroornermi akigitinneqartussat naatsorsussavai.

Tamakkiisumik pilersaarut suliarinnitussarsiuilluni neqeroortitsinermit, tunngavitusut atorneqarluarsinnaavoq, sanatitsisup suliarineqarnerata tulluarsarneqarnera, kusar-nartuutinniarneqarnerata imaluunniit allanit, sanaartukkami, annertuumik malunnateqarnissi kissaatigiguniuk, imaluunniit sanatitsisup tamakkiisumik pilersaarutip aat-saat naammassereerneratigut sanaartugassaq paasilluarsinnaaguniuk. Iluseq naleq-quttuuvoq sanatitsisup sulianut ataasiakkaanut suliarinninnissamut attuummassute-qartut angorusukkunigit, sananeqartup nakkutigineqarneralu akisussaaffigerusukku-niuk.

7.5 Neqeroorutit qinigassat allat

Tamakkiisumik pilersaarut tunngavigalugu neqeroortitsinermit sanatitsisup periarfissa-raattaaq pilersaarusionermut tunngatillugu allaanerusunik sanariaatsinik neqeroorfigitin-nissaq. Tamannalu anguneqarsinnaavoq suliarinnitussarsiuilluni neqerooqqusinermit tunngaviusumi allanit neqeroortoqarsinnaaneq ammaammagu. Neqeroorutit allat neqeroorutaapput sanatitsisup suliarinnitussarsionermi neqerooqqusinermit tunngavianiit immikkoortuni aalajangersimasuniit allaanerusut.

Allatigut neqerooruteqarnermi minnerpaamik piumasarisat nalunaarutiginerisigut sanatitsisup sanatinniakkamut tamakkiisumik sunniuteqarsinnaanini tigummiinnarsinnaavaa, taamaasillunilu immaqa neqerooruteqartut sananeqartussamut ilisimasaat suleriaasiallu atorluarsinnaallugit.

Allatigut neqerooruteqarneq pingaernerutillugu atorineqartarpoq, allatigut suliarinne-riaatsinik aaqqiinissaq aammalu atortussanik toqqaaneq ammaassiffiginarlugu.

Sanatitsisup kissaatigippagu annertunerusumik allatigut neqeroortoqassasoq, taava tamakkiisumik suliarinnittuunissaq neqeroortutisariaqarpaa.

7.6 Sananissamut siunertamik tunngaveqarluni neqeroortitsinermini tunngavigi-neqartussat

Pissutsit tamakkiisumik pilersaarummut suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsiner- mut piukkunnangippata, sanatitsisup suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsinermini sana- nissamut siunertaq tunngavigalugu toqqarsinnaavaa, erseqqinnerusumik oqaatigalu- gu tamakkiisumik suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsineq, aammattaaq suliarinnit- sarsiuilluni neqeroortitsinermini tunngavisoq pineqartoq toqqarneqarsinnaavoq, sana- titsisup piffissaasuaneratigut, imaluunniit piaartumik aningaasaqarnerup tamakkiisu- mik takuneqarsinnaalernerata aalajangiisuuneratigut.

Sananeqartup illussalluunniip tamakkiisumik ilusissaa aammalu pitsaassutsimut aki- gitinneqartussanullu tunngasut kisiisalu neqeroortutip qanoq isikkoqarnisaa suliamik suliaqartut isumaliutigisarpai. Assigiinngitsunik siunnersuusiornikkut unammilleqati- giinnermut annertunerusunik periarfissiisarpoq, akerlianilli neqeroorummik naliliineq ajornarnerulersissinnaavaa.

Sananissamut siunertap ilusilersornera piumasarineqartullu sanatitsisullu kissaatigi- sai imm. 9-mi takuneqarsinnaapput.

Sananissamut siunertaq tunngavigalugu neqerooruteqartitsisoqaraangat sanatitsisup neqerooruteqaaqusinermini allassimassavaa qanoq neqerooruteqarneq isikkoqassa- nersoq. Neqeroorutitut tunngavisoq itisilerisigut sanatitsisup qularnaarsinnaavaa neqeroorutitik pissalluni nammineq piumasaqaatiminik kissaatigisaminillu imalinnik.

Sanatitsisoq pisariaqartitsisinnaavoq tamakkiisumik suliaqartussaq, suliaqarniarluni neqerooruteqartunut ilaasoq, suliaqarniarluni isumaqatigiissutip isumaqatigiissutigi- neqannginnerani, neqeroorutiminik itisilerisasoq. Isumaqatigiissutigineqarsinnaavor- taaq, tamakkiisumik suliarinnittussap itisiliinissani sananerup ingerlanerani aatsaat isumagissagaa aammalu sanatitsisumut akuerisassanngorlugit ingerlaavartumik saq- qummiuttassagai.

Sanaassap ilusilersornissaani sanatitsisup, neqerooruteqartut tamakkiisumillu sulia- rinnittussap akornanni naammaginartumik sunnuteqaqatigiinnissaat anguniarlugu sanatitsisup neqeroortitsinermini, neqeroortoqarnerani isumaqatigiissuteqarnermilu atortussat aaqqissuussinnaavai.

7.7 Pilersaarussiaq naammassinngitsoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiuineq

Sanatitsisoq neqeroorusiorsinnaavoq sananissamut siunertamik, siunnersuusiap pi- lersaarussiaq ilaanik imalimmik, tunngavilerluni. Taama neqeroortitsineq ima taane- qartarpoq: "Pilersaarussiaq naammassinngitsoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiu- neq".

Taamatut pilersaarussiaq suliarinnittussarsiorluni neqeroortitsinermini tunngaviu- sumut tunngassuteqarpoq, nalinginnaasumillu sanatitsisup pilersaarussiaq suliarinnit- tussarsiorluni siunnersuusiap.

sortaanit suliarineqartarluni, pilersaarusionerullu sinnera neqeroorummut ilaatillugu suliarineqassalluni imaluunniit suliamit suliarinnittussamik isumaqatigiissutip ataani pilersaarusionertut ingerlanneqassalluni.

Pilersaarusiaq naammassinngitsoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiuinermi sanatitsisup isumaginiartussaavaa pilersaarutip immikkuualuttortaani sunniuteqaannarnissi, taamatuttaaq pilersaarummik suliarinnikkusullutik neqerooruteqartut imaluunniit suliarinnittussatut toqqarneqarsimasoq, periarfissinneqassapput suliarinnissinnaanermut pilersaarummik annikitsukkuutaatigut ilusilersornerani sunniuteqaqataanissamut, akuttunngitsutigut tamakkiisumik suliarinnittuusussaq pilersaarusiaq naammassinngitsoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiuinermi peqataasarpoq.

Taamatut suliarinnittussarsiunerni nalinginnaasumik malittarisassat atuuttuupput, taamaattumillu sanatitsisup aaqqissuuttariaqarpaa pilersaarummi, suliarinnittussarsiuinermilu sananissamut siunertami taaneqarsimasut tunngavigalugit. Pilersaarusiaq naammassinngitsoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiuineq sanatitsisumut suliarinnittumullu immikkut piunasaqaateqarpoq, akornerminni suliarineqartussanik allanngortitsinermi.

8. Pilersitsiniarneq siunertassatullu siunnersuut

8.1 Immikkoortortap sammisai

Immikkoortortami uani eqqartorneqarput, ininik inissianilluunniit pisariaqartitsinerup qanoq misissuiffigineqarnissaa aalajangiiffigineqarnissaalu aammalu qanoq isilluni pisariaqartitsinerup aaqquteqarfigineqarsinnaanera. Immikkoortortami annertuneru-sumik eqqartorneqarput pissutsit pisariaqartitsinerumut, atorneqarneranut, aningaasaqarnermut, piffissaliussamut sumiissusermullu tunngassuteqartut pillugit.

Misissuineri inernerit ataatsimoortillugit nalilerneqassapput. Pilersitsiniarnermi sana-soqarnissaa angusarineqarsimappat, siunertassatut siunnersuut suliarineqassaaq.

8.2 Ininik inissianillu pisariaqartitsinerup naliliiffigineqarnera

Ungasinnerusumut tunngatillugu pilersaarusiortermermi siunissami ininik inissianilluunniit pisariaqartitsineq ataatsimoortillugit ilanngunneqartariaqarput, taamaasillunilu takuneqarsinnaalissammat init inissiallu aalajangersimasut pisariaqartinneqarnersut.

Pilersaarutillu takutissavaat qanoq ininik inissianilluunniit pisariaqartitsinerup aaqqivigineqarsinnaanera naatsorsuutigineqarnersoq.

Ukiuni tallimaniit qulinut pilersaarusiortariaqarpoq tamannalu ataavartumik aaqqisuunneqartariaqarluni, tamannalu periarfissiivoq aningaasat akuersissutigineqarsimasut takuneqarsinnaalernerannik aammalu pilersaarusiortermerup sanananeqartullu naammassineqarnissaata pissusissamisoortumik ingerlanissaa.

Ininik inissianillu pisariaqartitsinerup takutissagaluarpagu naammassineqarnissaata misissuivigineqarnera aallartittariaqarpoq, makkuninnga tunngaveqartoq:

- pisariaqartinneqartunut atorfissaanullu misissuinerit
- sanaffigineqartussami periarfissat ujartornerat
- inisseeqqinnissami periarfissat
- aningaasaqarnikkut malitsissai, matumanilu ilaalluni tamakkiisumik aningaasalersuinerup naliliivigineqarnera.

Misissuinerup aallartinissarneqarnerani pisariaqartitsisisoqarsinnaavoq naliliisinnasunik ikiorteqarnissaq ininik inissianilluunniit pisariaqartitsinerup aaqqiiffigineqarnissaanut, ininik inissianilluunniit pioreersunik attartornikkut pisinikkulluunniit imaluunniit sanaartornikkut pissanersoq.

Pisortaqarfik immikkut sanaartornermut ingerlatsiveqanngitsoq Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqarfimmuut suliap ingerlaqqinnissaanut pilersaarusiortermermut ikior-tissarsiortariaqarpoq ininik inissianilluunniit pisariaqartitsineq tunngavigalugu.

Sanasoqassasoq aalajangiunneqarsimassappat sananeqartussap siunertassaata siunnersuutaanut misissuinerup aallartisarnissaanut ilaavoq, sananeqartussap pilersaarusioneranut naammassineqarnissaanullu tunngaviususaaq.

8.3 Pisariaqartitsinermut aammalu atorfissaqartitsinermut misissuinerit

Pisariaqartitsinernut aammalu atorfissaqartitsisoqarneranut misissuinerit periarfissami pineqartumi siunissamilu ineriartortitsinerni aallaaviussapput, misissuinerullu ilaгаа ininik inissianillu atorfissaqartitsinerup annertussusiata paasiniaqqissaarfigneqarnera.

Misissuinermuttaaq ilaatinneqartariaqarpoq ininik inissianillu naleqqukkunnaarsimasunik taarsersuisariaqarneq.

Ininik atorfissaqartitsinerup misissuiffigneqarnerini isumaliutigineqartariaqarpoq, suleriaatsip pisariaallisaaffigneqarneratigut atorunnaarsinneqarneratigut imaluunniit ininut atorfissaqartinneqartutut naliliinerusimagaluarnerup killilerneratigut.

Misissuinermut aallarnisaatitut paasiniaaqqissaarnerit, pilersaarusionerit, missiliuinerillu siunissami ininik inissianillu pisariaqartitsinerup annertussusia naliliiffiqqaartariaqarput.

Assersuutigiinnarlugu suliffeqarfinnik imaluunniit pisorta qarfinnik ingerlatsivinnik sanaartornerni ilanngulluguttaaq misissuinerne suut suliarineqassanersut ilannguttariaqarput, pisariaqartuummat suliarineqartut naammassineqarnissaat, tamatumunngataaq ilaallutik suut inini suliarineqartussat allassimaffiat, sulisoqarnera, maskiinat pequtillu inip ingerlanneqarnissaanut pisariaqartut.

Tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat isummerfiginnginneranni misissuinerup pingaernerutillugu takussutissaqartittariaqarpaa ininik inissaaleqinermullu pisariaqartitsineq tunngavissaqarnerasoq. Misissuinerup ilagisariaqarpaa pisariaqartitsinerup assigiinngitsutigut aaqqiivigeneqarsinnaanerata aningaasartuutitigut malitsigisinnasai, aatsaalli pisariaqartitsinerup tamakkiisup naammassereernerani tamakkiisumik aningaasaliineq pisariaqartitsinerlu naliliivigineqassapput.

Pisariaqartitat saneqqunneqarsinnaanngitsutut isigineqartut pinngitsoornatik naammassineqassapput, tamatumalu saniatigut pisariaqartitat eqquuttinneqarusuttut ilanngunneqassapput. Pingaaruteqarpoq erseqqissaatigissallugu ininik pisariaqartitsinerit assigiiaarsinnaammata aammalu pisariaqartitatigut allanngorarsinnaallutik, pingaartumik pisorta qarfinnik ingerlatsivinnik sanaartornerni. Tamannalu paasineqassaaq ininik pisariaqartitsineq ataasiinnarmut atugassiamik imaluunniit immikkuullarisunik sanaartornikkut aaqqiivigineqartariaqanngimmat, tassani aamma pineqarpoq pioreersunik atoqqiineq. Tamakkulu piumasarineqartut nalinginnaasut tunngavigalugit sananeqartariaqarput.

8.4 Ininik inissiisinaanermullu periarfissat

Ininut sanaffigineqartussamik inissiinerni nutaanik sanaartornerni pioreersunilluunniit aaqqissuusseqqinnerni pisariaqartitsinernut misissuisimanerit nalilersuutigineqassapput.

Ininik inissianilluunniit pisariaqartitsinerup naliliiffigereerneratigut takuneqarsinnaalis-saaq pisariaqartitsinerup aaqqiivigineqarsinnaanera.

Nalinginnaasumik makkua inisseeqqinnissamut periarfissaapput:

- init maannakkut atorneqartut immikkoortiternissaat, matumanilu ilaallutik init taakkununga attuumassuteqartut atorsinnaaneri
- Namminnersornerullutik Oqartussat sanatissimasaannut allamut nuussineq
- illorsuarnik pioreersunik attartorneq
- inissianik nutaanik sananeqarsimasunik attartorneq
- inissianik (illorsuarnik) pioreersunik pisineq
- inissianik (illorsuarnik) pioreersunik imaluunniit inissianik (illorsuarnik) nu-taamik pisiarinqartunik allangortiterineq
- utaqqiisaagallartumik inissialiorneq (illorsualiorneq)
- nutaamik inissialiorneq (illorsualiorneq).

8.5 Inissialiorfigineqartussap naliliivigineqarnera

Sanaffiginiakkamik tunineqarnissaaq piviusumik isumaliutigalugu qinnuteqaatigi-gaanni, uppersartariaqarpoq sanaffiginiakkap qinnutigineqartut atorneqarnissaa, arajutsinaveersaartariaqarlunilu eqqaani illularineqarsimasut sumullu atorneqarneri-nut tunngatillugu killiliunneqarsimasut, ilaatigut sanaartornermi malittarisassani, nuna tamakkerlugu, kommuneni imaluunniit illoqarfiup ilaani sanaartorfiusussatut pilersaa-rutini, aammalu pisortat maleruaqqusaanni assigisaannilu takuneqarsinnaallutik.

Tamatigorluinnangajak sanaarinqartuni illoqarfiup ilaani sanaartugassanik pilersaa-rutini pisussaaffeqarneq apequtaatinneqartarpoq, taamatuttaaq misissorneqas-saaq illoqarfiup immikkoortortaanut pilersaarummi sananiakkamut immikkut piama-saqaateqartoqarsinnaanera. Taamatuttaaq sananissamut piffissaliunneqarsimasumi eqqumaffigineqartariaqarpoq illoqarfiup immikkoortortaanut pilersaarut suliarineqar-simassamat, tamanullu saqqummiunneqassalluni akuersissutigineqarsimassallu-nilu.

Akuersissutigineqartussat pisariaqartinneqartut siumoorluni pissarsiariniarneqarnis-saat isumannaappaartariaqarput, taamatuttaaq akuersissutigineqartussat pingaarutil-lit kingusinnerusukkut qinnutigineqartussat allattorsimaffiat isumannaartariaqarluni. Misissorneqartariaqarportaaq qaqugukkut qinnuteqartoqassanersoq, qaqugulu akuersissutit tiguneqarsinnaassanersut.

8.6 Sanaartukkap inissinneqarfissaata ataatsimut naliliiffiginera

Pisariaqartitsinermut atorsinnaaneranullu misissuinerit, inissinneqarfissaat, atuisullu inissiffigallagassaannik isumaliutiginninnerni aammalu aningaasat atorneqartussat

naliliivigineqarneranni periarfissanut ilaavortaaq ininik inissianilluunniit pisariaqartitsinerup aaqqiiffigineqarnissaanut ataatsimoortumik naliliinissaq.

Pissutsinik pineqartuni misissuinerit nalinginnaasumik suliap saniatigut ataqatigiissilugit ingerlanneqarsinnaapput, pissutsilli ilaasa pingaaruteqarnerusinnaanerit siumungaaq naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Aningaasaqarneq tamatigorluinnaq pingaaruteqartuaannarpoq sanioqqunneqarsinnaassananilu, misissuinerillu allat ataatsimoortillugit pingaarnerusumik paasinierneqartariaqarput, aningaasartuutigineqartussatut missingersuutigineqartut iluanni pitsaanerpaamik aaqqiisoqarsinnaanersoq, imaluunniit aningaasartuutigineqartussatut missingersuutigineqartut iluanni pisariaqartitsinerup qanoq isilluni aaqqiiffigineqarsinnaanera anguneqarsinnaanersoq.

Paarlattuanilli eqqarsaatigineqarsinnaavoq aningaasaliinerup pisariaqartitsinermit misissuinerit, aningaasartuutigineqartussanillu misissuinerup kingunerisinnaasai, inissiiniarnernilu assigiinngitsuni periarfissat kingunerisinnaasaat.

Pilersitsiniarnermi angusarineqarsimasut inissiiffissanik pisariaqartitsinerup ataatsimut naliliiffigineqarnerivaa.

8.7 Siunertarisassatut siunnersuut

Inissaaleqinerup ataatsimoortillugit naliliinerup kingunerissappagit, ininik inissianilluunniit pisariaqartitsineq sananikkut matussuserneqarsinnaassappat, taava atortussat naleqquttut eqikkartariaqarput, siunertarisassatut siunnersuummilu tunngavigineqassallutik.

Itisiliilluni nassuiaateqarnerup saniatigut ininik inissianilluunniit nutaanik pisariaqartitsineq tunngavigalugu siunertarisassatut siunnersuutip imarisariaqarvaa pisariaqartitsinerup naatsorsorneqarsimanera, atorneqarnissaanullu piumasarineqartut ataqatigiissinneqarnissaat. Nalinginnaasumik siunertarisassatut siunnersuummut ilaatinneqartarput inatsisit tunngavigineqartussanut (nalunaarutit), sulisorineqartut amerlassussaata, ininullu atorneqarallartunut tunngasut.

Siunertarisassatut siunnersuummi pilersaarusiornermi aningaasartuutigineqartussatut missingersuutit aningaasanik atorneqartussanik qinnuteqarnermi aallaavigineqartussat allassimassapput.

Pilersaarummi aningaasartuutigineqartussatut missingersuut pilersaarusiap suliarineqarnerani, aallartisarlungu piareersaanerni, sananeqartussallu pilersaarusiornerni aqutsinermit atorneqassaartaaq, soorlu pissutsini assigiinngitsuni periusissanik assigiinngitsunik toqqaasoqarnerani, sananeqartup pitsaassusianut annertussusissaanullu tunngatillugu.

8.8 Aningaasartuutigineqartussat missingersuusiornernat akuersissutillu

Ininik inissianilluunniit pisariaqartitsinerup matussuserneqarnissaanut aningaasartuutigineqartussat ajornanngippat aningaasartuutigineqartussanik missingersuutit missingersuusiornerni ilanngunneqartariaqarput, imaluunniit ungasinnerusumut nalinginnaasumut pilersaarusiornernut ilanngunneqartariaqarlutik. Periupeq tamanna malinneqassappat, taava aningaasartuutigineqartussanut missingersuutit siullit, ukiuni

aralinni sioqqutsilluni suliarineqassapput, suli ininik inissianilluunniit pisariaqartitsilinninnermi.

Aningasartuutissanut inatsimmi konto pingaarnersuqarpoq, naalackersuinikkut sallitullugit pilersaarutit pilersarusiornerata aallartisarneqarneranni aalajangiinissamut tunngaviusussatut suliarineqarnerani atorneqartussamik.

Namminnerornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaasa pilersarusiornermut aningaasartuutaat nalinginnaasumik kontomit tassangaanniit akilerneqarneq ajorput.

Pilersuinerup isumannaatsuunissaa tunngavigalugu, ataavartumik pilersarusiorneq Nukissiorfiit pilersarusiornermi aningaasartuutaanni akilerneqartarput, ilaatigut suliarineqartussat assigiinngitsut aningaasartuutissanut inatsimmi Nukissiorfiit konto-iniit, ilaatigullu ingerlatsinerlutik atatillugu aningasartuutiniit akilerneqartarlutik.

Pilersaarutit aningaasartuutissanut inatsimmi ilannguneqartussani, pilersarusiornermut sananeqartussamut pilersarusiamut siunnersuummut akuersissuteqartartarpoq.

Pilersaarummut siunnersuut, tassungalu B-overslag ilaatinneqartoq, ingerlatsinerlutik aserfallatsaaliinermullu pilersaarutaagallartut tunngavigalugit, aammalu aningaasartuutigineqartussanut ilannguneqartussat nassuiaateqarfigilluarneqarnissaat, sanaartornissap malitsigisaanik aningaasartuutigineqartussallu tunngavigalugit, pilersaarutit aningaasartuutissanut inatsisissatut siunnersuutissamut akuersissanngorlugit imaluunniit unitsiinnartussanngorlugit ilannguneqarsinnaapput.

Taamatut suleriaaseqarnikkut naalackersuinikkut isummerfissat tamakkiisumik pilersarusiakkut tunngavilersukkat aallaavigalugit aalajangiisoqarsinnaassaaq.

9. Sanaartornissamut siunertaq

9.1 Immikkoortortap sammisai

Sananeqartussamut siunertaq sanatitsisumit suliarineqassaaq. Itisiliinikkut qulaajarneqassaaq saqqummiunneqassaarlu piumasarineqartutut kissaatigineqartutullu sanatitsisup atuisussallu siunertarisassatut siunnersuummi saqqummiussaat. Sananeqartussamit sananissami siunertaq sananeqartussami tunngavissat pingaarnersarimmassuk, taamaattumillu sulianik paasisimasalinnik ikiorteqarluni suliarineqartariaqarluni, sanatitsisoq nammineerluni tamakkunatigut ilisimannittunik sulisoqarsimann-gippat.

Sananeqartussamut pilersaarussiaq sananeqartussamut siunnersuutip pilersaarutillu ingerlateqqinnissaanut tunngaviupput. Sananeqartussamut siunertaq pilersaarusiornissanut suliarinnitussarsiuinerni, tamakkiisumik suliarinnitussarsiuinerni imaluunniit sananeqartussamit suleqatigineqartussanit isumaqatigiissuteqarnerup annertusinertigut, taamatuttaaq sananeqartussamut pilersaarummi sananeqartumut aningaasanik akuersissuteqarnissamut tunngaviussaaq, immaqalu sananeqartussamut pilersaarusiornerniinnaq aningaasartuutigineqartussanut akuersissuteqarnernut.

9.2 Sananeqartussamik siunertap siunertaa

Sananeqartussami siunertap ilagaa sananiarneqartumi suut tunngavigineqarnerisut, sanatitsisullu piumasai piumasarisaaalu sananeqartup annertussusissaanut, atorsinnaananeranut, ilusianut, pitsaassusianut, ingerlanneqarneranut aserfallatsaaliorneqarneranut aammalu sananeqartumut aningaasartuutigineqartussat tunngavilersuutaat sananermilu piffissaliunneqartoq.

Sanananissami siunertap sananeqartussamut tassungalu siunnersuusiornernerup pilersaarusiornerrullu suliarineqarneranut, imarisaanut, sananeqartussap tamakkiisumik pilersaarusiorneqarnissaanut pingaarutilerujussuuvoq.

Sananeqartussami sananeqartussamut pilersaarusiorneq aningaasaqarnikkut aalajangiinissaq pingaaruteqarnerpaavoq. Sanaassamut siunertaq suliareqqissaarneqarsimassaaq, sanatitsisut piumasai kissaatigisaalu aningaasartuutigineqartussatullu periarfissat ataqatigiissinnerannik.

Sananeqartussamik siunertaliornikkut sanatitsisup atuisussallu sananeqartup annertussuserisinnaasaanik pitsaassusissaanillu paasisaqassapput, sanatitsisorlu tunngavissaqalersinnaavoq sananeqartup kingunerisinnaasai, periarfissanillu assigiinngitsunik kingunerisinnaasaanillu naliliinissamut.

Siunertaliornermut aaqqiissuusiineq, sananeqartussamullu siunertap suliarineqarnerata naammassineqarnissaa sanatitsisup suliarisassaasa pingaarnersaraat, pingaartumik siunertaliornermi suliarineqartussaq annertugaangat.

9.3 Pisortatigoortumi sanaartornerni tunngaviusussatut piumasarisat

Sanaassamut siunertap suliarineqarnerani tunngaviusumik piumasarineqartut makku pingaartinneqartariaqarput:

- Sananeqartussaq aningasaartuutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut sananermut ingerlatsinermullu aningaasartuutigineqartussat iluanni naammassineqassasoq (tamakkiisumik aningaasartuutigineqartussat).
- Sananeqartumi pitsaassutsimut piumasarineqartut sananeqartumut naleqqi-unneqarsinnaasut pitsaassusaat qaangersimavallaassanngikkaat.
- Sananeqartussap ilusilersornerani illunut sananeqareersimasunut naleqqiul-lugu ilusilersornera tulluarsartariaqarpoq.
- Sananeqartut nalinginnaasumik annertuumik atorluarneqartariaqarput, immik-kullu siunnertarineqartunut naleqqussarneqartussaananik, pingaartumik illumut napatitsisussap ilusilersorneranut.
- Sananeqarneranut ingerlatsinermullu aningaasartuutigineqartut naligiittut isigi-neqassapput, taamaasilluni sananeqartup pitsaanerpaamik tamakkiisumik (ta-manik) aningaasalersorneqarnerata ilusilersorneqarnera anguneqassammat.
- Sananeqartoq sulisoqarnermut sipaaruteqartussatut ilusilertariaqarpoq.
- Sananeqartoq kiassarneqarnermut ingerlatsinermullu annikinnerpaamik atui-susanngorlugu ilusilerneqassaaq.
- Sananeqartoq naammaginartumik illup iluani silaannaqassaaq.
- Avatangiisinut sunniuteqarsinnaasut annikillisarneqassapput, sananeqartumi, matumanilu ilaatinneqarlutik isumannaatsuunissamat peqqissutsimullu akornu-taasinnaasut.
- Sananeqartup ilusilersorneqarnerani tikikkuminartuunissaa isumagineqas-saaq.
- Sanatitsisup atuisussallu piumasarisaat salliutinneqassapput.

Pitsaassutsimut, angissutsimut, iluatalu aaqqissuunneqarneranut atortunullu, inis-sianut tapiiffigineqartunut piumasarineqartut ilaatigut takuneqarsinnaapput "Inatsisar-tut peqqussutaat nr. 1, 9. april 1992 –imeersoq inissialiornermi ikiorsiissuteqartarneq pillugu".

9.4 Sanaartornissami siunertap itisilernerata annertussusialu

Sanaartornissami siunertap itisilerneratalu annertussusia, imarisai, itisilerneralu sa-naneqartup suunera tunngavigalugu qanorlu sanasoqarnissaaq tunngavigalugu al-lanngorarsinnaavoq. Tunngaviusutulli sanaartornissami siunertap ilusilernerani sana-neqartup qanoq ilusilerneqarnissaa mattunneqassanngilaq. Siunertaliarlu taamaat-tumik qaqutiginnarlu sananermut tunngatillugu aaqqiissutissanik imaqassaaq.

Sanaartornermut siunertaliap suliarineqarnerani immikkoortittariaqarput piumasarin-eqartut naammassineqartussat, suullu kissaatigineqartut ilanngunneqarsinnaasullu. Piumasarineqartut kissaatigineqartullu sanaartukkap qanoq atorsinnaaneranut ata-

tillugu erseqqissaatigineqassapput, soorlu kiassutsimut, qaammaqqusersuinermit imaluunniit perpalunnermut tunngasut, eqqiaariaatsit immikkut ittut il.il. atorneqassanersut.

Ajornangippat qanoq atorsinnaaneranut allattorsimaffiup allattuinermi piviusut uuttortarsinnaasullu atorneqartariaqarpoq. Piumasarisat kissaatigissallu aammattaaq nalinginnaasumik allatut oqaatigineqarsinnaapput, soorlu assersuutitut "naleqqut-tuunersoq", "naammaginartoq" imaluunniit "aarlerinangitsaq". Nalinginnaasumik taaguutigineqartut pilersaarusionerup suliarineqarnerata ingerlateqqinnerani erseqqissaatigineqartariaqarput.

Sanaartornermut siunertap sananeqartussap sinaakutissai pitsaassusialu tunngavilertarparaa, soorlu ilaatigut sananeqartup naleqassusia sanatitsisumit aalajangerneqar-simasoq. Taamatuttaaq pitsaassutsimit aqutsinermi (nakkutilliinermi) piumasarineqartut sanaartorerup ingerlanerani allassimassapput. Avatangiisinut immikkut piumasarineqartut sananeqartumi eqquutitineqassappata, taava sanatitsisup avatangiisinut aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit, sananeqartup atuuffiani suut anguniarneqarnerisut aalajangissavaa – aallartisarneraniit piiarneqarneranut. Anguniarneqartut pilersaarusionermit siunnersortimit malitseqartinneqassapput, assersuutiinnarlugu soorlu avatangiisinut tulluurtumik pilersaarusiornikkut.

Pisorta qarfiit aalajangersimasut taakkunungalu attuumassuteqartut suliffeqarfiit sanaartornermut immikkut ingerlatsiveqanngitsut, Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisorta qarfiimmiit sanaartornermut siunertap suliarineqarnerani ikiorserneqarsinnaapput.

9.5 Sanaartornermut siunertap imarisai

Sanaartornermut siunertap annertussusia itisiliinerillu allanngorarsinnaapput, kisiannili pilersaarusiame nalinginnaasumit makku sammineqartariaqarput:

1. Aallaqqaasiut

- Sanatitsinerup tunuliaqutaa anguniagaalu,
- sinaakkutit, suliffiup ingerlannga suliffeqarfiullu suleriaasia.

2. Sanaartorerup aaqqissuussaana

- Sanaartornermi siunertap suliarineqarnerani sanatitsisup ilumini aaqqissuussaana, matumani ilaalluni atuisut sanaartorerup ingerlanneqarnerani sunniuteqarnerat,
- pilersaarusionerup ingerlaqqinnerani sanatitsisup ilumini aaqqissuussaanaermullu sanaartorerup nalaani tamakkiisumik aaqqissuussaanaeranut pilersaarut matumani ilaalluni.

3. Tunngavigisat

- Sananeqartup inatsisitigut tunngavigisai, atorneqartussatut allagaatit, tunngaviusumik ingerlatsinikkut aalajangiinerit.

- Kommuunip immikkuullarissumik pilersaarutai sanaffigineqartussamullu tunngatillugu mianerineqartussat.
- sanaartorfigineqarsinnaasup annertussusia, pilersaarusiormi pissutsit, avatangiisinut pissutsit, sanaartorfigineqartussap annertussusia atorluar-neqarsinnaaneralu, sanilerisanut tunngasut, illulianut pioreersunut tunnga-sut, piginnittumut immikkut piumasarisat, angallannermut pissutsit, nunap naqqanut aqqusineqarnermullu tunngasut, sanaartugassap uuttortarnis-saanut pilersaarutit, nunap assingi sumiiffissamut nunap portussusaanillu paasissutissartallit, imermut kallerullu inneranut pilersuineranut atassusi-nissamut periarfissat kiisalu kuuffinnut atassuteqarneq.
- Pisortanit allanillu isumaqatigiinniarnermi angusarineqartut sananeqartu-mut tunngassuteqartut, minnerunngitsumillu sanaartorfissami pisortat sa-naneqartumut piumasarisaat.

4. Sananeqartumut piumasarineqartut kissaatigineqartullu

- Sananerup ingerlanneqarnerani nunaminertamik pisariaqartitsineq ima-luunniit suliffigisassap aqqissuunnisaanut pilersaarut.
- Illorsuit qanoq atorneqarnerannut allattorsimaffik, matumanilu ilaalluni ini-nut atassuteqarnerit, illup iluata silataatalu isikkui, sananeqartup ilusil-ernera portussusialu, sananeqartullu ilaneqarnissaanut allanngortinne-qarsinnaaneranullu periarfissat.
- Ininik immikkuullarissunik ilusiliinerup aqqissuunneqarneranillu nalunaa-ruteqarnerit.
- Illorsuup qanoq atorneqarneranut allattorsimaffik aammalu atortut pitsaas-susissaannik piumasaqaatit, illorsuup ilai, atortorissaarutitik ikkussuinerit, kiisalu atortut pequtillu.
- Avatangiisinut aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsinut piu-masaqaatit, matumanilu pineqarlunittaaq illup iluata silaannaa mingutsit-sisoqarsinnaaneranullu pissutsit.
- Nukissiutitik pilersugaaneq atuinerlu.
- Illorsuup ilaasa atortorissaarutillu ikkussuunneqarsimasut qanoq sivisutigi-sumik atorsinnaanerat, isumalluutitik atuneq, aserujaassuserlu.
- Attaveqaatinut atortorissaarutissatut eqqarsaatigineqartut allattorsimane-rat, qarasaasiat attaveqarnerat, qarasaasiat atortorissaarutillu allat.
- Nukissiutitik artorsiinnaaneq aammalu atortut ataasiakkaat naqitsisin-naanerat.

5. Pitsaassuseq, avatangiisit aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit
 - Pitsaassutsimut, avatangiisinut, suliffimilu isumannaallisaanikkut pissutsinut piumasaqaatinik aqutsineq.
6. Sanaartornerup aaqqissugaanera
 - Suliassamut aammalu suliarinnitussarsiuilluni neqeroortitsinermut periusissat (pilersaarusiortluni aallartisarnermi ilanngunneqartariaqarnera eqqarsaatigineqarsinnaavoq aalajangiiffigineqanngikkaluamik).
7. Aningaasanik aqutsineq
 - Aningaasanut atugassatut akuerisanut killigeqqusat iluat, akuersissutit, sananermi aningaasartuutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut, aningaasartuutigineqartussanut pingaarnernut agguataarneqarsimasut, akitsui-nerit nalornissutigineqarsinnaasullu allat naliliivigineqarnerat.
 - Ingerlatsinermi aningaasartuutigineqartussanut missingersuutaagallartoq (ingerlatsinermut aserfallatsaaliunermullu aningaassartuutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut).
 - Tamakkiissumik aningasaqarnerup naliliivigineqarnera.
8. Piffissaq
 - Sananeqartup immikkoortortaannut assigiingitsunut piffissaliunneqartunut pilersaarummut ilaalluni pisortat akuersissutinik suliaqarneranni piffissaliussa.
 - Piffissaliussamut tunngaviit, matumanittaaq ilaalluni sananeqartup ator- neqalernissaanut piffissaq kissaatigineqartoq, kinguartoorsinnaanermut piffis- saliunneqarsimasumut allanillu nalornissutaasinnaasunik naliliineq.

9.6 Immikkut misissueqqaarnerit

Akuttungitsunik pisariaqartarpoq imaluunniit naleqquttuusarpoq misissueqqaar- tisinissaq, misilittaanerit tamakkunungaluunniit assingusunik sananeqartussap naammassineqarnissaanut tungaviusussanik. Pingaaruteqaqaarlu pissutsit assigiin- ngitsut paasinarsisissallugit, soorlu sananeqarneranut piffissaliunneqarsimasumut sunniuteqaqataanissaq, aningaasaqarnermut teknikkikkullu aaqqiinarnermi toqqaan- erni, assersuutigiinnarlugu sanaffigineqartussamik uuttortaanerit, qaarsunik qillerinerit imaluunniit nunamik qeruaannartumik qillerinerit, nipiliornernut uuttortaanerit, nunap sanaartorfissap qanoq issusaanut tunngassut aammalu sanaartorfissami mingutsit- sisoqqarsimasinnaaneranut pissutsit, immikkulluunniit sanariaatsinut misissuinerit.

Misissueqqaarnermi angusarineqartut sanaartugassamut siunertamut ilanngunneqas- sapput.

9.7 Sanaartornissami siunertap akuersissutigineqarnera

Sanaartortisisup sanaartugassatut pilersaarutip aallartinnginnerani sanaartornissamut siunertaq akuersissutigeqqaassavaa.

Siunnersortit sanaartornissamut siunertaq suliarisimagunikku, taava suliamik pitsaasusiat qulakkeertariaqarpaat. Misissugassanuttaaq ilaavoq, sanaaneqartussap siunertaata, sanatitsisumit piumasarineqartut eqquutitissinnaanera, aammalu sanaartornissap siunertaa naammaginatsumik pilersaarusiortnerup ingerlaqqinnissaanut tunngaviusinnaanersoq.

Sanatitsisuttaaq sanaartugassami siunertarineqartoq misissorluaqqaartariaqarpaa naliliivigalugulu aammalu piumasarineqartut kissaatigineqartullu ersersissallugit. Sanaartornissamit siunertarineqartortaaq atuisussanut, piumasaqaateqarsimasunut kissaatigisaqarsimasunullu saqqummiunneqartariaqarpoq. Sillimanissamut nakkutiginnittut suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsinut tunngasunik tusarniaavigineqqaassapput. Sillimanissamut nakkutiginnittut sanaartugassamut pilersaarut misissorluaqqaartariaqarpaat naliliivigalugulu, suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit iluamik isumagineqarsimanersut.

Sananeqartuni annertunerusuni piuminaatsunilu naleqqutuuvortaaq sanatitsisup sanaartugassamut siunertaq, suliamut attuumassuteqanngitsumut misissortissallugu.

Sanatitsisup, sanaartornissamik siunertamik misissuititsinera tunngavigalugu pisariqartitsisoqalersinnaavoq sanaartornissamut siunertap allanngortinneqarnissaa. Sanaartornissamut siunertap allanngortinneqartup naammassereerneratigut, sanatitsisup isumagisariaqarpaa siunertap naliliivigeqqinnissaa. Nalileeqqinnermittaaq sanaartugassap aningaasalerneqarnera ilanngunneqartariaqarpoq, ilanngunneqassalluttitaaq, tamakkiisumik aningaasaqarneq, pilersaarusiortnermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuutit aammalu akuersissuteqarnissamut periarfissat.

10. Siunnersuut pilersaarullu

10.1 Immikkoortortap sammisai

Immikkoortortap matuma siunnersuutitut pilersaarummullu killiffiit allattorsimaffiat imarai. Sanaartorneqartussamut pilersaarummut siunnersortit sanaartornissami siunertap allanneqarsimanera allangortitissavaat itisilissallugulu, sananeqartussamut pilersaarummut atugassanngorlugu, sanatitsisup sanaarineqartup naammassineqar-nissanut aalajangiinissanut, suliarinnittussarsiuillunilu neqerooruteqaqqusiner-mi.

Immikkoortutami uani pingaernerutilugu eqqartorneqarput sanatitsisumit aqunneqar-tumit pilersaarusioneq. Sananeqartussaq tamakkiisumik suliarineqassappat, taava pilersaarusioneq tamaat ilaannaataluunniit suliarineqarnissaa, tamakkiisumik (ta-manik) suliarinnittussamut tunniunneqartassaaq, aammalu sanatitsisup isumagisas-sai (suliassarissai) allangortinneqassapput, pilersaarusionermi najoqqutarineqar-tussanik aalajangiisussanngorlugu, pilersaarummullu akuersisussaalerluni. Suleqa-tigiiffiusinnaasut allat pineqarsimappata taava pilersaarusionermut siunnersuutit su-liarineqartussamillu suliarinnittussat akornanni isumaqatigiissutigineqartut pilersaar-usionerup ingerlanerani illuatungeriit suut suliarissaneraat nassuiaatigineqarnerat imarissavaat.

Pisarneq malillugu pilersaarusionerup ingerlanneqarnera sanatitsisup akisussaaffigi-galuarpaguluunniit, tamakkiisumik suliarinnittoqarneq imaluunniit suleqatigeeriaatsit allat atorneqaraluarpata, pilersaarusioneq pilersaarusionemut atorneqartussat immik-koortortap matuma imarisai malittariaqarpaat.

10.2 Siunnersuummut pilersaarummullu tunngaviusut

Sanaartornissami siunertamut siunnersuutip pilersaarutillu suliarinerini tunngaviusut, sanatitsisullu akuersimasai allallu siunnersortinik pilersaarusionemut isumaqati-giissummi takuneqarsinnaassapput. Allanguuteqartitsisinnaanerit imaluunniit isu-maqatigiissutip tunngaviusut annertusineqarneri isumaqatigiissutigineqassapput up-fernarsaateqartariaqarlutillu.

Siunnersuutip pilersaarutillu suliarineqarnerani sanatitsisoq sanaartornissamut siun-nersuutip itisilernerqarsinnaanera pillugu pilersaarusionemut siunnersortinik ataatsi-meeqateqartarpoq isumaqatiginngissutaasinnaasut nalornissutaasinnaasulluunniit aaqqinni-lugit, ataatsimiinnerillu imaqarniliornikkut takussutissaqartariaqarput, illua-tungeriinnit akuereqartussanik.

Sananeqartoq ilusilernerqassaaq piviusumik sanaartugassamit naliliineq tunngavi-galugu, suleriaaseq suliamillu paasisimasagarluarneq pilersaarusionemut siunnersortit piginnaasaat tunngavigalugit. Pilersaarutip atorsinaassusermut pitsaassutsimullu piumasarineqartut kissaatigineqartullu sanaartornissami siunertami ersersinneqarsi-masutut eqquutitissavai aammalu sanaartornermut pisortaniit maleruaqquneqartut naammassineqassallutik.

Sanatitsisup nalinginnaasumik naatsorsuutigissavaa, pilersaarusionermi siunnersor-tit namminerminni imaluunniit tamakkiisumik suliarinnittumi sullissigaluarpata apeq-quitit teknikkimut tunngassuteqartut eqqumaffigisariaqaraat, soorlu sananeqartup

ilaani assigiinngitsuni qajannaassuseqarneq. Taamatuttaaq sanatitsisup pilersaaruisiorluni siunnersortit malittarisassaannik atuuttuusunik, tunngavineqartussanillu sananeqartullu aalajangersakkanik ilisimasaqarnissaat ilimagisariaqarjaa, aammalu sanaartornermi ilisimatusarnerni ineriartortitsinermilu angusarineqarsimasut pisariaqartillugu iluaqutiginiassallugit, taamaasilluni tamakkua nalunaarusiani ilitsersuutinilu takuneqarsinnaassallutik.

Taamaakkaluartorli sanatitsisup inatsisit, maleruaqqusat allallu ilanngullugit eqquutinneqarnissaat akisussaaffigaa, naak siunnersortinik pilersaaruisiortunik suleqateqaralarluni. Sanatitsisunut ataasiakkaanut namminermt, pilersaaruisiornermi siunnersortip inatsisit (sananermi malittareqqussat), maleruaqqusat allallu eqquutinneqarnissaat isumannaassallugu pisussaaffigaa.

10.3 Atortussat nutaat sananeqarneralu

Pilersaaruisiornermt siunnersortit akisussaaffigaa atortussanik sanariaatsimillu toqqaanissaq. Nalinginnaasumilli maleruaqqusat tunngavigalugit akisussaaffeqanngillat atortussat nutaat atorneqarneranullu, sananeqarneranut, pilersaaruisiornermt periutitsit pitsaasut atorneqarsimassappata, sanatitsisorlu paasissutissanik takuneqarsinnaasunik pigisarisaminnik saqqummiussiffigalugu, imaluunniit sulianut pikkorissuseq pisariaqartinneqartoq peqqissaarnerlu pisinnaaffigisartik atussallugu.

Sanatitsisoq sanaartornermi atortussat nutaat atornerini, nutaamillu sanariaatsimik atuinermi, nalorninartorsiorsinnaavoq. Atortussanik nutaanik atuinermi, nutaamillu sananermi nalornissutaasinnaasut paasiniaqqissaarluarneqarnissaat ilanngunneqartariaqarpoq, sanatitsisup sanaartorneqartussami siunertarineqartup naammassineqarnissaanut.

10.4 Immikkut tikikkuminarsinnaasut

Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 3. november 1994-imeersoq tunngavigalugu, illorsuit tamanut ammasut tamarnik atortorissaarutaallu, ajornanngippat imatut aaqqissuunneqartariaqarput, inuit innarluutillit tamakkununga isersinnaanissaat atuinissaallu qulakkeertariaqarluni.

Illorsuit aaqqissuunneqarnerannut piumasarisat allat, ilaatigut uani takuneqarsinnaapput Grønlands Bygningsreglement af 1982, immikkoortoq 4-mi.

10.5 Pilersaaruisiornermi killiffinnik immikkoortiterineq

Pilersaaruisiorlutik siunnersortit suliarisassaata aningaasarsiassaannullu tungaviusussat aalajangerneqareerpata, sanatitsisup aalajangersinnaavaa siunnersuutit pilersaarummullu immikkoortortat ilaat aallartinneqassasut.

Pilersaaruisiorlutik siunnersortit suliarisassaata immikkoortiternerat:

- Siunnersuusiorneq, uani pineqarlutik, pilersaarummut siunnersuutaagallartoq (sananeqartussatut pilersaarutini annertunerusuni) aammalu pilersaarummut siunnersuut.
- Pilersaaruisiorneq, uani pineqarlutik pilersaarutaagallartuliorneq (suliani anner-

tuuni) pilersaarusionerlu.

Immikkoortunik immikkoortiterinerup siunertaraa pilersaarutip ineriartortinneqarnissaa, taamaasilluni sanatitsisup immikkoortut ataasiakkaat naammassineranni naliliis-innaanngorlugu, pilersaarusionerup itisilernerqarnissaanut tunngavissaqarnerseq immikkoortortani tulliuttuni naammannerseq, sanatitsisullu siunertaanut naapertuut-tuunersaq, immikkoortortanik immikkoortiterineq kiisalu siunnersortit pilersaarummik suliaqarnerat ataqatigiissinneqarsinnaapput.

10.5.1 Pilersaarummut siunnersuutaagallartoq

Siunnersuutaagallartoq, sanaartornissami siunertaq tunngavigalugu sanatitsisorlu suleqatigilluinnarlugu suliarineqassaaq. Siunnersuutaagallartoq siunnersuutaagin-narpoq avatangiisinut tunngasunut, kusanartuliornermut, atorneqarneranut, teknikki-mut aningaasaqarnermullu sananeqartup naammassineqarnissaanut. Siunnersuu-taagallartup ilagaattaaq sanaffigineqartussami sananissamut periarfissaqarnerseq naliliiffigineqarnissaa, sananeqartup immikkoortortaasa immikkoortiternerat, sanane-qartup ilusissaanik allanik siunnersuuteqarneq, aammalu sananeqartup tunnga-viusumik ilusissaanut siunnersuut, atortussat atortulersorneqarneralu.

Siunnersuutaagallartup imarisariaqarpaa qinigassat allat naleqquttullu tulleriissaa-rinikkut nalilersussallugit. Sanatitsisup kissaatigippagu qinigassat allat periarfissinne-qassasut, tamanna immikkut aningaasaliiffigineqassaaq.

Siunnersuutaagallartumi ilanngunneqassapputaaq aningaasaqarnermut paasissutis-sat pingaaruteqartut, ataqatigiissitsineq, pilersaarusionermilu aningaasartuutigine-qartussat missingersuutit (C-overslagi nutarsarneqarsimasoq) aammalu sanaartor-nissamut suliarineqarnissaanullu piffissaliunneqarallartut.

Naak nalinginnaasumik periarfissami uani, pilersaarutip akuersissutigineqarnissaanut pisortaniit akuersissuteqartoqartussaannngikkaluartoq, unnersuussutigineqassaaq, pilersaarusionermut siunnersuutaagallartut suliarineqarneranni pisortaqaarfiit sanaar-torniakkamut attuumassuteqartut atassuteqarfiginissaat, piaartumik pilersaarummut pisortat piumasarisinnaasaat paasiniarlugit.

10.5.2 Pilersaarummut siunnersuut

Pilersaarummut siunnersuut siunnersuutaagallartumut nangitsineruvoq, pilersaa-rummullu siunnersuusiortut siunnersuutaannut nangitsineruvoq, suliarineqartussap piviusunngortinneqarsinnaaneranut. Pilersaarummut siunnersuut suliarineqassaaq sanatitsisup isumasioqatigineratigut.

Pilersaarummut siunnersuutip unnersuussutigaa sananeqartup kusanartuunissaa, atorluarsinnaanera, teknikkikkut, avatangiisinut tunngassutigut aningaasatigullu itisili-inerit, tamakkua tunngavigalugit sanatitsisoq aalajangiinissamut tunngavissaqalersil-lugu, ilumut pilersaarutigineqartoq siunnersuutigineqartutulli naammassineqarsin-naanersaq, allannngortinneqassanersaq imaluunniit taamatiinnarneqassanersaq.

Pilersaarummut siunnersuummi apeqqutit pingaaruteqartut naliliivigineqassapput, silataata isikkua, pilersaarutitut ilusilernerqarnera, ilusaa, atortussat atortulersorne-

qarnissaanullu toqqaaneq, pissutsillu allat sananeqartup atorluarsinnaaneranut pitsaassusianullu pingaaruteqartut.

Pilersaarummut siunnersuummuttaaq aningaasaqarnermut missingersuutit tunngavigineqartussat suliarineqassapput, taakkulu tunngavigalugit aningaasartuutigineqartussatut pisariaqartinneqartut aalajangiiffigineqassapput.

Pilersaarummut siunnersuutigineqartumittaaq pilersaarusiordermut piffissaliunneqartuq, sananeqarnera, suliarineqarnera suliarinnittussarsiullunilu neqerooruteqaqqusi-neq ilanngunneqarsimassapputtaaq.

10.5.3 Pilersaarutaagallartuq (sananeqartussanut annerusunut)

Pilersaarummut siunnersuut sanatitsisumit akuerineqarpat, aningaasartuutigineqartussallu akuersissutigineqarnerat nalorninarunnaarpat, sanatitsisup pilersaarusiorderneq aallartitissinnaavaa.

Siunnersuutaagallartumut pilersaarummullu siunnersuummut illuatungiliullugu, pilersaarusiorderlutik siunnersortinit sanatitsisumillu isumasioqatigeereernikkut siunnersortit sanaartortitsisup peqataaffiginngisaanik pilersaarutaagallartuq suliarissavaat.

Pilersaarusiordermi atorneqartussat naammassineqareersimasut sanatitsisup misissoqqaassavai akuersissutigalugillu. Nalinginnaasumik sanatitsisup sanaartornisamat pilersaarut misissoqqissaassavaa sananissamat tunngavigineqartussaq.

Pilersaarutaagallartuq suliarisaavoq, pilersaarummut siunnersuutigineqartumut akuersissutigineqarsimasumut nangitsinerusooq, taanna aallaavigalugu pisortat akuersinissaannut tunngaviusinnaalluni.

Siunnersortinik isumaqatigiisummi nalinginnaasumik pilersaarusiordermik siunnersortit piumaffigineqartarput, pilersaarummut atorneqartussanik akuersissutigineqartussat akuerineqarnissaallu isumageqqullugit, sananiarneqartumullu tunngavigineqartussat suliareqqullugit (isumageqqullugit), sanatitsisulli nammineerluni aamma tamakkua isumagisinnaavai.

Pilersaarutaagallartumi pingaartuuvoq sananeqartussap annertussusissaa pitsaassusissaalu aalajangerneqarnissaat. Sananeqartussat ilaanni sanatitsisup toqqarsinnaavaa suliarinnittussarsiorderneqarsinnaavaa pilersaarutaagallartuq tunngavigalugu, taamaasillunilu sananeqartumik pilersaarusiordermi itisiliinerit sananeqartussamit suliarinnittussanut toqqarneqartussanut isumagisassanngorlugu. Suliamik suliarinnittussap pilersaarusiordermi naammassissaa aammalu pilersaarummi atortussat pitsaassusissaannik piumasaqaatigineqartut, pilersaarusiordermut siunnersortinut nalinginnaasumik pilersaarusiorder ingerlanneqarnerani piumasaqaatigineqartussat assigiin-narpai.

Kalaallit Nunaanni sanaartorneqartussatut pilersaarusiorderneqartartut amerlanerpaartaanni, pilersaarusiorderneqartartuq qaangiinnarneqarsinnaasarpooq pilersaarullu suliarineqartarluni pilersaarummut siunnersuutigineqartumut nangitsinertut. Suliarineqartussat siulliini taaneqartut pilersaarusiordermi ilanngunneqassapput.

10.5.4 Pilersaarut

Pilersaarummi paatsuugassaanngitsumik aalajangiunneqassaaq sananeqartussap itisilerneqarnerani, pilersaarusionermermi atorneqartut pisortat akuersinissaannut tunngavissaqalersillugit, neqerooruteqartitsinermermi, aammalu sananeqartup naammassi-neqarnissaanut suliarinnittussanik isumaqatigiissuteqarnermi.

Pilersaarut tassaavoq pilersaarutip titartarneqarnera, paasissutissiissutitut titartakkat nalunaarsuiffik, sananeqartup tassa titartarneqarnera, itisiliillunilu titartakkat, aamma-lu atortussanut sananeqarneranullu piumasarisat itisiliiffigineqarnerata allattorsima-nera.

Sanatitsisup pilersaarutaa tunngavigalugu suliarineqartussaq neqeroorutigineqas-sappat, taava suliarinnittussarsiorluni neqeroorummi sukumiisumik allattorneqarsi-masariaqarput, suut neqerooruteqarfiussanersut.

Sananeqartussap suliarineqarnissaa ukiuni arlalinni ingerlanneqassagaluarpat, ima-luunniit immikkoortiterlugu suliarineqarpat taamatulluunniit suliarineqassagaluarpat, ineriartortitsinermut tunngatillugu ajornanngippat ataasiakkaat sivisunerusumik kin-guartinneqarallarnissaat kissaatigineqarpat, pissusissamisuussaaq pilersaarutip im-mikkoortiternissaa (agguataarnissaa).

Pilersaarusionermermut siunnersortit suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsinissami ator-tussat pilersaarusionissaa, aammattaaq pilersaarusionerup saniatigut isumagisas-saraat.

10.6 Pequtit atortullu

Sanaaneqartup pequsersornissaanut siunnersuutit, pequtinik atortussanillu pisiortor-nissaa akuttunngitsutigut pisariaqartinneqartarpoq. Uanilu pilersaarutip aallartinner-aniit atuisussat ilaatinneqalertariaqarput.

Pequtinut atortussanullu siunnersuineq nalinginnaasumik pilersaarummik suliarinnin-nermi ilanngunneqarneq ajorpoq, immikkulli isumaqatigiissutigineqarfineqassallutik.

10.7 Ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu

Pilersaarusionermermi paasissutissat assigiinngitsut kingusinnerusukkut ingerlatsiner-mut aserfallatsaaliuinernullu tunngasut saqqumertussaapput, akuttunngitsuni paa-sissutissanik nalunaarsuutit annertuut pineqartarlutik, imatullu ataqatigiissillugit aaqqissuunneqartariaqarlutik, sananeqartup tunniunneqareernerata atuutilereerne-ratalu kingorna atorneqarsinnaassallutik.

Taamaattumik pilersaarusionerup aallartinnginnerani sanatitsisup makku eqqar-saatigisariaqarpai

- atortussanik titartakkanik allanillu uppernarsaatiniq sanaassamut tunngasunut normulersuinissaq
- pilersaarutip titartarneqarneranut immikkut piumasaqaateqarnissaaq, pilersaa-rummi suliarineqartussat allattorsimanera kiisalu sananeqartup ingerlatitaane-ranut aserfallatsaaliuinernullu najoqqutassaaq, pilersaarusionermermi siunner-

sortini, suliamik suliarinnittuni, atortussanillu pilersuisuni sananeqartup naam-massereernerani tunniunneqartussa.

Pilersaarummut atorineqartussat ima ilusilerneqarsimassapput ingerlaavartumik aaq-qiiissuteqarfigineqarsinaassalluni.

Sananeqartup atuutilinnginnerani sanatitsisup atortussa atortussa pineqartut suliarisima-riissavai:

- Ingerlatsinissamut ilitsersuutit sananeqartunut alajangersimasunut, sanatitsi-sup (atuisullu) ingerlatsinermut aaqquissuussinerannut tunngaveqartumik.
- Ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinernullu pilersaarut qanoq akulikitsigisumik aserfallatsaaliugassat suliarineqartarnissaannik imalik.
- Ingerlatsinermi aningaasartuutigineqartussanik missingersuummit itisilikkat.

Sanatitsisup pilersaarusionermi siunnersortinik isumaqatigiissuteqarnermi imaluun-niit tamakkiisumik suliarinnittussamik isumaqatigiissuteqarnermi nalilertariaqarpa, ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinernullu teknikkikkut siunnersuineq isumaqatigiis-summut ilanngunneqassanersoq.

10.8 Pitsaassuseq, avatangiisit suliffimmilu isumannaallisaanikkut pissutsit

Sanatitsisup pilersaarusionermilu siunnersortit sananeqartup pitsaassusissaa isu-mannaartariaqarpaat, matumanilu ilaallutik pilersaarut pitsaassutsimut qularnaa-rinninnissami maleruagassatut siunnersuummut naleqqunnersoq. Pingaernerpaatullu tunngaviuvoq, sananeqartumi suleqataasut tamarmik, nammineq suliaminnik pitsaas-susiliissammata, sanatitsisullu pitsaassusiliinerata suliamik suleqataasut namminneq suliaminnut akisussaanerannit piiaaffigissanngilai.

Pilersaarusionermut pisortap siunnersuusionermut pilersaarusionermullu tunngatil-lugu pilersaarusiussavaa qanoq isilluni pitsaassutsip qularnaarnissaa.

Siunnersuusionermi pilersaarusionermilu sanatitsisup avatangiisinut suliffimmilu isumannaallisaanikkut pissutsinik aalajangersimasumik anguniarneqartut erseqqis-saatigissavai. Pilersaarusionermut siunnersortit uppersassavaat piumasarineqar-tut naammassineqassasut, taamatuttaaq nassuiaatigineqassaaq sananeqartoq piviu-sunngortinneqassappat kissaatigineqartullu eqquutinneqarnissaat qanorlu isuman-naallisarneqarnissaat.

Suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsinut tunngatillugu sananeqartup naam-massineqarnerani uppersarneqassapput, pilersaarusionermi sananeqarneranut tunngatillugu aaqquissutissanik atortussanillu toqqaaneq, ilaatigut naatsorsuutigi-neqartutut pisariaqartinneqartut naammassineqarsimassasut, illuatungaatigullu isu-mannaatsuunermut peqqissutsimullu tunngassuteqartut sananeqartup atuunnerani annikinnerpaamut inissinneqassasut. Aaqquissutissat nalorninartut, atortullu nalorni-narsinnaasut, nalorninanginnerusunik taarserneqarnissaat isumagisariaqarpoq.

Sanatitsisup immikkut piumasarippagu sanaartorneq aalajangersimasumik ingerlanneqassasoq, taava siunnersortit siunnersuummi pilersaarusiamilu tamanna immikkut eqqumaffigissavaat.

Siunnersortit, siunnersuutigineqartoq pilersaarullu uppernarsaatitalimmik misissorluartariaqarpaat, uanilu misissorluartariaqarpaat, pilersaarut piumasarineqartutut naleqquttuunersoq atorineqarnissaminnullu, tunngavissaqarnersut naammaginartuunersullu.

Pitsaassuseq isumannaarniarlugu sanatitsisoq immikkut pisoqartillugu pitsaassut-simut tunngatillugu allanik piumasaqarsinnaavoq. Sanatitsisup taamaasilluni pilersaarusi- amut siunnersortinik pitsaassusermut piumasarineqartut isumaqatigiissut tunngav- igalugu ingerlatsinersut nakkutigisinnaangorlugit. Nakkutilliineq ingerlanneqarsin- naavoq immikkoortunik assigiinngitsunik aalajangersimasunik takusaasarnikkut, assersuutigiinnarlugu siunnersortit assigiinngitsut suliaannik nakkutilliinerit imaluunniit siunnersortinit assigiinngitsunit titartakkat eqqortut atorineqarnersut malinnaavigissal- lugit.

Tamakkiisumik misissuilluni nakkutiginninneq ingerlanneqarsinnaavoq, siunnersortit pitsaassutsimik aqutsinissamut aqqqissuussinerat malinneqarnersoq.

Nakkutilliineq sunniuteqarluartinniarlugu pilersaarusiorterup aallartinneraniit inger- lanneqalertariaqarpoq. Nakkutilliinerit suliamut paasisimasalinniit isumagineqar- tariaqarput, assersuutigiinnarlugu, siunnersortimit sanatitsisumut sananeqartumullu attuumassutilimmik. Takusaanerit qassiunissaat, qanoq annertutiginissaallu ataasiak- kaatigut nalilersorneqartariaqarput, apeqqutaasinnaallunilu sananeqartup pilersaar- siorlutillu siunnersortit pitsaassutsimut aqutsinissamut aqqqissuussinerat.

10.9 Sillimaniarnermut peqqissutsimullu pilersaarut

Kalaallit Nunaanni suliffinni isumannaallisaanikkut pissutsinut inatsit maannakkumut atuuttuusumi piumasaqaataangilaq sillimanissamut peqqinnermullu allaganngor- lugu, sanaffigineqartup aqqqissuussaneranut ingerlanneqarneranullu pilersaarusiort- toqarnissaa.

Innersuussutigineqaannassaarli sanaartorfinnut ataasiakkaanut tunngatillugu, sillima- nissamut peqqinnermullu siunertarineqartoq allaganngorlugu suliarineqassasoq.

Taamaattumik pingaartuuvoq sanatitsisup pilersaarusiortut peqatigalugit isumagis- savaat pilersaarusiorterup aallartisarnaraniit suliffimmi isumannaallisaanikkut pissut- sit ilanngunneqarnissaat. Sanatitsisup pilersaarusiortullu suliaqartussanut annertuu- mik kinguneqarsinnaanera suliffimmilu sillimanissamut isumannaallisaanikkut iliuu- sissat eqersimaarfigisariaqarpaat.

Erseqqissarneqassaarli, sanatitsisup sulisunut sillimaniarnermut peqqissutsimullu aqqqissuussinernut akisussaaneq allamut tunniuppagu, matumani pillarneqarsinnaa- nerit akisussaassuseqarneq ilannguneqassammat.

Sanatitsisup siunnersortillu peqatigalugit piumasarineqartut naammassineqarnissaat isumannaartariaqarpai, sanatitsisoq pilersaarusiortutullu siunnersortit suliffimmi isu- mannaallisaanikkut pissutsinut inatsisit pilersaarutip sananeqarnerata nalaani tun- ngavigalugit. Pilersaarusiortullu siunnersortinit isumaqatigiissummi tunngaviusumi suli

ilanngunneqarsimannigtsuni erseqqissaatigineqassaaq, sanatitsisup pisussaaffii, pilersaarusionermi siunnersortinut imaluunniit sananermi ingerlatsisuusunut, suliamulluunniit suliarinnittumit isumagineqarnissaat kissaatigineqarpat. Erseqqissaatigineqassaarli, sanatitsisup pillarneqarsinnaanermut akisussaaneq allanut tunniussinnaanngimmagu.

Pilersaarusionermi siunnersortit, pilersaarummut ilaatillugu nalornissutaasinnaasunut pissutsinullu allanut, sillimanissamut peqqissutsimullu pingaaruteqarsinnaasut, suliarineqartup sananeqarnerani navianaateqarsinnaasunut allattorsimaffik suliarisallugu.

Sananeqartoq sanaartorfimmi ima annertutigippat, sanaartornermi sillimanissamut peqqinnissamullu pilersaarusionissaq pisariaqartinneqartoq, tamanna neqerooruteqaqqusinermi atorneqartussanut ilanngunneqartariaqarpoq, taamasilluni sillimanissamut piareersaatigineqartut suliarinninnissamut neqerooruteqanermi ilanngunneqassallutik.

Sillimaniarnermut peqqinnermullu pilersaarutip piumasarineqartut makku ilaatigut ilagisariaqarpai:

- Sillimanissamut aqqissuussinerup nassuiaatigineqarnera aammalu sillimanissamut tunngatillugu ataatsimiittarnissanut pilersaarutigineqartut.
- Pisariaqarpat upalungaarsimanermut, qimarngutitsinernut sungiusarnermut pilersaarutit ilanngunneqassapput.
- Piffissaliusaaq, annikinnerpaaffilerlugu suliarinnittussat ataasiakkaat, sanaartorfimmi suliarisassartik piffissami sumi suliarissaneraat aammalu sulianut ataasiakkaanut piffissaliunneqartup sivisussusissaa.
- Sanaartorfiup aqqissuunneqarneranik paasissutissiinermi takuneqarsinnaapput suliffimmut isaarissat, sutortarfiit (isersimaartarfiit) il.il., atortunut ilisiviit aammalu suliamik suliarinnittut akunnerminni ataatsimoorlutik nunaminertat inissiiviit, suliamillu suliarinnittut ataasiakkaat namminneq nunaminertat inissiiviit.
- Paasissutissiinermittaaq nammineq atugassamik (nunaminertamik) toqqaaneq ilanngunneqassaaq, navialiffiusinnaasunik suliffigineqartussamik.
- Teknikkimut atortut ikkussuunneqarnerat, nakkutigineqarnerisa aserfallatsaaliorneqarnerisalu paasissutigineqarnerat, matumanittaaq sanaartorfiup qaamaqqusersornera ilaalluni.
- Sanaartorfimmi teknikkikkut atortorissaarutaasinaasuttaaq paasissutissiissutigineqassapput
- Navianarsinnaasunik paasiniaaneq naliliinerlu, soorlu sillimaffigineqartussat navianarsinnaasut nalunaaqutsernerisigut imaluunniit assersorneqarnerisigut, pujoralatsitsisunik nipiliortitsisunillu suliaqarnermi aqqissuussisoqarnissaa, sanaartorfimmi suleqataasut allat akornusersorneqaaqqunagit.

- Nunami sanaffigineqartumi atortorissaarusersuinerit paasiniassallugit uppernarsaasiorlugillu.

Sillimanissamut peqqissutsimullu pilersaarummi takuneqarsinnaassaaq, sanaartornerup ingerlanneqarnerani pilersaarutip ataavartumik naqeeqqittarnissamut kina akisussaannersoq.

10.10 Pilersaarutip, suliarinnitussarsiuillunilu neqerooqqusinermi atortussat akuersissutigineqarnerat

Pilersaarummut siunnersuutip, sanatitsisoq naammattumik tunngavissaqalersittariaqarpaa, sananeqartumut tassungalu aningaasartuutigineqartussat naliliiffiginissaanut. Pingaartuuvoq, sanatitsisup peqqissaartumik pilersaarut misissorluassallugu naliliivigissallugulu. Sanatitsisup pilersaarummut akuersissuteqarneratigut, pilersaarummut malunnartumik allanngortitsinnaanissaanut periarfissaarutissaaq, taamaattumik pilersaarusionerup ingerlateqqinnerani annertuumik allanngortitsinissaaq pinngitsoorani pinaveersaarneqartariaqarpoq.

Suliarinnitussarsiuilluni neqeroornermi atorneqartut pilersaarullu ilanngullugu, sanatitsisup suliamik suliarinnitussamit isumaqatigiissuteqarnerup tunngavigisaasa ilagaat. Pissusissamisunngitsumik ersernerluttoqarpat sananeqartumut akitsorsaataasussamik kinguaattoortitsisussamilluunniit, tamanna sanatitsisup suliamillu suliarinnitup akornanni akunnattoortitsinnaavoq. Taamaattumik sanatitsisup pilersaarut neqerooruteqaqqusinermilu atorneqartussat misissorluartariaqarpai.

Sananeqartoq annertuujuppat imaluunniit piuminaatsuuppat sanatitsisup, pilersaarummut siunnersuut suliarinnitussarsiuillunilu neqerooqqusinermi atorneqartussat attuumassuteqanngitsumut missisortittariaqarpai. Misissuineq inummit ataatsimit arlalinnilluunniit pilersaarusionoqataasimanngitsunit ingerlanneqartariaqarpoq.

Aningaasartuutigineqartussatut akuersissutigineqarsimasunut tunngatillugu apeqqutigineqarsinnaasunut, aningaasartuutigineqartussatut missingersuutinut malittarisassiaq innersuussutigineqassaaq.

11. Suliamik suliarinnittussat suliarisassaannik suliarinnittussarsiuineq

11.1 Immikkoortortap sammisai

Suliarinnittussarsiuilluni neqerooruteqaqqusinermi atorneqartussat (iluseq, atorsinnaanera aammalu sanaartoriaaseq) aalajangertarpaat sananeqartussaq sanaartornissami siunertarineqartukkut, pilersaarutikkut atorneqarallartussatulluunniit, soorlu sanaartornissami siunertaq tamatumunngalu attuumassuteqartut pilersaarummut atorneqartussat, soorlu pilersaarummut siunnersuut.

Immikkoortumi uani apeqqutit allat eqqartorneqassapput sananeqartussamut suliarinnittussarsiuilluni neqerooruteqaqqusinermit pingaaruteqartut. Malittarisassat, neqerooruteqaqqusinermit tunngaviusussat, neqeroorutigineqartup annertussusia, neqerooqqusinermit tunngatillugu periuserineqartussaq, sananeqartullu naammassinEQarnissaannut pissutsinut tunngassuteqartut, pissutsit pineqartut suliarinnittussarsiuilluni neqerooruteqaqqusinermi takuneqarsinnaasariaqarnersut, aammalu tamakkiisumik (tamanik) suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsinermi pissutsit immikkoortut sammineqassapput.

11.2 Suliarineqartussamik suliarinnittussarsiuilluni neqerooqqusinermi malittarisassat

Sananiarneqartumut suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsinermit sananeqarnissaanullu tunngatillugu naleqqussaannermit tunngatillugu inatsiseqarpoq aammalu arlallinnik malittarisassaqarluni. Taakkulu saniatigut sanaartortitsisoq sanaassamut atatilugu immikkooqqissaartumik maleruagassiortarpoq.

11.2.1 Suliariumannittussarsiuussinermi inatsit

Suliariumannittussarsiuussisarnermit il.il. Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 6. april 1992-imeersoq, sanaartukkanik, nunniukkanik suliarinninnermit atortusanillu pisinermi neqerooruteqartarnermit tunngavoq.

Inatsisip taamaallaat ilagaa (suliarinnittussap) sanaartukkanik, nunniukkanik suliarinninnermit atortusanillu pisinermit tunngavoq, kisiannili sananeqartussamut pilersaarusernermit aammalu siunnersortit suliaannut ilaatinneqaratik, assersuutigalugu Illunik titartaasartunik unammisitsinerit.

Inatsisip atuuffigaa sanaartukkanik nunniukkanillu neqerooruteqartarneq, – soorlu suliariumannittussarsiuussisarneq avammullu tusarliussaangitsunik neqerooruteqartitsineq.

Suliariumannittussarsiuussisarnermut malittarisassat suliarineqarsimapput, neqeroorutigineqartup naatsorsorneqarnerani takuneqarsinnaassalluni akigitinniarneqartut sanilliunneqarsinnaallutik, taamaasilluni neqerooruteqartut arlallit akornanni toqqaanissaq pisinnaavoq, akigitinniarneqartut tunngavigalugit, tamannali tunngaviusinnaanngilaq sanaartornissamik siunertalinni suliarinnittussarsiuinermit. (tamakkiisumik suliamik suliarinninnissami), tassani akigitinniarneqartut sanilliunneqarsinnaanngim-

mata, tassa suliarinnikkusuttup allatut ajornartumik pilersaarutip pitsaassusaa anner-tussusialu sanilliuttariaqarmagit.

Suliariumannittussarsiuussisarnermut inatsit kikkunnulluunniit atuuppoq, kikkulluunniit neqeroortitsinerat neqerooruteqarnerallu apeqqutaatinnagu. Inatsilli nalaatsornerin-nakkut atuutinngilaq, sanatitsisup suliarineqartussaq neqeroorutigigaangagu, taama-tuttaaq suliamik suliarinnittussaq allanik sulianik ataasiakkaanik suliarinnissinnaa-sunik neqerooruteqartitsissappat.

11.2.2 Suliariumannittussarsiuinermut kaajallaasitaq

Namminersornerullutik Oqartussat kaajallaasitaata 1. oktober 2000 sanaartukkanik nunniukkanillu neqerooruteqartitsisarnermut tunngasup anguniagaraa, Namminer-sornerullutik Oqartussat sanaartukkanik nunniukkanillu, sulianullu allanut tunngatil-lugu unammisitsinikkut Namminersornerullutik Oqartussat tapiiffigisaannik suliaqar-nissaq isumannaajassallugu.

Kaajallaatitap Namminersornerullutik Oqartussat pisorta qarfiinut taakkunungalu attuumassuteqartunut suliffeqarfinnut tunngatinneqarpoq, matumanilu ilaatinneqarlu-tik Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaannut nammineerlutik ingerlattu-nut, tapiissuteqartartutut ingerlatsigaluartunulluunniit, sanaartukkanik, nunniukkanik suliarinninnermut atortussanilluunniit pisinermi neqerooruteqaraluarpata. Kaajallaa-sitartaaq attuumavoq sanaartornermut nunniuinermullu suliaqartunut Namminer-sornerullutik Oqartussat tapiiffigisartagaannut, utertitsivigisartagaannut, atukkerta-gaannut qularnaveeqqusiivigisaartagaannulluunniit, imaluunniit Inatsisartut ukiumoor-tumik aningaasartuutigisassaannut tamakkiisumik imaluunniit tamakkiinngikkaluar-tumik tapiiffigineqartartunut.

Kaajallaasitap nammineerluni eqqartuussisinnaanermi pissutsit suliariumannittussar-siuusup neqerooruteqartup aammalu sanatitsisup suliamillu suliarinnittup akornanni pineqartut attunngilai. Illuatungeriit arlaannaataluunnit akunnerminni kaajallaasitami maleruaqqusat tunngavigalugit eqqartuussivilersuussisoqarsinnaangilaq.

Kaajallaasitaq tunngavigalugu, amerlanertigut sanaartukkanut nunniukkanullu atatil-lugu unammillertoqassaaq. Siunertaavoq sanaartornermut nunniukkanulluunniit isu-maginnittoqarfiup tuniniaanermi nalinginnaasumi piumasarineqartunik piginnaasaasa qaffassarneqarnissaat periarfissaqarluvaqqullugit, sanaartukkat atortussallu akikinner-paaffissaasa naammassineqarsinnaanissaannut.

Suliassat sanaartornermullu atortussat tamanut ammasumik suliariumannittussar-siuussinermi neqeroorutigineqassapput, unammilleqatigiinnerlu malittarisassat malil-lugit ingerlanneqassaaq, kikkulluunniit neqerooruteqarnissaminnut sumut attumas-uteqarnerat tunngaviginagu neqerooruteqarsinnaapput. Aalajangersimasunut neqe-rooqqusinermi (tamanut ammasuunngitsuni) neqerooqqusinermik kajumissaarute-qarneq neqerooruteqaaqusaasunuinnaq ingerlatinneqartarpoq. Kaajallaasitaq malit-tarineqartussatigut periarfissiivoq assigiinngitsunik neqerooruteqarsinnaanernut.

Anguniarneqassaaq annikinnerpaamik neqeroorutigineqartoq tiguneqassasoq, sulia-riumannittussarsiuusiq pingaarutilimmik ilimagisaqarsimanngippat, annikinnerpaamik neqerooruteqartup sananeqartussaq naammassisinnaanngippagu.

Kaajallaasitap "Kalaatllit Nunaanni sanaartornermi suliassat atortussallu tunniunneqartarneri pillugit ataatsimoortumik piunasaqaatit" (AP 95) pinngitsuugassaannngitsumik atorsinnaatilerpaa. Taamaasilluni anguneqassaaq, piunasarineqartut akuersissutigineqartut assigiiaamillu piunasarineqartut atugarineqartussallu, suliariumannittussarsiuussisup neqerooruteqartullu akornanni isumaqatigiissutaasumi tunngavis-saqalersitsilluni.

Malugeqquneqarpoq tamakkiisumik suliarininnermi AP 95 -mi aalajangersakkat ilaat allanngortinneqassammata imaluunniit ABT 93 -mi aalajangersakkanut naleqqusarneqassallutik.

11.2.4 AP 95

Oqartussat sanaartortitaat nunniortitaannullu atatillugu suliarinnettussanut isumaqatigiissutissat AP 95 (Kalaatllit Nunaanni sanaartornermi suliassat atortussallu tunniunneqartarneri pillugit ataatsimoortumik piunasaqaatit) tunngavigalugu sananeqartassaapput. AP 95 suleqartigiinnernut suliassanullu suliarininnermut tamanut tunngaviusinnaavoq.

Tamakkiisumik suliartitsinermi AP 95 tunngavigalugu aammalu Danmarkimi atorneqartoq ABT 93 tunngavigalugu isumaqatigiissusiortoqarsinnaavoq. Apeqqutaalluni suliassap suunera annertussusialu AP 95 -imi ABT 93 -imilu piunasarisat tunngavigalugit ataatsimoorussamik piunasaqaatiliortoqarsinnaavoq, kisiannili taamaasiornermi AP 95 -mut akerliusunik imaqaassanngilaq.

Sanaartornermi susassaqaqatigiit akornanni AP 95 periarfissaqartillugu atuutinneqartariaqarpoq, kisiannili siunnersuisartunik isumaqatigiissusiornerni ABR 89 tunngaviussaaq.

Taamaattumik suliariumannittussarsiuussinermut atortuni erseqqissartariaqarpoq sanatitsisumiit suliarinnettumiillu piunasarisaasoq atortunik tunniussisussanut ataa-siakkaanillu suliarinnettussanut isumaqatigiissutissat AP 95 -imik tunngaveqassasut. Taamaalilluni iluaqutissat ilagissavaat AP 95, § 47-imi malittarisassaq isumaqatigiinnginnermi aqqiiniarnermut tunngasoq tamanik sanaartornermut attuumassuteqartunut atussammat.

Tunngaviuvoq AP 95 allannguuteqartinnagu atuutinneqartarnissaa taamaallaat immikkooruteqarluinnartunik suliassanut tunngasunut AP 95 allannguuteqartillugu tunngaviusassaaq.

11.2.5 Ataatsimoorussamik piunasaqaatit

Pisortat namminersorlutillu sanatitsisartut akuttunngitsutigut "ataatsimoorussamik piunasaqaatit" suliarisarpaat, sanatitsisup suliariumannittussarsiuussinerni atorneqartussanik. Pilersarusiorlutik siunnersortit "ataatsimoorussamik piunasaqaatit" nalinginnaasumik suliarisarpaat, suliariumannittussarsiuussineqassagaangat siunnersortit tamatuma atorneqarnissaa siunnersuutigisaattut ingerlaneqartarpoq. "Ataatsimoorussamik piunasaqaatit" suliariumannittussarsiuussinermi atorneqartussanut ilanngunneqarlutik, ilanngunneqarlutik itisilerneqarlutik ilaatigullu AP 95 saneqqunneqartarluni.

Pissutsit arlallit immikkoortortami uani taaneqarsimasut "ataatsimoorussamik piumasagaatinut" ilanngunneqartariaqarput.

Ataatsimoorussamik piumasagaatit suliarinerannit allatut ajornartumik aalajangersakkat ataasiakkaat eqqarsaatigilluarneqartariaqarput, nalorninartoqarsinnaammata aalajangersakkat taamaattut kingunerlussinnaammata, naleqquttuunatillu ilaatigullu imminnut assortuussinnaallutik. Tamannalu pingaartumik takuneqarsinnaavoq ataavartumik kukkuneruisoqartinnagu, taamaattumillu suliariumannittussarsiuussinermi neqeroortitsinerup ersarinnera isumannaassusialu AP 95 -rni anguniarneqartoq sangiinnerulersissinnaavaa.

Ataatsimoorussamik piumasagaatsit ima ilusilerneqassapput, erseqqilluinnartumik takuneqarsinnaallutik, AP95-mi aalajangersakkat sorliit atorunnaarsinneqassanersut, itisilerneqassanersut ilaneqassanersulluunniit.

11.2.6 Immikkut piumasarineqartut

Sanatitsisup aalajangersakkat naleqquttut sananeqartuni ataasiakkaani, taaneqartartuni immikkut piumasarisani nammineerluni ilusilersussavai.

Matumanilu ilaatigullu pissutsit assigiinngitsut naleqquttut taaneqarsinnaapput, sanaartorfik sananeqartullu isumannaarnissaat pillugu. Aalajangersakkat taamaattut imarissaavaat ungalulersuinnermut, nakkutiginninnermut, sanaartorfiup aqqissuunneranut, imermut, kiassarnermut, kallerup inneranut sananerup nalaani atorneqartussamut, oqarasuaatinut, allagartalersuinnermut stilladsinillu ataatsimoorullugit atorneqartussanut tunngassuteqartunut.

"Grønlands Byggeportal" -mi www.byginform.gl takuneqarsinnaavoq nalinginnaasumik "immikkut piumasarineqartut" allattorsimaffiat, sanaartornermi suliaqartut akunnerminni suliarisimasaat.

11.2.7 Suliariumannittussarsiuussilluni neqeroortitsinerni allagartat uppenarsaatit tulleriiaarneqarnerat

Suliariumannittussarsiuussilluni neqeroortitsinerni atortorineqartussani nalunaarutigineqarsinnaavoq, allakkiat uppenarsaatigineqartut, neqeroorut allakkiattu uppenarsaatigineqartussat allat suliamik suliarinninnissamut tunngasut, aalajangersimasumik tulleriiaarnerat malillugu atuutissammata, taakkua paarlansagaaluarpata. Pissusivisoq tunngavigalugu allakkiat uppenarsaatigineqartussat ima ersaritsigisariaqarput suliarineqarsimasariaqarlutillu tulleriiaarnermi ajornartorsiuulersoqarsinnaajunnaarlugu. Eqqartuussisarnermi misilittakkat takutippaattaaq, eqqartuussiviit ilaatigut aalajangersakkat uppenarsaatissaannik tulleriiaarinnermut tunngasut ilanneeriarlutik qaangiinnartaraat.

Sanatitsisup suliamik suliarinnittussamik isumaqatigiissut isumannaarniaruniuk, suliariumannittussarsiuussinermi allakkiat uppenarsaatigineqartussatut piumasarineqartut neqerooruteqannginnermi atuutissasut, suliariumannittussarsiuinnermi neqerooq-qusinnermi allakkiat taakkunungaluunniit iluarsisutissaq pingaarnertullugu neqeroorumi taaneqassaaq.

11.3 Suliariumannittussarsiuussinermik neqeroorutip annertussusia

Sanatitsisup isummerfigisariaqarpaa, sananeqartussaq tamakkiisumik imaluunniit aggulullugu suliariumannittussarsiuusserlugu aammalu ataatsikkut pissanersut.

Annertuunik imaluunniit sulianik aalajangersimasunik sularinnittussarsiuinermini sanatitsisup sularineqartussat sulianut sularinnittussanut ataasiakkaanut agguaattasavai. Agguaassineq nalinginnaasumik sulianik sularinnittartunut ataasiakkaanut pi-sarneq malillugu sularinnittussarsiuinermi agguaanneqassapput, kisiannili aamma sularineqartussat naligiissarilluni aqqissuussinikkut agguaanneqarsinnaapput, soorlu sananeqartumut atortussanik sananeqareersimasunik atuinermi.

Sananeqartussami sularineqartussanik immikkoortiterinermi suliambut sularinnittussat amerlasuut neqeroorsinnaanerat anguneqarsinnaavoq, akerlianilli sanatitsisoq nakkutilliinissaminut isumagisassaqaalernerulissaaq, annertuallaamilli immikkoortitsisoqartariaqanngilaq sananeqartup naammassineqarnissaanut naleqqukkunnaartitsisinnaasumik.

Sanatitsisulli, suliassat aalajangersimasut suliassamillu tamarmiusumik immikkoortitsinerit ataqatigiissilersinnaavai, sulihamillu sularinnittussat ilaat sulihamik tamarmiusumik isumaginnittussanngorlugu.

Tamakkiisumik sulihamillu tamarmiusumik sularinnittut sulianik ataasiakkaanik sularinnittussanik atoqqajaasarpaat, tamatumalu kingunerisarpaa sularineqartussanik immikkoortiterinng. AP95 -mi § 5 tunngavigalugu sulianik ataasiakkaanik sularinnittussanit atuneq pisinnaasarpooq, sanatitsisup underentreprenørinik ataasiakkaanik toqqaanermik akuersineranik. Sanatitsisulli piumasarisinnaanngilaa underentreprenøri allakkatigut nalunaarfigitinnagu kinaassusersiunngitsumillu tunngaveqartinani tunuartissallugu.

Suliassani annertunerusuni imaluunniit suliassat aalajangersimasut nalinginnaasumik sularineqartussat tamarmik ataatsimoortillugit suliariumannittussariorlugit neqeroortigineqartariaqarput, taamaasilluni sanatitsisup sananeqartussami aningaasartuutigineqartussat tamakkiisut takusinnaalissallugit. Ilaatigulli naleqquttuusinnaanani suliariumannittussarsiuulluni neqeroortitsinermi piffissaliussanik immikkoortiterinissaq, pilersarusiorneq ataatsimoortillugu naammassineqarsinnaanngippat, neqeroortitsinermini piffissaliussamik immikkoortiterinerit nalorninartoqarsinnaapput, sanatitsisup neqerooruteqartitseqqaarnermini aningaasartuutigineqartussat tamarmiusut takusinnaanngikkunigit.

Neqeroorutit piffissanut immikkoortiterneqarsimasut sularineqartussanik kingulliutillugit sularineqartussanik periarfissaqartitsilersinnaapput, sanatitsisoq isumaqaruni neqeroorutigineqartumi nalornissutaasinnaasunut tapiliusaaq ingalassimasinnaallugu, imaluunniit sanatitsup akigitinneqartut apparsinnaanera naatsorsuutigisimaguniuk.

11.4 Suliariumannittussarsiuussinermi neqerooruteqartitsinermi atorineqartussat

Pissutsit pingaaruteqartut arlallit sanatitsisup neqerooruteqartitsinermi atortussani naliliivigisassarai. Makkuninnga tunngaveqarput:

- Neqerooruteqartitsinissami atortussat, atorneqartussat, piffisarlu sanaartorfigineqartussaq imarissavaa.
- Neqerooruteqartitsinermi atortussat uterteqqinneqarnissaannut qularnaveequsiinermut piumasaqaataasinnaasut.
- Sanatitsisup neqeroorutigineqartut annertussusianut ilusissaanullu piumasarisai, matumanilu ilaallutik amerlassutsimut nalunaarsuutit aammalu neqerooruteqarnermi allattuiffiup immersorneqarnerat.
- Suliat ataasiakkaat akissaannik piumasaqaateqartoqarnerani sanatitsisup ilisimatitsissutigissavaa, neqeroorutigineqartumik naliliinnermi oqimaassuseq suna akigitinniarneqartunut ataasiakkaanut ilanngunneqassanersoq.
- Neqeroorutitik allanik tigusaqartoqarsinnaanersoq sunalu minnerpaamik piumasaqaataanersoq, neqeroorutit allat naammassisimasariaqagaat.
- Neqeroorutit qanoq sivistutisumik atuunnissaannik ilisimatitsineq.
- Sanatitsisup piumasarineraa, namminneerluni sillimmasiissanerluni.
- Sanatitsisup piumasarineraa kinguartoornikkut ullormut akiliisitsisoqartassanersoq, matumanilu piffissami sanaffigineqartup ilaani. Ullormut akiliisitsisoqartarnissaa isumaqatigiissutigineqarsimanngippat, suliamik suliarinnittoq danskit eqqartuussisarnerat malillugu nalinginnaasumik taarsiisinnaatitaanermut malittarisassat malillugit akisussaavoq.
- Agguaassinermi tunngaviusunik paasissutissiinneq: neqeroorut annikinnerpaaq imaluunniit aningaasatigut neqeroorut iluatinnaatilik.
- Aningaasatigut iluatinnaateqarnerusumik neqerooruteqarnermi tunngaviusut erseqqissatigineqassapput, pingaarnertullugillu tullerriaarneri allassimassallutik (tamanna ajornassanngippat).
- Neqerooruteqartut arlaannik sanatitsisoq isumaqatigiissusiorusunngikkuni tamanna nalunaarutigisimasariaqarpaa.

Neqerooruteqartunik isumaqatigiinniniarsinnaajunaartoqassagaluarpat, neqeroortitsinermi nalileeriaaseq atorneqassappat taanna pingaarnertutinneqassaaq, naliliinermilu ilutsip atorneqartup oqimaalutarneqarnera neqerooruteqartunut erseqqissaatigineqassaaq.

11.4.1 Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqartitsinermi atorneqartussanik ilisarititsineq

Suliariumannittussarsiuussilluni neqeroortitsinermi atorneqartussanik ilisarititsineq naatsumik neqeroorutigineqartumi suut suliarineqartussaansut paasissutigineqartariaqarput aammalu sanatitsisup suliffeqarfiata aqqissuussaananeramik paasissutissineq kiisalu siunnersortinik ikiorteqarsinnaaneq.

11.4.2 Neqoroortitsinermi atorneqartussanik paasisutisiinermi akisussaaffeqarneq

Sanatitsisup aalajangersinnaavaa amerlassuseq tunngavigalugu neqeroortigineqassanersoq sanatitsisup oqaatigisaatut, aammalu suliamik suliarinnittussamut suliasaq tuniunneqarsimanersoq, amerlassusissaattut nalunaarutigineqartut nakkutigisallugit aammalu neroorummi akigitinneqartup naleqqussarneqarnissaanik piumasaqarsinnaalluni, naqqiisoqassappat.

Akerlianilli sanatitsisup inassutigisariaqanngilaa, neqeroorteqartut imaluunniit suliamik suliarinnittussatut toqqarneqartup nalinginnaasumik neqeroortitsinermi atorneqartut kukkuneqarnerannut akisussaaneq tigussagaa. Nalinginnasumik malittarisassat tunngavigalugit, sanatitsisoq suliamik suliarinnittussamut naleqqiullugu, pilersaarusiormi kukkunerit, neqeroortitsinermilu kukkunerusinnaasut allat akisussaaffigai, apeqqutaatillugu suliamut aalajangersimasumut tunngasuunersoq, suliamillu suliarinnittup qanoq annertutigisumik atortorineqartut misissussanera, imarisaalu akisussaaffigissanera.

Neqeroorteqartitsinermi atortut kukkuneqarnerat paasineqassappat, suliamik suliarinnissamut isumaqatigiissutigeeernerup kingorna, illuatungeriit qanoq periuseqarnissaat AP 95 -mi malittarisassat erseqqinnerusumik takuneqarsinnaapput. Tamakkiisumilli suliamik suliarinninerni, suliarinnittup nammineq pilersaarusiarni kukkunerit akisussaaffigai.

11.4.3 Sanatitsisup sanaartukkamut atortussanik nammineq tunniussaqaqarnera

Sanatitsisup, suliamik suliarinnittumut atortussanik nammineerluni tunniussaqaqarnerani, AP 95 -mi aalajangersakkat ilaneqartariaqarput, suliamik suliarinnittoq atortussanik sanatitsisumiit tigusaqarnermini pisussaavoq taakkua atulinginneranni, atortussallu takuneqarsinnaasumik amigaateqarnerat tamanna sanatitsisumut nalunaarutigi-sariaqarpaa. Takussaasumik takusanillu tikkuuasimanninneq matuma kingorna suliamik suliarinnittup akisussaffigilissavaa.

11.4.4 Suliamik suliarinnittup qularnaveequsiinera

Suliamik suliarinnittup sanatitsisumut pisussaaffini naammassiniarlugit qularnaveequsiissaaq, suliariumannittussarsiuussilluni neqeroortitsinermi atorneqartuni allamik allassimasoqanngippat. Pisortatigoorluni sanatitsisup qularnaveequsiisoqarnissaa isumagiuartariaqarpaa, tassa qularnaveequsiineq suliarineqartup naammassineqarnissaanut aqutsinermi pingaartorujussuummat.

Qularnaveequsiinermi AP 95 § 6 -mi takuneqarsinnaasut malinneqassappat.

Sanatitsisup isumannaarsimasariaqarpaa qularnaveequsiineq suliamik suliarinnittup pisussaaffimmi naammassereernerannut aammalu piffissami aalajangersukkut atornaartussaananik.

AP 95, § 6 -mi erseqqissumik aalajangersagaqarpoq qularnaveequsiinermut nalikilliinermut tunngatillugu, aammalu sanatitsisup, suliamik suliarinnittup qularnaveequtaanik akileeqqusinermini malittarisassaanik, suliamik suliarinnittup ilaatigut periarfisararaa piumasarissallugu paasisimannittunik aalajangiisoqarnissaa akileeqqusinermut piumasarineqartup akilerneqarnissaanut.

11.4.5 Sillimmasiineq

Sanatitsisoq nammineerluni sillimmasersimappat, tamanna neqeroortitsinermi ator-neqartuni allassimassaaq, AP 95, § 8 stk. 2 tunngavigalugu. Nammineerluni sillimmasersimaneranut nalorninarsinnaasut ilaangillat, tassa nalinginnaasumik siunnersuisuusut suliamillu suliarinnittut namminneq suliaminnut atatillugu sillimmasersimanikut nalinginnaasumik matuneqartussaammata.

11.4.6 Piffissaliussamik sivitsuinerit aammalu nalinginnaangitsumik silarlummik akornuteqartarnerit

AP 95, § 24 tunngavigalugu suliamik suliarinnittoq erseqqinnerusumik taaneqarsimasunit arlalinnit piumasarisinnaava, suliarineqartup naammassineqarnissaanut isumaqatigiissutaasimasup sivitsorneqarnissaa, taamatuttaaq sanatitsisoq periarfissaqarpoq, AP 95, § 26 tunngavigalugu.

§ 24 -mi aalajangersagaq tunngavigalugu, suliamik suliarinnittup suliamik kinguar-toorneq pissutigalugu piffissaliussaasup sivitsorneqarnissaanik, silarlunnaera pissutigalugu silami suliarineqartussat suliarinissaannut akornusersorneqarsimappata.

Suliamik suliarinnittoq AP 95 tunngavigalugu tamatigorluinnaq periarfissaqanngilaq piffissaliussaasumik sivitsuinissaminut, sila pissutigalugu suliaq akimmisaartinneqarsimappat.

Silarlunnaera, piffissamik sivitsuinissamut periarfissaqartitsinngitsoq, suliamik suliarinnittup nalorninartorsiutigivaa pisussaaffeqarami, isumaqatigiissummi suliap suliarinissaani piffissaliussaasumi suliarissallugu, sila nalorninartorsiortitsigaluarpalluunniit.

Suliamik suliarinnittup isumagisassaraa, piffissaliussaqaq suliarinissaanullu pilersaarussiaq ima ilusilersorneqartariaqarluni, nalinginnaasumik silap akimmisaartitsineri suliamut kinguarsaataassanatik.

Sanatitsisup neqerooqqusinermini atortuni erseqqissaatigisariaqarpaa, silap qanoq innera anorillu sakkortussusaa silami suliaqarnissamut akornutaasinnaasut. Sanatitsisuttaaq neqerooqqusinermi atortuni ilannguttariaqarpaa, suut qanorlu annertutigisut ukiuunerani immikkut suliassat pisariaqartinneqarnersut.

11.4.7 Neqerooruteqarnermi allattorsimaffik aammalu amerlassutsinik nalunaarsuut

AP 95 -mi nalunaarsimanngilaq neqerooqqusinermi qanoq annertutigisumik nalunaarsuinissaq piumasarineqassanersoq. Sanatitsisulli neqerooruteqartoq piumaffigisangilaa nalunaarsuutininik immersuinissaanik, neqeroorutinik naliliinissamut taamaallaat ator-neqartussanut, imaluunniit neqerooruteqartut piumaffigisinnaanngilai, sanatitsisup neqeroorutinik naliliinermini aningaasartuutininik suliamilluunniit nalunaarsuinermini pingaaruteqanngitsunik.

Nalunaarsuinerit akinik ataasiakkaanik amerlassutsinut tunngasunut, siuoorluni akiliigallarnernut, imaluunniit suliamik allanngortitsisoqarneranut ator-neqartussaapput.

Sananeqartuni minnerusuni ataasiakkaanilu nalunaarsuinerit neqerooruteqarnermi allattorsimaffiit naalisagaasut nalinginnaasumik sanatitsisumut naammattarput.

Akerlianilli sananeqartuni annertunerusuni naleqquttuusarpoq suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsinernut atortunut annertussusermut nalunaarsuutit allattorsimaffiat atusallugu.

Annertussutsinut nalunaarsuutit allassimaffiat, suliarineqartussat neqeroorutigineqartussat nassuiaatigineqarneranni atorneqarsinnaavoq, missingersuusiordermi pisariaqarlunnarluni. Itisiliinerni suliarineqartup suunera apeqqutaaginnartarpoq.

11.4.8 Sanaartornermi ataatsimiittarnerit

Suliarinnittussarsiuilluni neqerooqqusinermi atortussani sanaartornermi ataatsimiittarnerit immikkut aalajangersaanerit taaneqarsinnaapput, soorlu ataatsimiittarnerit akuttussusissaat.

AP 95 -mi § 19 tunngavigalugu, sanatitsisup imaluunniit taassuma nakkutilliisua ataatsimiinnerni imaqarniliortussaapput. Imaqarniliornerit pingaartumik pingaaruteqartarput, silarlunna pillugu silami sulinissaagaluit pinngitsoortinneqartartut ullut amerlassusaasa nalunaarsorneqarnerannut, aammalu kinguartoorsinnaanerit ullormullu akiliisitsisinnaanerit pillugit kalerriinerit nalunaarsorneqarnerannut.

11.4.9 Isumannaassusermut peqqissutsimullu suliniuteqarneq

Kalaallit Nunaanni Suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsinut inatsikkut anguniarneqarpoq pilersinneqassasoq

- isumannaatsumik aammalu suliffimmi isumannaallisaanikkut pissutsit peqqinnartut, sukkulluunniit teknikkikkut aammalu inooqatigiinni kalaallini ineriartorneq naapertorlugu aamma
- tunngavigalugit, (najoqqutaralugit) , suliffeqarfiit nammineerlutik isumannaallisaanermut peqqissutsimullu tunngasut aaqqissuussinnaallugit, suliffissaqartitsinermut tunngatillugu illuatungeriinnit ilitsersuunneqarlutik, Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit ilitsersuunneqarlutik nakkutigineqarlutillu.

Sulisitsisulli arlallit namminneerlutik sanaffimminni suliassat suliarisarpaat, sanaartorfirmilu sulisut tamarmik suleqatigiillutik isumagisariaqarpaat, sulisunut tamanut isumannaatsumik peqqinnartumillu suliffeqartariaqartut.

Sanaartukkanik nunniukkanillu suliffiit 1-9 -nut sulisulinni, suliffeqarfiup isumannaallisaanermut peqqinnermullu tunngasut isumagineqassapput, sulisitsisumit, sanaartorfirmi pisortamit allanilluunniit sulisunik nammineerluni atassuteqarnikkut.

Suliffik sanaartukkanik nunniukkanillu suliarinnittoq, inunnik qulit sinnerlugit suliarineqartumik, sanatitsisoq imaluunniit inummut allamut isumagisassanngortissimaguniuk, ataatsimut aaqqissuussinerit sulisorineqartut isumannaatsuunissaat peqqissuunissaallu pillugit aallartitsissavai, sanaartorfirmi sulisitsisunik assigiinngitsunik isumagineqartussat.

Suliarineqartussanik taakkuninnga isumagineqarnissaannik allamut tunniussineq, aalajangersakkat tunngavigalugit suliarinnittussarsiuilluni neqerooqqusinermi atortussani allassimassaaq.

11.4.10 Ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu

Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermi atortuni allassimassaaq, suliamik suliarinnittut atortunik pisiffigisallu, sanaarineqartup atuutilernerani immikkut aningaasarsissutiginaqit sananeqartup misissorneranut ilitsersuussinernullu, teknikimut atortutigut aammalu taakkua ikkussuunneqarsimanerannut ingerlanneqarnerannullu tapertaassalluni piareersimassaaq, taakkulu ikkussorneqarnerannut ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinernullu malittarineqartussat tunniunneqassapput.

11.4.11 Sanatitsisup akiliinera

AP 95, § 22 -p akiliisarnermut tunngatillugu aalajangersakkat imarai. Akiliineq pisassaaq, allamik aalajangiisoqarsimanngippat, qaammammut ataasiarluni akiliigallarnikkut, sananeqartumi isumaqatigiissut malillugu suut suliarineqarsimasut atortussallu atorneqarsimasut nalingi tunngavigalugit.

Isumaqatigiissutigineqarsinnaavortaaq, akiliuteqartarnissamut pilersaarut sanaartornermi piffissaliunneqartumut pilersaarut malillugu. (naafferaarlugu akiliuteqartarnissamut pilersaarut). Naafferaartumik akiliuteqartarnissaq pisassaaq piffissamik isumaqatigiissutigineqarsimasutigut, ilimagisatut suliarineqarsimasut naafferaartumik akiliutigneqartussat naapertuuttut aammalu piffissaliussamut naleqquttumik naammassineqarsimanerat.

Naafferaartumik akiliuteqartarnissamut pilersaarut atorneqassappat, isumaqatigiissutigineqarsinnaavortaaq, naleqquttuussaarli naafferaartumik akiliutissaq kingulleq, tunniussinermi amigaatigneqartut paasineqareerneratigut aammalu ingerlatsinermi ilitsersuutit, aserfallatsaaliuinernullu ilitsersuutit tunniunneqareerpata akiliutigneqartussaq kingulleq akilerneqarpat.

Suliamik suliarinninnermi akigitinniakkamut akitigut naleqqussaannissamut malittarisassat AP 95, § 22-mi aamma AP 95-mi ilanngunneqartumi 6-mi eqqartorneqarput.

11.4.12 Suliamik suliarinninnermi akiliutigneqartussanik nuussineq

AP 95 -mi § 5 malillugu suliamik suliarinnittoq pisussaavoq aningaasat sulisitsisumiit pisassarisani nuutsinneqarnissaannik, taamaallaalli isumaqatigiissutitut tamanut ataasiaannarluni nuussisoqarnissaa akuersissutigineqarsinnaavoq. Isumaqatigiissumullu tapiliusaaq periarfissaqartitsivoq nuussinerit ilaneqarsinnaanerannut.

11.5 Neqerooruteqartitsinermi periusissat

Neqerooruteqartitsinermi naatsorsuutigineqassaaq pisortaniit piumasarineqartut aammalu aningaasanik akuersissutigineqartunut apeqqutit isumannaareerneqareersimanissaat. Neqerooruteqartitsinermi, aningaasanik akuersissuteqartoqarnissaa imaluunniit suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqartitsinermi atortussanut attuummassuteqartunik akuersisoqarnissaa nangaanartoqartinneqassanngilaq.

Neqerooruteqartitsinermut namminermtu ataatillugu, sanatitsisup malinneqartussat arlallit malittariaqarpai taakkulu immikkoortortani tullerni sammineqarput.

Tamakkiisumik suliarinnittussarsiuilluni neqeroortitsinermtu tunngatillugu innersuussutigineqassaaq immikkoortortami uani immikkoortortat kingullersaat.

11.5.1 Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinerup ingerlanera

Namminersornerullutik Oqartussat kaajallaasitaat 1. oktober 2000 -meersoq suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusisarneq sanaartukkanik nunniukkanillu suliaqarnissamut, sananeqartussaq nalinginnaasumik tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuunneqassapput. Nalinginnaasumik sananeqartussanut ileqquvoq, tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuussineqarneq, imatullu ingerlanneqassaaq:

- Sanatitsisup neqerooruteqaqqusinermut atortussat sularissavai, nalinginnaasumik ukuunerusartut, ataatsimoorussamik piunasaqaatit, piunasaqaatit immikkut ittut, aammalu pilersaarummut atortussat, neqerooruteqaqqusinerutussat.
- Sanatitsisup suliariumannittussarsiuussineq nalunaarutigissavaa, neqerooruteqaqqusilluni nalunaaruteqarnikkut.
- Sanatitsisup neqerooruteqaqqusilluni atortussat, neqerooruteqarniarlutik soqutiginnittunut nassiutissavai. Neqerooruteqaqqusilluni atortussat imarissavaat, agguaassinermut aalajangiinermut tunngaviit aammalu taakkununga tunngassuteqartunut aalajangiinernut tunngaviit (aningaasatigut iluatinnaateqarnerusut) aalajangiinernik tulleriarinerit tamanna pisariaqassappat.
- Sanatitsisup neqeroortitsinerup nalaani ilisimatitsilluni apeqquteqarnissamullu ataatsimiitissaaq, tamanna pisariaqartinneqarsimassappat.
- Neqerooruteqartut neqeroorutertik tunniutissavaat, kingusinnerpaamik neqerooruteqaqqusinermit atortussani ulluliunneqarsimasutut. Neqeroorutip sularinissaanut naleqquttumik piffissaliussaqartariaqarpoq.
- Sanatitsisup neqeroortigineqartut misissusavai tulleriarlugillu, agguaassinermut aalajangiinissamut naliliinissamullu atorneqartussamik. Nangaassutigineqarsinnaasut akitigut nalilersorneqassapput, nalilersorneqarsinnaappata (nangaassuteqarnerit akitigut nalilerneqarsinnaanngitsut neqeroorut atorunnaarsinnaavaa, ilaatigut piffissaliussap nangaassutigineqarsinnaanera pissutigalugu).
- Agguaassinermut aalajangiinissami neqeroorut appasinnerpaaq atorneqassaaq, neqerooruteqaqqusinermut kaajallaasitaq tunngavigalugu. Tamakkiisumik sularimik sularinnittussarsiuussinerni neqeroorutit akuerineqarsinnaapput pissutsit assigiinngitsut tamaasa aningaasaqarnermut iluaqutaasinnaasut naatsorsuutigalugit.
- Sanatitsisup neqerooruteqartut piaarnerpaamik nalunaarfigissavai agguaassinermut tunngatillugu qanoq aalajangiisoqarsimaneramik.

Neqerooruteqartut piffissaqarluartariaqarput neqerooruteqaqqusilluni atortut iserfigilluarnissaannut aammalu neqeroorutip tunniutinnginnerani sularianut ataasiakkaanut sularinnittussaniit akigitinniarneqartunik piniarnissaminnut.

Tamakkiisumik suliamik suliarinninissami atuuppoq, sanatitsisup neqeroorutiniq naliliinermini ataqaatigissillugu aaqqissuussilluni naliliinermit iluseq. Sanatitsisup naliliinermit iluseq atussaguniuk, tulleriissaarineq taanna, ilutsumik naliliinermit malitseqartumik, tamanna neqerooruteqartunut ilisimatitsissutigissavaa.

11.5.2 Suliarinnissinnaasunik qinaasinerni toqqaanernilu neqerooruteqaqqusinerneq periusissaq

Namminersornerullutik Oqartussat 1. oktober 2000 -meersoq sanaartukkanik nunniukkanillu suliaqarnermut tunngasut pillugit naapertorlugu suliariumannittussarsiuussineq pissutsini immikkut ittuni taamaallat killilimmik atorneqarsinnaatitaavoq, assersuutiginnarlugu suliamik suliarinnittussat tamarmik pisariaqartinneqartunik piginnaasuseqanngippata imaluunniit immikkut pisariaqartinneqartumik suliamik suliarinnissinnaanngippata, sanatitsisup killilimmik suliariumannittussarsiuussinissaq suliarinnissinnaasunik qinaasinermi toqqaanermi qinerpagu, makku piareersaasiussavai:

- Sanatitsisup suliariumannittussarsiuussinerneq atortussat suliarissavai, nalinginaasumik ileqqusoq malillugu, ataatsimoorussamik piumasaaqatit, immikkut piumasaaqatit aammalu pilersaarummut atortussat neqeroorutigineqartussat.
- Suliarinnissinnaasumik qinaasinermi toqqaanermilu sanatitsisup naammassisariaqarpaa, aallaqqaatit sanatitsisup suliariumannittussarsiuussinerneq neqerooruteqaqqusineq, neqerooruteqaqqusinermit nalunaarutigissavaa. Nalunaarutip imarissavai neqerooruteqartunik toqqaanermi paasisutissat atorneqartussanik saqqummiunneqartut allattorsimaffiat. (toqqaanermi aalajangiinermi toqqaviussaq). Sanatitsisutaaq nalunaaruteqarnermini aalajangiinissami tunngaviussat nalunaarutigissavai (annikinnerpaamik neqerooruteqarneq imaluunniit aningaasatigut iluatinnaateqarsinnaasunik neqerooruteqarneq) aammalu neqerooruteqartut qassit neqerooruteqaqqullugit kajumissaarneqarsimanersut.
- Suliamik suliarinnikkusullutik soqutiginnittut neqerooruteqarnermut ilaaniarlutik piumasaaqatit paasisutissanik kissaatigineqartunik imalerlugu sanatitsisumut nassiutissavaat. Piumasaaqatinut nassitsinissamut killiliussaq ikinnerpaamik ullunut suliffiusunut 15-nut killilerneqartariaqarpoq.
- Sanatitsisup piumasaaqatit misissussavai, suliamillu suliarinninniartut toqqarlugit inassuteqaatigineqartut tunngavigalugit, suliarinnissinnaasunik neqerooruteqartussanik, tamannalu sanatitsisup piaartumik qinnuteqartunut nalunaarutigissavaa, kikkut neqerooruteqarnissaminnut kajumissaarneqarnermut.
- Sanatitsisup neqerooruteqaqqusinerneq atortussat neqerooruteqarnissamut piukkunnartunut nassiutissavai. Neqerooruteqaqqusinerneq atortussat imarisariaqarpai agguassinerneq aalajangiinissamut tunngaviussat taakkunungalu tunngassuteqartut (aningaasatigut iluatinnaateqartut), salliutitsinissaq tamanna ajornassappat.

Periutsillu sinnerisa tamanullu ammasumik suliariumannittussarsiuussilluni neqerooq-qusinermi allassimasut assigaat 11.5.1. -mi taaneqareersut.

Malugineqassarli, immikkoortinneqassappulli toqqaanermi aalajangiinermut tunngaviusut (suliffeqarfinnut tunnganeruvoq) aammalu agguaassinermi aalajangiinermut tunngaviusut, taakkunungalu attuummassuteqartut (piviusumik neqerooruteqarnermut taamaasillunilu sananeqartussamik suliaqartussanut tunngassuteqartut), siuliinilu taaneqartut akuleriissinneqassanngillat.

Toqqaanermi aalajangiinermut tunngaviusut, neqerooruteqartunik toqqaanerit, aggu-aassinermi aalajangiinernut tunngavigineqassanngillat imaluunniit taakkununga attuummassuteqartunut. Agguaassinernut aalajangiinernut sanatitsisup akikinnerpaaq atussallugu tunngavigisinnaavaa, imaluunniit aningaasartuutigineqartussanut naleqquttoq tigusinnaavaa, tamakkiisumilli suliamik suliarinnittussanik neqerooruteqartitsinermi pissutsit allat akigitinniarneqartumiit naliliiffigineqassapput. Pissutsit allat immikkoortiterlugit agguataarneqassapput.

11.5.3 Neqeroorutip attatiinnarnissaanut piffissaliusaaq

AP 95, § 3 tunngavigalugu neqerooruteqartut neqeroorutertik ulluni suliffiusuni 20-ni ilumoortuunerassavaat, suliarinnittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermi atortuni allamik allassimasoqanngippat. Killiliunneqartoq suliariumannittussarsiuussinermiit naatsorsuutigineqassaaq, suliariumannittussarsiuinani neqerooruteqartitsinermilu, neqeroorutip ullulerneraniit.

11.5.4 Neqeroortitsinerup nalaani atassuteqaqatigiinnerit

Neqerooruteqaqqusilluni atortuni sanatitsisup oqaatigisinnavaa, neqerooruteqartut neqeroortitsinerup nalaani neqeroortitsinermi atortunut tunngatillugu apeqquteqarsinnaanerit. Taamaattumik sanatitsisup nalunaarutigisariaqarpaa allakkatigut apeqqutigineqartussat apeqqutigineqassasut.

Sanatitsisorli neqerooruteqartitsinerup nalaani neqerooruteqartunit ataatsimiititsisinnaavoq neqerooruteqaqqusilluni atortut paasilluarneqarsimanersut pillugit, neqerooruteqartullu apeqquteqarnissaannut periarfissillugit, ataatsimiittoqartinagu allakkatigut apeqqutigineqartussanik, imaluunniit ataatsimiinnerup kinguninnguatigut.

Ataatsimiinnerup neqerooruteqartut pitsaanerumik neqeroorusiornermini pitsaanerumik tunngavissaqartilissavai, sanatitsisullu neqerooruteqartut neqerooruteqaqqusilluni atortunik isumaat tusarnarsinnaavaa, ilaatigut neqerooruteqaqqusinerup sivilissusianik.

Neqerooruteqartut assigiimmik piniarlugit ataatsimiinnerit ataatsimoorussamik ingerlanneqassapput. Neqeroortitsinermi nalornissutaasinnaasut ataatsimiititsinerit pinngitsoortissinnaavai, soorlu suliariumannittussarsiuussilluni atortut aaqqiiffigineqarnerannik imaluunniit ilassuteqarfigineqarneranik.

Pingaartumik tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuussinerni neqerooruteqartitsinerneq ataatsimiititsinerit tulluartuupput.

Neqerooruteqartitsinerup nalaani apeqqutigineqartut neqerooruteqaqqusilluni atortunik iluarsiinerit kingunerisinnaavaat. Iluarsissutit tamakku sanatitsisup neqeroorute-

qartunut tamanut iluarsissutitut nalunaaruutigissavai. Iluarsissutitut allassimaffik piffissaqarluartillugu nassiunneqassaaq, taamaasilluni neqerooruteqartut, neqeroorutit ilusilersorneqarnissaannut periarfissinneqassalutik. Sanatitsisulli eqqumaffigisariaqarpaa, neqerooruteqaqqusilluni atortut annertuumik allannguuteqartinneqassappata, neqerooruteqaqqittoqarnissaa pisariaqalersinnaammat.

11.6 Tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuussinermi neqeroortitsineq

Pilersaarutininik naammassisanik imaluunniit pilersarutaagallartunik annikinnerusunik itisiliinerit tunngavigalugit suliarinnittussarsiuussissagaanni, suliamik suliarinninnissami iluseq, qassiitigut tamakkiisumik suliamik suliarinnittoqarnissaa atorineqartarpoq. Uani tamakkiisumik suliamik suliarinnittussap pilersaarusionerq tamakkiisumik akissusafigilersarpaa.

Tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuussilluni neqerooruteqartitsinermi, neqerooruteqartut pilersaarummut atortussat suliarissavaat neqeroorummut ilaatillugit aamalu neqerooruteqarnermi aningaasarsinissaaq naatsorsuutigalugu, taamaattoqartilugu killilimmik neqerooruteqartitsineq/killilimmik suliariumannittussarsiuussineq atorineqartariaqarpoq.

Sanatitsisup suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqartitsinermi tunngavigineqartussanut akuersissutigineqartussat piniaqqaassavai, tamakkiisumillu suliamik suliarinnittussatut toqqarneqartup, pisortanit akuersissutigineqartussat pingaarutillit nammineq neqeroorumminut tunngassuteqartut isumagissavai.

11.6.1 Suliarinnissinnaasunik qinaasineq toqqaanerlu

Sanatitsisup tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermini, suliarinnissinnaasumik qinaasineq toqqaanerlu isumageqqaassavaa, suliariumannikkusullutik neqerooruteqartussanik toqqarneqartussanillu nalunaaruteqarnikkut. Sanatitsisorli neqerooruteqarnissamut piukkunnartussarsiuunngikkaluarluni neqerooruteqartussanik toqqaasinnaavoq.

Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusilluni nalunaarumi paasissutit immikkut ittut ilanngunneqartariaqarput:

- Sanaffigineqartussap tunngavissaata sumiiffia.
- Sananeqartussap suunera annertussusialu.
- Sananeqartup aallartinnissanut naammassineqarnissaanullu ulluliuunneqarsimasutut naatsorsuutigineqartut.
- Tamakkiisumik suliamik suliarinnittussat eqimattakkuutaartut suliamikkut kati-terneqarnerat sanatitsisumik kissaatigineqartoq (suliamik suliarinnittoq, illussanik titartaasartoq, ingeniørilu).
- Toqqaanissamik aalajangiinermut tunngavik, neqerooruteqartut peqataaniarlutik piumasaqarnerminni paasissutissat suut ilanngutissaneraat.
- Neqerooruteqarnermi akissarsiutigineqartussap annertussusissaa.
- Agguaassinermi aalajangiinermut tunngavik taakkunungalu itisiliinerit.

11.6.2 Kinaassutsimik isertuussineq

Aallarniutitut tamakkiisumik suliamik suliaqarniarlutik neqerooruteqartut kinaassutsiminnik sananeqartussamut unamillertigisamittulli isertuussisariaqarput.

Sanatitsisulli kinaassutsimik isertuussinissaq isummerfigisariaqarsinnaavaa, neqerooruteqartullu ilisimaneqarpata sanatitsisup ajornanginnerusumik neqeroorummi ersernerluutaasinnaasut paasisinnaassagamigit.

11.6.3 Neqerooruteqarnermi aningaasarsiat

Suliariumannittuussarsiuussilluni neqerooruteqartitsinermi atortussat tunngavigalugit pilersarusiornermik suliaqarneq tamakkiisumik suliamik suliaqarusuttunik aallartit-tarpoq naatsorsuutigalugu neqerooruteqarsinnaassallutik, taamaattumik sanatitsisoq akiliuteqartariaqarpoq. Akiliuteqarnissaq pisariaqarsinnaavoq naatsorsuutigalugu piukkunnaatilinnik naammattunik neqeroortoqassappat. Akiliutigineqartussaq neqeroorutigineqartussap suliarinerani aningaasartuutigineqartut ilaannik matussutigineqassammata.

Akiliutigineqartussaq aalajangersimasuusariaqaralarpoq, neqerooruteqartunut tamanut assigiittuulluni. Sanatitsisup aalajangersinnaavaa, tamakkiisumik suliamik suliaqarnissamit pissarsisoq akilerneqassanngitsoq.

Akiliutigineqartussaq neqerooruteqartunut tamanut assersuutigiinnarlugu sananeqartumut aningaasartuutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut 3 imaluunniit 6 promillita missinganik, apeqqutaaginnarluni sananeqartup annertussusia, piuminaatsigibera aammalu neqerooruteqarnermi atortut itisiliineqarneranut piumasaqaatit.

Akiliutigineqartussaq taamaallaat akilerneqarsinnaavoq, neqeroorutigineqartup neqerooruteqaqqusilluni atortussat piumasaqaattaat naammassineqarsimappata. Akiligassat piaartumik akilerneqartariaqarput suliariumannittussarsiuussinerup naammassinerata kingorna.

11.6.4 Agguaassinermi aalajangiinermi tunngavik

Aalajangiinissamut tunngaviusut, sulerineqartup matuma kingorna agguaanneqartar-nissaat, taaneqartassaaq agguaassinermi aalajangiinermi tunngaviusut. Tamakkiisumik suliamik suliaqarnermi akitigut pitsaassutsikkullu unammilleqatigiinneqartarpoq, taamaattumik agguaassinermi aalajangiinermi tunngavittut atorneqassaaq aningaasatigut neqeroorutit iluaqutissaqarnerpaat tunngavigalugit, taakkununga attuumassuteqartunik imaqartumik, ilaatigut akigitinneqartunut tunngassutilinnik.

Kissaatigineqartut, sanaartornissami siunertami takuneqarsinnaasut, suliariumanittussarsiuussinermi neqerooqqusinermi atortuni tullerriiarluakkamik aaqqissuunneqassapput. Kissaatigineqartut itisiliinikkut tullerriiarlugit immikkoortiterneqassapput, sanatitsisullu tullerriiarinikkut isumannaassavaa, kissaatigineqartullu pingarnerit neqerooruteqartup, neqeroorusiormermini salliutinneqassapput kiisalu naliliinnermi, taamaasilluni sanatitsisup unammilleqatigiinnermi killigeqqusaasut killilersorpai.

Itisiliinerit, sananeqartoq taamaasillunilu neqerooruteqaqqusilluni atortut pissusii itisiliinerni assigiinngingillat aammalu assigiinngitsunik ilusilersorneqarsinnaallutik. Pineqarsinnaapput itisilikkanik allattuineq tullerriarinerillu imaluunniit namminerit-

samik naliliinermut ilusilersuineq. Sanatitsisoq itisilikkanik naliliissagalarpat, naliliinermut iluserineqartussaq suliarineqartariaqarpoq, itisilikkat ataasiakkaat naliliiffigineqarnissaanut.

Sanatitsisup naliliinermut iluseq tulleriarinerni annikinnerpaatut atussagalarpagu, tamatumalu kinguneralugu ilutsimik naliliineqarsimasoq, tamanna neqerooruteqartunut ilisimatitsissutigineqassaaq, itisilikkanik naliliineq ajornanngippat ilanngullugu. Naliliinerup neqerooruteqartut ilitsersuussinnaavai, qanoq unammilleqatigiissinnaanerannik sanatitsisup kissaatigisai naammassiniarlugit, sanatitsisorlu pilersaarummut neqeroorummit pitsaanerpaamik toqqaanissaanut tunngavissaqalersillugu.

Ilusittaaq sanatitsisoq pilersaarummut itisiliinerusumik paasinnilersissavaa. Tamaasillunilu sanatitsisoq neqerooruteqaqqusilluni atortunik, neqeroortoqannginnerani allanngortitsinissaanut periarfissillugu. Naliliinermut ilutsimit inissitserineq siunertaliornermut ikiuutaavoq.

Naliliinermi ilutsimi pitsaassutsimik kissaatigineqartut itisiliinerit arlaqanngitsunut imikkooorterpai, agguataaqqinneqarsinnaallutillu. Itisiliinerit tamarmik naliliinikkut oqi-maalutaapput.

Neqeroorutit misissorneranni naliliivigineqassaaq kissaatigisat/pitsaassutsillu tamarmik itisiliinerup iluanni naammassineqarsimanersut, aammalu underkriteriat tamarmik pointinik agguaafigineqassapput pointskala aalajangerneqarsimasut malillugit naatsorsorneqarsimasut. Naliliinerit tunniunneqarsimasut pointillu tunniunneqarsimasut amerlassusaata gangernerisigut takuneqarsinnaavoq, neqeroorutip pineqartup sutigut itisiliinerit naammassisimanerai, taakkulu tamakiisumik nalinganut sunniuteqarnersut.

Itisiliinerni kisitsisaatigineqartut tamarmik katinneranni takuneqarsinnaavoq tamakkiisumik nalinga, neqeroorutip nalinganik takutitsisoq.

Itisiliinerni ilaatigut pineqarsinnaapput illorsualiat atorneqarnissaat, kusanartuliorneq, avatangiisinut pissutsit, akit, piffissaq sananeqarfia, allineqarnissaanut periarfissat, allanngortiterneqarsinnaanerat, kiisalu ingerlatitaanera aserfallatsaaliorneralu.

Itisiliikkat ilaannik naliliinerit, aammattaaq naliliinermi ilusissap suliarereerneratigut, eqqoriaanerinnaasinnaasarput. Tamannalu atuuppoq tigussaannngitsunik taaneqartartunut, soorlu avatangiisinut kusanartulerinermullu, kisiannili aamma pisutsit iluanni naleqassutsimik naliliinerni assigiinngitsuni tigussaasunik taaneqartartuni eqqoriaanikkut naliliisoqartarpoq.

Neqeroortitsinerni akiusussaq aalajangeriigaq atorneqartillugu akiusussaq aalajangiigaareertarpoq itisilikkanullu ilaanani.

11.6.5 Ataatsimiititaliaq piukkunnarnersiuisussaq

Sanaartukkani annertunerusuni aammalu ajornakusoortuni tamakkiisumik suliamik suliaqarnissamik neqerooruteqartunik naliliineq ataatsimiittartoqatigiinnit suliarineqartariaqarpoq, sanatitsisumit pilersinneqarsimasumik, sanatitsisumik taassumalu siunnersortaanik sinniisuutitanik, atuisussanik kiisalu kimulluunniit attuumassuteqanngitsumik suliamik naliliisartumik. Ataatsimiitsitaliap katiterneqarnera suliariumannittusarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermi atortuni taaneqarsimasariaqarpoq.

11.6.6 Neqeroorutip itisileriffigineqarneranut piumasaqaatit

Sanatitsisup tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiornermi piumasaqaatigisariaqarjaa pilersaarummut neqeroorutip itisilerneqarnissaat, taakkulu piumaqaatit suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermi atortuni taaneqarsimasariaqarput. Piumasarineqartut taakkua eqquutitinneqassappata pinngitsoornani naammasisassatut piumasarineqarjata, taava neqeroorut isigineqassaaq piumasarineqartutut.

Sanatitsisup piumasarisariaqanngilaa, neqeroorutip tamakkiisumik pilersaarusiatur ilusilerneqarluni saqqummiunneqarnissaa.

Sanatitsisoq atortussamigut ima piareersimatigisariaqarpoq, sanaartornissami siunertap qanoq isilluni naammassineqarsinnaanera nalilersinnaassallugu, sananeqartullu sananeqarluni naammassineqarnermini qanoq isikkoqarsinnaanissaa. Neqerooruteqarnermi atortut tunngavissaqartitsisariaqarput, sanatitsisup neqeroorutip nalilersinnaassaallugit, agguassinermi aalajangiinermut tunngaviusutut toqqarneqarsimasut tunngavigalugit. Pilersaarummut siunnersuummut piumasarineqartut suliarineqarsimapparta piumasarisat naammassineqarsimassapput.

Suliamik suliarinnittussarsiornermi ilusiliunneqartussat allatut sanatitsisup ukiuunerani neqerooruteqarnermi akinut immersuiffissaliortariaqarpoq, taamaasillutik tamakkiisumik suliamik suliaqarniarlutik neqerooruteqartut silamut tunngatillugu pisariaqartinneqartut akiinik saqqummeeqqullugit.

Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermi atortut, piumasaqaatit minnerpaatut makku imarisariaqarpai:

- pissutsinut pilersaarusiaq, pilersaarutit, "snit" (illu qupillugulusooq isigalugu), illup saqqai
- sananeqarnerata allaatigineqarnera, atortussat, pitsaassuseq iluserlu
- teknikkimut atortut nalunaarsorsimanagerat
- piffissaliussaq
- akigitinneqartoq (akimik aalajangigaareersumik tunngaveqarluni neqeroortitsisoqarsimanngippat)
- tamakkiisumik suliamik suliarinnittussap, pilersaarummut sananeqarnissaanullu aqqissuussisimanageranut paasissutissat (taakkua toqqaanermi atornerqarsimanngippata).

11.6.7 Isumaqtigiissummut sanatitsisup malinnaanera

Tamakkiisumik suliamik suliarinninnissamik isumaqtigiissuteqareernikkut tamakkiisumik suliamik suliarinnittussap pilersaarusiap pilersaarusiognerata naammassineqarnissaa sananeqartullu sananeqarnissaa isumagisussanngorpai. Piffissap sanaartorfiusussap sananerullu pilersaarusiognera sananermilu aqutsineq, taamaasilluni sanatitsisup susassariunnaarpai.

Sanatitsisulli, atortut, sananeqarneratalu nakkutigineqarnera nammineerluni soqutigisarai nakkutigissallugit.

Sanatitsisuttaaq soqutigisinnaavaa piffissaliunneqarsimasooq naapertorlugu suliap ingerlanneqarnissaa nakkutigissallugu. Nakkutilliinerlu ima ingerlanneqartariaqarpoq, piffissaagallartillugu akuliussinnaasariaqarluni, isumaqartoqarpat tamakkiisumik suliamik suliarinnittup pisussaaffini naammassinngikkai. Uani sanatitsisup immikkoortunik arlariinnik piffissaliussaqaqarpat atorsinnaavai aammalu ullormut akiliisitsinerit atorsinnaallugit.

Neqerooruteqaqqusinermi atortut aalajangersakkat imarisariaqarpai sanatitsisup imaluunniit sanaartormik nakkutiginnittut qaqugukkut pilersaarummut atortussat naleqquttut atortussallu allat nakkutilliinermut pisariaqartinneqartut suliarinnittumit saqqummiunneqassanersut. Piumasarisat imarisariaqarpai soorlu nipinut, qaammaqutinut, kiassarnermut silaannarissarfeqarnermullu uuttortaanernut nalunaarusiat.

Sanatitsisup isumannaajarsimasariaqarpaa, nammineq imaluunniit sananeqartumut nakkutilliisuutitami sanaartorfimmut isersinnaanerat.

12. Neqeroorutininik naliliineq akuerinninnerlu

12.1 Immikkoortortap sammisai

Immikkoortortami matumani naliliineq aammalu suliamik suliarinnikkusullutik neqerooruteqaatit akuersissutigineqarnerat imarai.

Neqeroorutigineqartumik naliliinermi sanatitsisup maleruaqquneqartut arlallit eqquuti-tittariaqarpai, uani immikkoortortami taaneqarsimasut.

Immikkoortortami uani naatsorsuutigalugit pineqarput, neqeroorutigineqartut neqeroorutininik naliliinermut ilanngunneqassasut, ilaatigullu neqeroorutigineqartut ilaat sorliit akuersissutigineqassanersut.

12.2 Neqeroortitsinermi malittarisassat

Malittarisassat makkuninnga aallaaveqarput, Suliariumannittussarsiuussisarnermut il.il. Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 6. april 1992-imeersumit (Licitationsloven) aamma Namminersornerullutik Oqartussat kaajallaasitaat 1. oktober 2000-meersumit suliariumannittussarsiuussilluni sanaartukkanik nunniukkanillu tunniussisarnermut neqerooruteqartarnerit.

Annikinnerpaaq akigitinniarneqartumut aalajangiisarnernut itisiliinerit tunngaviusoq atorneqartarpoq, soorlu assersuutigalugu tamakkiisumik pilersaarusiart. Annikinnerpaamik neqerooruteqarnerni neqeroorutigineqartut akitigut naleqqiunneqassapput, matumalu kingorna annikinnerpaamik akigitinniarneqartoq nassaarineqassaaq.

Neqeroorutit aningaasatigut iluatinnaateqarnerpaat aalajangiinermi tunngaviussapput, neqeroorullu akigitinniarneqartunitaaq allanik aalajangiinissamut tunngavilerlugu nalilerneqassaaq, tamannalu pingaartumik neqeroorutini annikinnerusumik itisilerneqarsimasuni tunngavittut atorneqartarpoq, soorlu tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuilluni sanaartornissamik neqerooqqusinerni. Uani aaqqiissutiginiarlugit neqeroorutit aammalu akigitinniarlugit neqeroorutit ataatsikkoortillugit nalilerneqassapput. Erseqqissaatigineqassaarli Suliariumannittussarsiuussisarnernut inatsimmi aalajangersakkat taaneqartut § 3, § 4, imm. 2 amma 3 aammalu § 5 sanaartornissamik siunertamik tunngaveqarluni neqerooruteqarnermi atorneqarsinnaanngimmata, taamatuttaaq Neqerooqqusinermi kaajallaasitami § 11 tamakkiisumik suliamik suliarinnittussanik isumaqatigiissuteqarnikkut, paasissutissanik tunniussaqaarnissamut piumasqaateqarmat.

Nalinginnaasumik pilersaarusiornermi siunnersortip suliarisassaasa ilagisarpaat, neqerooruteqaqqusinermi sanatitsisoq ikiussallugu aammalu neqeroorutit tiguneqarsimasut nalilersussallugit kiisalu sanatitsisumut innersuussuteqassalluni neqeroorutigineqartut akuerineqassanersut imaluunniit akuerineqassannginnersut.

Tamakkiisumik suliamik suliarinnittussarsiuussilluni neqerooqqusinermi nalinginnaasumik sanatitsisup siunnersortaasa suliaasaannut ilagisussaavai, neqerooqqusinermi naliliinerullu nalaani siunnersuisuunissaq.

12.3 Tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuinermi suliarinnittussanik toqqaaneq

Tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuussinerni sanatitsisup piukkunnartunik neqerooruteqartunik toqqaanissaq isumagissavaa, neqeroorutigineqartut nalilerneqannginnerani. Toqqaaneq ingerlanneqassaaq sanatitsisup toqqaanissamut aalajangiinissamut tunngavigissallugit aalajangersarsimasai aallaavigalugit.

Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 2. maj 1996-imeersumi pisortanut akiligassaqaqarnermut tunngatillugu aalajangersagaqarpoq suliffeqarfiit akiligassaqaqarnerat isigineqassasoq. Sanaartugassanut suliassanullu allanut suliffeqarfiit sulisussarsiarineqarnerini imaluunniit nioqqutissanik inniminniisoqartillugu Naalakkersuisut kommunalbestyresiluunniit, § 7, imm. 1 tunngavigalugu aalajangiisinnaapput "suliffeqarfiit akilerneqanngitsunik akileraarutinut, akitsuutinut imaluunniit inuussutissarsiuutitigut ilinniagaqarnermut sulisitsisut akiliutaannut akiligassaqartoqarnera isigineqassasoq". Suliaq imaluunniit atortussanik tunisineq, suliarineqartussanut aalajangersimasunut neqeroorutigineqartoq, aalajangiinernut taamaattunut ilaatinneqarsinnaapput.

Annikinnerpaamik neqerooruteqartut, piffissaliunneqartoq naatinngu, piumasarineqartunik naammassinnissimangitsut, naatsorsutigissavaat suliassinneqannginnisartik.

Toqqaasarnermi aalajangiisarnermut tunngaviusut najoqqutaralugit neqerooruteqartoqarpat, suliamik suliaqarnissamut naleqquttumik, neqeroorutit taakkunannga neqerooruteqartuningaanneersut, neqeroorutit naliliinissamut ilanngunneqassapput.

12.4 Neqeroorutini kukkunerit amigaatillu

Neqeroorut neqerooruteqartumut tunngaviuvoq unioqqutinneqartussaangitsoq, neqeroorut kukkuneqaraluarpalluunniit. Sanatitsisup takusinnaaguniuk kukkunerusoq, kukkunerlu annertuujuusoq, ilaatigooriarluni sanatitsisup kukkunerullu iluarsineqarnissaa toqqarsinnaavaa imaluunniit neqeroorutaasimasooq atorunnaarsinnaallugu.

Neqeroorut amingaateqarsimappat neqerooruteqartut ilassuteqarfigisinnaangilaat. Neqeroorutit suliariumannittussarsiuussinermi isikkuatut isikkoqartillugit nalilerneqassapput, kisiannili sanatitsisoq neqerooruteqartunut neqeroorut pillugu apeqquteqarsinnaavoq.

Neqeroorut, suliariumannittussarsiuussilluni neqerooqqusinermi tunngaviusunik naammassinnissimangitsoq, tamaallaat tulleriiaarinertut nalilertariaqartoq, piumasarisat aallaavigalugit, neqeroorutit naliliinermut ilanngunneqassaaq.

12.5 Immikkut piumasarisat (nangaassuteqarneq)

Neqerooruteqartut sanatitsisup neqerooruteqaaqqusinermi tunngavigalugit neqerooruteqassapput. Takornartaanngilarli neqerooruteqartut arlaallittigut nangaassuteqarsinnaammata. Nangaassuteqaatit (nalornissutit) nalinginnaasumik makkuugajuttarput, akiliisinnaanermut tunngasut, sulamik ajutoorsinnaaneq, akisussaaffik, piffissaliunneqartoq, akit naleqqussarneqarnerat, neqerooruteqaaqqusilluni atortunit paasinnissimaneq, aammalu aningaasaqarnikkut inatsisilerinermullu tunngasut.

Suliamik suliarinnissinnaasut kattuffiisa nangaassuteqaataasinnaasut aamma suliamut tunngatillugu nangaassuteqaataasinnaasut assigiiaarlugit, ilaasortaminnut, taakua neqerooruteqarneranni atugassanngorlugit suliarinikuuvaat. Nangaassuteqarnerit akuttunngitsumik ator neqartarput, suliamik suliarinnittoq imaluunniit suliarinnittut pingaartumik neqerooruteqaqqusilluni atortuni annertuumik isiginiarneqarsimangikkaangata.

Taamatuttaa atortussanik tunisisartut iluanni tunniussinissaminnik piumasaqaatiminnik nassiussaqtarput, neqerooruteqarnermi nangaassuteqarsinnaanermut sanilliunneqarsinnaasunik.

Taamatuttaa neqerooruteqartut ataasiakkaat, neqerooruteqaqqusilluni tunngaviusumi aalajangersakkani aalajangersimasunik nangaassuteqarsinnaapput.

12.6 Immikkut piumasarianut sanatitsisup inissisimanagera

Neqerooruteqarnermut atatillugu neqerooruteqartut tamarmik assigiimmik pineqassapput, taamaasillunilu neqeroorutit tiguneqartut tamarmik assigiimmik pineqassapput.

Sanatitsisup nangaassuteqaatit ataasiakkaarlugit isummerfigisassavai, pingaartumik neqerooruteqaqqusilluni atortut annerusumik minnerusumilluunniit saneqqunneqarnersut.

Nangaassutit neqerooruteqaqqusinermi atortuni allassimasut erseqqissaatigineqarsimasulluunniit, imaluunniit tassunga akerliunngitsut, nalinginnaasumik ajornartorsuutigineqarneq ajorput, akigitinneqartumullu pingaaruteqassappat tamanna sanatitsisumit nalilerneqassaaq.

Nangaassutit (nalornissutit), neqerooruteqaqqusillunilu atortunut akerliusut, kisiannili ima ingasatsiginngitsut, sanatitsisumit akigitinneqartussat aalajangerneqassapput, tamannattaaq suliamik suliarinnissinnaasut kattuffiisa nangaassuteqaataannut atuuppoq.

Akigititassamik aalajangiineq ilumoortumik kinaassusersiunngitsumillu missingiuussi-neq atorlugu pissaaq. Akigitinneqartoq 0-lunngortinneqassaaq, nangaassutigineqarneq suliammut pingaaruteqanngippat. Sanatitsisup neqerooruteqartoq nangaassuteqarnermini akigitinniagaanik apeqquteqarfigissanngilaa, tassa neqerooruteqartoq periarfissaqalissammat neqeroorummi pitsaanerulersinnissaanut.

Neqeroorutit naliliinermi sanatitsisup neqeroorut nangaassutit nalinganik qaffasavaa.

Nangaassutit neqerooruteqaqqusinermi tunngaviusunut annertuumiik akerliuppata, imaluunniit akigititassanik aalajangiisoqarsinnaanngippat, tamatuma kingunerissavaa neqeroorutit piumasarisasunut naleqqutinngitsut peerneqassasoq. Tunngaviatigut sanatitsisup naatsorsuutigissavaa piffissamut sananeqarfigisassanut nangaassutit aammalu neqerooqqusinermi tunngaviusumi inatsisitigut aalajangersakkanut piumasarisasunut nangaassutit kingunerissagaat neqeroorutit atorunnaarsinneqarnera.

Neqeroorutit piumasarisasunut naleqqutinngitsut peerneqassapput.

Taamaattumik sanatitsisup neqeroorut annertuumik neqerooruteqaqqusilluni tunngaviusunik saneqqutsisoq akuersaassanngilaa, tassa neqerooruteqartut allat taamaasilluni saneqqutsinissamut periarfississinnaagamigit, taamaasillutillu neqeroorutit iluarsaallugit. Sanatitsisup ilisimasinnaanngilaa, piffissamik sanaffiusussamik allanngortitsineq neqerooruteqartut allat akigitinniagaannut qanoq kinguneqarsinnaanersoq.

Sanatitsisup neqerooruteqartup nangaassutaanik akigitinniakkamik aalajangiisinnanera neqerooruteqartup nammineq akisussaaffigaa.

12.7 Neqeroorutit sanileriit

Sanatitsisup neqerooqqusinermini piumasarissappagu, neqerooruteqartut assigiinngitsunik ilusilinnik neqerooruteqaqquppagit imaluunniit periutsinik neqerooruteqaqqusinermi tunngaviusutut ilusilernerqartussamik, tassani takuneqarsinnaavoq immikkut neqerooruteqaqqusineq.

Aaqqiinerit tamarmik suliariumannittussarsiuussinertut isigineqassapput, oqaatigiluaannarlugu, sanatitsisoq toqqaaginnarsinnaavoq, periarfissaq sorleq, sananeqartinniarnarlugu.

Neqeroorutini sanileriinni neqeroorutit tamarmik neqeroorutitik naliliinermi aalajangersakkat malissavaat.

12.8 Immikkut ittumik neqerooruteqarneq

Neqerooruteqartut sananeqartup ilusilersorneqarnissaanut, naammassineqarnissaanut aammalu atortussanik neqerooruteqaqqusilluni tunngaviusumiit allaanerusunik siunnersuuteqartoqarpai, taava immikkut ittumik neqerooruteqartutut taaneqassaaq.

Immikkut ittumik neqerooruteqarneq pissutsinut allanut tunngassuteqarsinnaavoq, soorlu sananeqarneranut piffissaliussamut, akitigut naleqqussaanerit imaluunniit sulianik suliarineqartussanik immikkoortiterinerit. Qinigassaq taanna nangaassutigineqartutulli allatut suliarineqassaaq.

Tamatuma assigiimmik pineqarnissaq tunngavigaa, sanatitsisorlu neqeroorummik neqerooruteqaqqusinermi piumarineqartunut naapertuutinnngitsumik tigusaqassanngilaq, matumanilu ilaalluni minnerpaamik piumasaqaatit, neqerooruteqaqqusilluni atortussani aalajangerneqarsimasuni. Sanatitsisup taamaasilluni neqerooruteqaqqusinermi atortussani minnerpaamik piumasaqaatit naammassineqartussat ilanngussinnaavai.

Sanatitsisup immikkut ittumik neqerooruteqartut piumasaqaatinik minnerpaanik naammassinnissimasut naliliiffigisariaqarpai. Uani pineqarluni sanatitsisup immikkut ittumik neqerooruteqartunik atuisinnaanera. Taamaattumik sanatitsisup, agguassinermi aalajangiinermi tunngaviusumi minnerpaamik neqeroorummik pisussaannngilaq periarfissat allat toqqassallugit.

Akerlianilli sanatitsisup aningaasaqarnikkut iluanaarnarnerpaaffiusumik neqeroorut immikkut ittumik neqerooruteqartoq, minnerpaamik piumarineqartunik naammassinnissimasoq tigussallugu pisussaaffigaa, naliliinermi agguassinermi aalajangiinermi tunngaviusut malinneqarsimappata.

Sanatitsisup neqerooruteqaqqusinerminut atatillugu periarfissaraa immikkut ittumik neqerooruteqarneq pinngitsoortissinnaavaa.

12.9 Neqerooruteqarsimasunik isumaqatigiinniarneq

Agguaassinermi aalajangiinermi tunngaviusumi minnerpaamik neqeroorummik, sanatitsisoq taamaallaat neqerooruteqartumik minnerpaamik neqerooruteqarsimasumik isumaqateqarniarsinnaatitaavoq, uanilu nangaassutinut aamma akigitinniakkamullu-tunngassuteqartut isumaqatigiinniutigineqassapput.

Agguaassinermi aalajangiinermi tunngaviusumi aningaasaqarnikkut iluanaarnarnerpaaffiusumik neqerooruteqarni (tamakkiisumik suliamik suliarinnineq) sanatitsisup neqerooruteqartut tamaasa isumaqatigiinniarniarlugit neqerooruteqarfigissavai, neqeroorutitik piumasarineqartunik tunniussaqaarsimasunik, pingaartumik isumaqatigiinniarnierit aallartisarnerni.

Sanatitsisup kingusinnerpaamik isumaqatigiinniarnierit aallartinnerani neqerooruteqartut allakkatigut nalunaarfigissavai, qanoq isumaqatigiinniarnierit ingerlanneqassanersut aammalu immikkoortut arlalinngorlugit isumaqatigiinniartoqassanersoq.

Isumaqatigiinniarnierit ingerlaneranni sanatitsisup neqerooruteqartut assigiimmik iliorfigissavai. Sanatitsisup neqerooruteqartut ilaannut ataasiakkaanut neqerooruteqartut allat aaqqiissutiginiagaannik akigitinniagaannillu ilisimatitsissanngilaq, paasissutissat tamakku kikkunnilluunniit takuneqarsinnaanngoreersimanngippata.

Sanatitsisup aaqqiissutissatut neqeroorutit, neqeroorummilu pissutsit allat isumaqatigiinniutigisinnaavai, matumani ilaallutik nangaassuteqarsinnaaneq akigitinarnieqartullu. Isumaqatigiinniarnierilli sananeqartut naleqassusiat neqerooruteqaqqusilluni atortunut naleqqiullugu annertuumik allanngortissanngilaa, imaluunniit agguaassinermi aalajangiinissamut tunngaviusut taakkuninngalu oqimaalutaasarneq allanngortissanngilai.

Sanatitsisup neqeroorut pinngitsoorani akuerineqartussaannngitsutut nalilerlugu tunuartissagaluaruniuk, taava alla isumaqatigiinniaqaaq tunuartinneqarsimasumut assingusunik piumasaaqaataanut akuersinermigut inississanngilaa.

12.10 Neqeroorummik appasinnerpaamik akuersineq

Suliassaq neqeroorutigineqarpat (tildelingskriteriet) agguaassisarnermi aalajangiinermi tunngaviusut malillugit neqerorutitut appasinnerpaatut, taava neqeroorut taana neqeroorutitut appasinnerpaatut akuersissutigineqassaaq. Sanatitsisoq periarfissaqarpoq neqerooruteqartoq isumaqatigiinniuteqarfigissallugu aamma akigitiniakkamut tunngatillugu, suli isumaqatigiissuteqartoqartinnagu.

Akuersisoqartinnagu sanatitsisup sanaartornissamut aningaasartuutissanut akuersisutinut naleqqiullugu akigitinniarnieqartoq nalileqqaassavaa.

Atugassatut akuersissutigineqartut nalileqqinneqarsinnaapput, takuneqarsinaappat neqeroorutigineqartut katinnerat taakkualuunniit agguaqatigiissinnerani malunnartumik allaassuteqarnersut, assersuutigiinnarlugu neqeroorutigineqartut arlallit katilugit annertungaatsiartumik nikingassuteqarsimassappata.

Akigitinniarneqarteq aningaasanut akuersissutigineqarsimasunut naleqqiullugu anertuallaarpat, tamanna eqqarsaatigineqartariaqarpoq, suliassaq alla imaluunniit neqerooruteqaqqusinermi iluseq alla akinik appasinnerusunik pissarsissutaasinnaanersoq (assersuutigiinnarlugu suliassanik aalajangersimasunik neqerooruteqaqqusini-kut, pilersaarummit tamarmiusumik suliaqartitsineq pinnagu, imaluunniit tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuussinikkut).

Neqeroorutigineqarteq appasinnerpaaq aningaasanut akuersissutigineqartunut naapertuutinngippat, taava neqeroorutigineqarteq akuersarneqassanngilaq, neqeroorutigineqartorlu atorunnaarsinneqarsinnaavoq. Atorunnaarsitsinerli suliamut tunngatillugu tunngavissaqarluartariaqarpoq, taamaattumillu aningaasartuutissatut akuerineqarsimasunik annertuallaamik sippuisoqarsimanera tunngavigisariaqarpoq.

Sanaartorniagaq kinguartinneqarsinnaavoq taamaatiinnarneqarsinnaallunilu. Misisorneqassaaq pitsaassutsimut piffissaliussamullu tunngatillugu illersorneqarsinnaanersoq, akikinnerulernissaalu pillugu pilersaarudioqqittoqassanersoq. Isumaliutiginninermilu pilersaarudioqqinnermi aningaasartuutigineqarsinnaasut ilanngunneqasapput. Taamatuttaaq misissorneqassaaq, siunnersortit pilersaarudioqqinnermi pisussaaffiat atuutinneqarsinnaanersoq.

Neqeroorut ima appasitsigisinnaavoq, navianaateqarsinnaalluni, suliamik suliarinnit-tup aningaasaqarnerata suliap naammassineqarnissaanut matussutissaqartissinnaaneraa. Pissutsinilu taamaattuni sanatitsisup nalilertariaqarpaa, tunngavissaqarnersoq neqeroorut taamaatiinnassanerlugu.

Neqeroorut piviusumik nalilerneqartariaqarpoq aningaasat akuersissutigineqarsimasut tunngavigalugit. Suliamik suliarinnittuttaaq appasinaarlugu neqerooruteqarsinnaapput, suliamik suliarinnissinnaanertik tunngaviginngikkaluarlugu.

Imaassinnaavormi suliamik suliaqartartut appasissorujussuarmik aningaasartuuteqar-lutik sulisartunit, imaluunniit sanaartornermi suliaqarnermut iserniartunit neqerooruteqartoqartoq. Tulluartuussanngilarli sanatitsisup pissutsini taamaattuni aningaasaqarnikkut iluanaarnerpaaffiusumik neqeroorutit appasissut ilaginnaannassappagit.

Sanatitsisuttaaq piumasarisinnavaa neqeroorutip tunuliaqutaanik erseqqinnerusumik paasissutissinneqarnissani, imaluunniit isumaqatigiinniarnermi annertunerusumik sillimanissaq piumasarineqarsinnaavoq.

12.11 Neqeroorummik aningaasaqarnikkut inissisimalluarnepaamik akuersineq (tamakkiisumik suliamik suliarinnineq)

Suliaq agguaassisarnermi aalajangiisarnermi tunngaviusut malillugit aningaasaqarnikkut iluanaarnerpaaffiusumik neqeroorutigineqarpat, taava neqeroorut taanna akuersarneqassaaq, agguaaassinissamut piumasarineqartunut naammassinissimasutut isumaqatiginninniarnepup kingornatigut.

Neqeroorut iluatinnaatilik pissarsiariniarlugu sanatitsisup pilersaarutit tamaasa, tasungalu attuumassuteqartut tamaasa, ataqaqatigiimmik aqqqissuussilluni misissorluasavai.

Unnersuussutigineqassaaq naliliineq marloriarluni ingerlanneqassamat: Siullermik nalilerneqassaaq neqeroorummut pilersaarutit, akigitinniagaq ilisimasaqarfiginagu.

Matuma kingorna akigitinniarneqartut ilisimatitsissutigineqassapput naliliinermullu ilanngunneqarlutik. Taamasilluni sanatitsisup pinngitsoorsinnaavaa, pitsaassutsimik naliliinermi akitigut nalunngisaqarnerup isummersuuteqaqataanissaa. Neqerooruteqartut, neqeroorutaasut "ammarneqalernerini" najuussinnaatitaapput.

Sanatitsisup neqeroorutit tassungalu attuumassuteqartut tamaasa nalilissavai, taak-kulu oqimaaqatigiissaassallugit, aningaasaqarnikkut iluanaarnerpaaffiusumik neqeroorutit oqimaalutaanermi aalajangiinissamut tunngaviusoq tunngavigalugu.

Naliliineq naggaserneqassaaq allakkianngorlugu innersuussuteqarnikkut, tassanilu pitsaaqutaasinnaasut ajoqutaasinnaasullu neqeroorutini assigiinngitsuni, piumasaqaatini ataasiakkaani tamani erseqqissaatigineqarlutik.

Akigitinneqartut pitsaassutsillu akornanni pissutsit soqutiginagit, akigitinniarneqartoq sanatitsisumut tulluartsuussaaq, aningaasanullu akuersissutigineqartunut naapertuutissalluni, neqeroorutigineqartoq akuerineqassappat.

12.12 Suliarinnittussanik toqqaanermik avammut nalunaaruteqarneq

Sanatitsisup neqeroorummik toqqaanermi kingorna piaarnerpaamik neqerooruteqartut nalunaarfigissavai, suliarineqartussamik agguaassinermi qanoq aalajangiisoqarsimanersoq. Aningaasaqarnikkut iluanaarnerpaaffiusut aalajangiinermut tunngaviugaangata, sanatitsisup piumaffigineqarnikkuttaaq ilisimatitsissutigisariaqarpaa, neqeroorutip tiguneqartup qanoq atorsinnaatiginera allanillu iluaqutissartaqarnera.

13. Sanaartukkamik ingerlatsineq

13.1 Immikkoortortap sammisai

Uani immikkoortortami suliamik suliarinnittunit isumaqatigiissutit pissutsillu allat eqqartorneqarput sananeqartup pilersaarutigineqartut malillugit naammassineqarnissaanut. Taamatutaaq eqqartorneqarput sanatitsisup sanaartornerup nalaani periarfigisinnaasai.

13.2 Suliarinnittussamut isumaqatigiissut

Neqeroorummi pissutsit assigiinngitsut, matumanilu ilaallutik aaqqiagiinngissutaasinnaasut neqerooruteqaqqusinermit pissutsit tunngaviusut nalornissutaasinnaasullu allat, suliamik suliarinnittumit isumaqatigiissutit atuutilinnginerani isumannaareersimarsiaqarlutik, taamaasillunilu paatsoorutaasinnaasut pinngitsoorneqassallutik.

Suliamik suliarinnittussamik isumaqatigiissuteqarnermi AP95 aammalu ABT93 (tamakkiisumik suliarinninneq) malillugit suliarineqartarpoq. Suliamik suliarinnittussamik isumaqatigiissutigineqartut tamarmik allaganngorlugit suliarineqarsimassapput. Tamannattaaq atuuppoq suliamik suliarinnissamik isumaqatigiissutip allangortinneqarnerani, suliarineqartussat ilaneqarneratigut aammalu annikinnerusunik suliaqarnikkut.

Suliamik suliaqarnissamik isumaqatigiissut allakkianngorlugu isumaqatigiissutigineqarsinnaavoq neqeroorutigineqartup akuersissutigineqarneranut. Pisariaqanngilarli immikkut suliamik suliarinnissamut isumaqatigiissusiornissaq, immikkut allannguutininik imaluunnit neqeroorummut tapiliussaqaartoqarsimanngippat.

Pilersaarusionermit siunnersortip sanatitsisoq teknikkimut tunngatillugu isumaqatigiissutip isumaqatigiissutigineqarnerani ikiortussaavaa, aammalu sanatitsisoq isumaqatigiissutip ilaanik siunnersorsinnaallugu nammineq misilittakkani tunngavigalugit.

Sanatitsisoq immikkut siunnersorteqaruni taassuma suliarinnissamik isumaqatigiissutip ilusilersornissaa suliaassaasa ilagaat.

Suliamik suliarinnissamik isumaqatigiissutip inatsisitigut imarisai ilusilersorneqarneralu sanatitsisup akisussaaffigai. Tamakkulu ABR89-mi takuneqarsinnaapput.

Nittartakkami www.byginform.gl suliamik suliarinnissamik isumaqatigiissummut immersugassat takuneqarsinnaapput, suliamik suliaqartussat akornanni suliarineqarsimasut.

13.3 Suliarinnittussap piffissamut suliarinnissamullu pilersaarutai

Suliariumannittussarsiuussilluni neqerooruteqaqqusinermit atortuni allassimassussavoq piffissaliunneqartumut pilersaarutit ullormullu akiliisitaanermut tunngassuteqartut. Pilersaarut tamanna tunngaviusutut atorineqassaaq sanaartugassamut pilersaarummut itisiliinerni. AP95, § 9 malillugu suliamik suliarinnittussaq sanatitsisoq peqatigalugu pilersaarusiamik suliaqassallutik.

Suliassaq tamarmiusoq imaluunniit tamakkiisumik suliaqarnissaq pineqarpata, taamatut itisiliilluni pilersaarusionerq suliamik suliarinnittup nalinginnaasumik akisussaaffigisarpaa.

Suliamik suliarinnittussap sananissamut pilersaarutip pilersaarusionerani suliarinnittussat akunnerminni naaleraatinngitsumik sulisinnaanissaat qulakkiissavaa.

Sananissamut pilersaarusiap isumannaajartariaqarpaa, suliap pileriarthonera ataqatigiissarluarneqassasoq suliarineqartoq piffissaliussaq eqqorlugu naammassineqaq-qullugu. Suliap suliarineqarnerani ajornartorsiuteqartoqalissagaluarpat, pilersaarutip tunngavigisaa pissutigalugu sanatitsisup suliamik suliarinnittumut qisuariaatigisariaqarpaa.

Sananeqartulli annertussusia suuneralu apeqquataasarpoq, sananissamut pilersaarusionerup itisilliiffiqarneqarnissaanut.

13.4 Sanatitsisup pilersaarutinin akuersinera

Tamakkiisumik suliamik suliaqarnermi sanatitsisup suliamik suliaqarnissamut isumaqatigiissut isumannaartariaqarpaa, suliamik suliarinnittup pilersaarusionerup nalaani pilersaarummut atortussat ataavartumik tunniuttassagai, taamaasilluni sanatitsisup pitsaassutsimut sananeqarneranullu tunngasut, suliamik suliarinnittup sananeqartumut atugarisai sanatitsisup piumasarisaanut naleqquttuunersut, neqerooruteqaqqusilluni atortussani naapertuullutik neqeroorummilu akuerineqarsimasumi naapertuullutik.

13.5 Sanatitsisup nakkutilliinera

Sanaartornerup nalaani sanatitsisup nakkutilliinerata sananeqartup pitsaassusianut, piffissami sananeqarfiani aningaasaqarnikkullu, suliamik suliarinnittumit isumaqatigiissutip eqqutitinneqarnissaa isumannaajassavaa. Sanatitsisup nakkutilliinerata sanatitsisoq paasissutissanik sananeqartup ingerlanneqarnerani (naammassiaartuarnerani) ilisimatittassavaa, taamaasillunilu sanatitsisoq periarfissaqalersillugu piffissaagallartillugu suliamik suliarinnittumut qisuariuteqarsinnaangorlugu, suliamik suliarinninnermut isumaqatigiissut eqqutitinneqangippat.

AP 95-mi maleruagaassiaqarpoq imaluunniit immikkut isumaqatigiissut iliortoqarsinnaavoq sanatitsisup suliamillu suliarinnittup sanaartornerup nalaani sananeqartup naammassineqarnissaanut iliuusissanik. AP 95, § 17 –mi sanatitsisup nakkutilliinera pisinnaatitaaffiilu eqqartorneqarput. Sanatitsisup nakkutilliinerata pilersaarusionermi siunnersorti sananeqartup malinnaaffiginerani ikiuutaasinnaavoq, suliamik aalajangersimasumik nakkutilliinikkut sanaartornermilu aqutsinikkut. Tamanna sanaartortitsisup siunnersortinit isumaqatigiissuteqaatigissavaa.

Tamakkiisumik suliamik suliarinninnittoqartillugu sanaartortitsisortaaq nakkutilliinermik pisariaqartitsivoq, nammineq sinnerluni nakkutilliisussamik, atortut sananeqartullu tamakkiisumik suliarinninnissamik isumaqatigiissummut naapertuuttuunersut, aammalu tamakkiisumik suliamik suliarinnittup pitsaassutsimut pilersaarutit malinne-rai. Sanatitsisoq nammineerluni nakkutilliisumik atorfinititsissaaq, sanaartortitsisoq nammineerluni pisariaqartinneqartunik paasisimasaaqarluartunik sulisoqangikkuni.

Nakkutilliineq nalinginnaasumik sanaartortitsisup siunnersortaannit, neqerooruteqaq-quusilluni aallartisarnermi sanatitsisup ikiortigisimasaanit isumagineqarsinnaavoq.

Sanaartortitsisup nakkutilliinera sanaartornerup ingerlanerani tamakkiisumik suliamik suliarinnittumik ataatsimeeqateqartarneratigut ingerlanneqartariaqarpoq, minnerpaa-mik qaammammut ataasiarluni ataatsimeqatigiittarnikkut.

13.6 Pitsaassutsimut aqutsineq malittareqqiinerlu

Suliamik suliarinnittup isumaqatigiissutaasimasut tunngavigalugit suliarisassani isu-magissavai, taamaasilluni sanaartorneqartup naammassineqarnissaanut suliariniak-kani naatsorsuutigineqareersutut pitsaassusissaa isumaqatigiissutigineqartutut isu-magissallugu, pitsaassutsimullu pilersaarussiaq suliamik suliarinnittup nammineerluni suliarissavaa.

Sanaartortitsisup nakkutilliinermini ataavartumik suliamik suliarinnittup pitsaassutsi-mut pilersaarusionermermi isumaqatigiissut, taakkualu naammassineqarnissaat malin-naavigissavai.

Sanaartortitsisup pitsaassutsimik nammineerluni nakkutilliinera, pilersaarutip malitta-rineranik aammalu suliasanik aalajangersimasunik nakkutilliinermik tunngaveqarput.

Sanaartornerup nalaani pilersaarummit malittarinninneq nalinginnaasumik pilersaa-rummut siunnersuisup suliassaanut ilaavoq.

Annertuumik pilersaarummit malittarinninnerup isumannaassavaa, sanaartortitsisup pilersaarummut siunertaata sanaartorneqartup naammassineqarnissaa. Pilersaa-rummik malittarinninnermi suliarineqartussat, suliarineqartussat allattorsimaffianni er-seqqinnerusumik takuneqarsinnaapput.

Suliamik aalajangersimasumik, suliamik annertuumik imaluunniit suliassaq tamar-miusumik suliaqarnermi, nalinginnaasumit suliassanut aalajangersimasunut nakkutil-liinerusarpoq, suliamik suliarinninnissamat isumaqatigiissut tunngavigalugu suliso-qarnersoq nakkutigissallugu, tamatumanilu piffissaq sanaffiususaaq, aningaasatigullu nakkutiginninneq pineqarlutik.

Suliasanik aalajangersimasunik nakkutilliineq siunnersortimit pilersaarusionermermi at-tuumassuteqanngitsut imaluunniit imaluunniit pilersaarusionerluni siunnersortimit isu-magineqassaaq.

Sanaartorneqartumut attuumassuteqanngitsuni siunnersortinit suliassanut aalajan-gersimasunut nakkutilliisoqarnermi, taassuma suliamut attuumassuteqanngitsup pi-lersaarummi kukkuneqarsinnaanera isummerfigisinnaavaa. Akornutaasinnaavorli aal-laqqataaniit pilersaarummut iserluarsimannginnera. Sulianik aalajangersimasunik nakkutilliineq suliarineqartussat allattorneqarfianni takuneqarsinnaapput.

13.7 Sanaartornermi aqutsineq

Suliasanik aalajangersimasunik aammalu tamakkiisumik suliamik suliaqarnermi na-linginnaasumik piffissamik sanaartorfiusumik aningaasatigullu aqutsineq teknikkikkut siunnersortinit isumagissassanngortinneqartarpoq, sanaartornermi aqutsisussatut

isumaginnittussangorlugu, sanaartortitsisoq nammineerluni immikkut ilisimasalinnik ikiorteqareersimangippat.

Sanaartornermi aqutsineq siunnersortimit imaluunniit sanaartorneqartumut attuumasuteqanngitsunik imaluunniit suliassanik aalajangersimasunik nakkutiginnittunit ingerlanneqassaaq. Sanaartukkamut attuumasuteqanngitsunik, sanaartornermut aqutsineq, siunnersortimik sanaartornermi aqutsisutut atuinerup iluaqutissartaraa, arlaannaannulluunniit attuumasuteqarnani aqutsisumut ajornartorsiutaasinnaasunik, pilersaarummut attuumasuteqartut sanaartorfimmilu sularineqartut isummerfigisinaammagit.

Sanaartornermi aqutsisup sularineqartussat ataasiakkaat ataatsimut aaqqissuutissallugit, piffissat sanaartorfineqartussat eqquutitinneqarnissaat, suliassamutaaq ilaapput suliamik sularinnittumik atortussanillu tunniussisartut isumaqatigiinniarfigisallugit, suliamik sularinninnissamik isumaqatigiissutip teknikkimut tunngasortaasa paasineqarnissaannik itisiliiffigissallugit.

Sanaartornermi aqutsisutaaq sanaartornerup nalaani aningaasaqarnikkut aqutsineq isumagissavaa.

Suliamik tamarmiusumit, tamakkiisumillu suliamik sularinninnerni, suliamik sularinnittup piffissaliussaasumik aqutsineq isumagisussaavaa, kisiannili sanaartortitsinermi nakkutilliusup aningaasaqarnikkut tamakkiisumik aqutsineq isumagisussaallugu.

13.7.1 Piffissaliussamik aqutsineq

Sanaartugassamut pilersaarummi piviusunngortitsineq aammalu piffissamik sanaartorfiusussamik killiliunneqarsimasumut suliassanik ataasiakkaanik suliamik sularinnittussat ataasiakkaat isumaqatigiissutigineqarnerisa eqquutitinneqarnissaat isumagissaraat.

Suliassamut tamarmiusumut aammalu tamakkiisumik suliamik sularinninnerni piffissami sanaartorfineqartussami akisussaassuseq suliamik sularinnittup kisimi akisussaaffigaa.

Suliassani aalajangersimasuni tamarmiusumillu suliaqarnerni, sulianik sularinnittut eqqartuussisarnikkut attuumasuteqanngillat, taamaallaalli sanaartortitsisoq isumaqatigiissuteqarfigisimasartik illuatungerisussaavaat. Taamaattumik sanaartortitsisup sanaartukkamit aqutsisutut sularineqartut tamaasa aquttussaavai, matumanilu suliannik sularineqartunik piffissaliunneqarsimasunik ataqatigiissaarinnikkut.

Suliassani aalajangersimasuni tamarmiusumilluunniit suliaqartitsinerni, sanaartortitsisoq annaasaqaatigineqarsimassunut taarseeqqusissuteqarnerni akisussaatinneqarsinnaavoq suliamik sularinnittup, suliamik sularinnittut allat kinguartooruteqarnerisigut pilersinneqarsimasunut, AP 95 -mi § 27 tunngavigalugu.

Suliani aalajangersimasuni tamarmiusumilluunniit suliaqarnerni, suliamik sularinninnissamik isumaqatigiisummi nalinginnaasumik aalajangersagaqartarpoq, sanaartortitsisoq isumannaallisaaffigissallugu taarseeqqusissuteqarnerit taamaattut suliamik sularinnittumut kinguartooruteqartitsisimasumut ingerlateqqissallugit.

13.7.2 Aningaasartuutininik aqutsineq

Sanaartortitsisup sanaartornermi aqutsinermi isumagisassaasa ilagaat aningaasaqarnikkut isumaqatigiissutitut tunngasut, soorlu suliaqarnerunerni, suliarineqartut allannguuteqarsinnaanerat suliarineqartussallu allat akiligassakkiornikkut akilerneqartussat. Tamatumalu avataatigut ataavartumik tamakkiisumik aningaasaqarneq malinnaavigissallugu.

Akiligassaagallartumik akiliinikkut sanaartornermi aqutsisup misissortariaqarpaa, aningaasat akiliutigeqquneqartut suliarineqarsimasunut naapertuuttuunersut.

Atortussat tunniunneqannginneranni akilerneqassagaluarpata, misissorneqartariaqarpoq, pisinerit AP 95, § 22 -mi aalajangersakkat eqquutitineqarnerisut, isumaqatigiissummilu aalajangersakkanik ilasisoqarsinnaalluni, soorlu immikkut ittumik sillimasiinissamik piunasaqarnikkut.

Immikkut suliaqarsimanernut akiliuteqarneq isumaqatigiissutit naapertorlugit pissaaq, AP 95, § 22 tunngavigalugu, sanaartukkamilu aqutsisup misissussavaa akitigut naleqqussaaneq isumaqatigiissutigineqartutut suliarineqarsimanersoq.

Suliarineqartoq akiligassaliornikkut suliarineqassappat, suliamik suliarinnittut piffissamik atugarisimasaannik atuisimanerannut, akissarsiallu qaffasissusiannik il.il. misissuinissaq ilaavortaaq. Siumungaaq akiligassaliorniluni suliaqarnissaq aalajangerneqarsimanngippat, tamanna ataavartumik suliarineqartup annertussusia isummerfigineqartassaaq, ilaatigut soorlu silamik pissuteqartumik isumannaallisaanerit.

13.8 Sanatitsisup aningaasartuutininik aqutsinera

AP 95, § 17 -mi aalajangersakkami nakkutilliisut pisinnaatitaanerata kinguneraa, nakkutilliisut nalinginnaasumik sanaartortitsisumut aningaasatigut kingunerlutsitsisinnasumik aalajangiisinnaannginnerat. Sanaartortitsisulli nakkutilliisut aningaasaqarnermut tunngassutilinnut pisinnaatissinnaavai, tamanna sanaartorneqartumut oqilisaa-taasinnaasarmat. Sanaartortitsisup suliamik suliarinnittut ilisimatissavai kikkut pisinnaatitsisummik taakkunungalu atuumassutilinnut pisinnaatitaanersut.

Sanaartortitsisup aningaasartuutigineqartussanik missingersuutininik naatsorsuutinillu, naatsorsuuserinermillu malittarininnera, qarasaasiamillu aqqjissuussinermik atuinerata sanaartorneqartup piviusumik naammassineqarnissaa isumagissavaa.

13.9 Sanaartornermi ataatsimiinnerit

Sanaartukkamut tunngatillugu ataatsimeeqatigiittarnerit, nalinginnaasumik sapaatip akunneranut ataasiarluni ingerlanneqartarput, tamatumani ilaatigut pineqarlutik piffissaliunneqarsimasumik unioqqutitsinerit, pitsaassutsumik isumaginninnerit malinnaaffigineqarnerat, ataqatigiissaarinerit, pilersaarutillu allannguuteqarsinnaaneri, aningaasatigullu kingunerisinnaasai, AP 95, § 14 -ni tunngavigalugu.

13.10 Sanaartorfimmi isumannaassuseq peqqissuserlu

Sanaartornerup nalaani, sanaartortitsisup sanaartorfimmi isummannaatsuunissamut peqqisutsumillu pisussaaffini, ataqatigiissaarnerallu naammassisimassavai. Pisu-

saaffiit sanaartortitsisumit namminermit imaluunniit namminermit akisussaasutut toq-qarneqarsimasaannit isumagineqassapput. Sanatitsisup akisussaaffiit qulaani taaneqartut allamut tunniutissagaluarpagit, eqqartuussaasinnaanermut akisussaaffitaaq tassunga atuutissaaq.

Sanatitsisup sanaartorfimmi isummannaatsuunissamut peqqissutsimullu suliaqarneq pinngitsoorani malinnaavigisussaavai.

13.11 Sanaartornerup nalaani pilersaarutininik allannguinuq

Sananeqartussamut pilersaarusiortuarnermi aammalu sananeqartussammut immikkoortuni ataasiakkaani pilersaarusiortuarnerup pingitsoortissinnaavai sananeqartup sanaartorneqarnerata nalaani pilersaarutigineqartup allannguuteqartinneqarsinnaanerusunut apeqqutigineqarsinnaasut, imaluunniit sanatitsisup tungaaniit piffissamik sanaartorfiusumit allannguuteqartitissinnaanerit. Apeqqutilli taamaattut kisaatigineqanngitsulli takkutissagaluarpata, tamanna sanatitsisup naliliiffigisariaqarpaa, soorlu ilaatigut akigitinniarneqartut allannguuteqartinneqarneratigut.

Sananeqartup sananeqarnerata nalaani sanatitsisup pisuussutigingisarigaluanik pilersaarutigineqartutulli naammassineqarnissaanik allannguuteqaatigineqarsinnaasunik takkuttoqarsinnaavoq, soorlu suliamik suliarinnittup akiliisinnaajunaarneratigut.

Sanaartornermi nakkutilliisut innersuussuteqarneratigut periutsit taakkua tunngavigalugit sanatitsisoq aalajangersagaliorsinnaavoq.

13.11.1 Pilersaarutininik allannguinuq

Aallaaviuvoq sananeqartup suliarineqarnerata nalaani pilersaarummik allannguuteqartitsinerit pinngitsoornissaat. Sanatitsisup nangaassuteqarani pilersaarummik allannguinierit pinngitsoortittariaqarpai.

Pilersaarummik allannguuteqartitsinerit pinngitsoortinneqassanngikkaluarpata taava AP 95, § 14 -mi aalajangersakkat eqquutitinneqassapput.

Assersuutigalugu sanatitsisup suliamik suliarinnittoq pisinnaatissappagu, pitsaassutisimik piumasaqaatiniit allaanerusunik atortussanik naatsorsuutigineqartunilli akisunerusunik atuinissaa akuerissagaluarpagu, suliamik suliarinnittoq ikiorniarlugu, piffissanik sanaartorfiusunik qaangiinissaa pinngitsoorniarlugu, tamanna immikkut akiliinermik kinguneqartinneqassanngilaq. Suliamik suliarinnittup sanaartortitsisup neqerorutaa akigitinniakkamik allannguuteqartitsinani atortussanik allannguuteqartitseqqullugu, sanatitsisup inatsisitigut piginnaatitaaffini tunngavigiinnassavai, imaappoq suliamik suliarinninnissamik isumaqatigiissummi aalajangersakkat naapertorlugit, piumasarineqarsinnaalluni akiliisitsisoqassasoq imaluunniit kinguartoornermut tunngatilugu taarsiisoqarsinnaasoq.

13.11.2 Piffissarititamik sivitsuineq

AP 95, § 24 malillugu suliamik suliarinnittup piumasarisinnaavaa, suliamik suliarinninnissamut piffissaliussap sivitsorneqarnissaa, pissutsit assigiinngitsut pilersaarutigineqartutuut suliap ingerlaqqinnissaanut akornutigineqarsinappata.

Tamanna soorlu atuuppoq suliamik allanngortitsisoqartillugu, sanatitsisumit piumasarineqartumit, sanatitsisup nammineerluni tunniunniagaasa kinguartoornearni, suliap ingerlanneqarnerani akuliunnikkut akornusersorneqarnermi, soorlu suliumajunnaarnerni imaluunniit sulisitaqarumajunnaarnikkut, silamiluunniit suliaqarnermi silamik akornusersorneqarnikkut, aammalu pisortaniit piumasaqarfigineqarnikkut, AP 95 -mi aalajangersakkat malillugit.

AP 95, § 26 malillugu sanatitsisortaaq pisussaavoq sanaffigineqartussatut piffissaliunneqarsimasup allatigut sivitsorneqarsinnaanissaanut.

Piffissamik sanaartorfiusussamik sivitsuinerup sunniutigissavaa, suliamik suliarinninnissamik isumaqatigiissutip kinguartoornearit naammassinngitsoorneqartutut isigineqassanngillat. Suliamik suliarinnittoq piffissamik sivitsuinissaminik piumasaqarsinnaasoq, pillavigineqarsinnaanngilaq (ullormut akiliisitsinissamik taarsiissuteqarnermilluunniit).

Sanatitsisup suliamilluunniit suliarinnittup sananeqartup kinguartinneqarnissaa naammagiinnarsinnaaneraa AP 95 -mi §§ 24-27 najoqqutaralugit aammalu Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik eqqartuussisarnermi maleruaqqusat tunngavigalugit aalajangerneqassaaq.

13.11.3 Ullormut qaangiinnermi akiliut, taarsigassat isumaqatigiissutinullu mallinninneq

Suliamik suliarinnittup piffissaliunneqartoq sivitsuinissamik piumasaqarnini qaangersimappagu, suliamik suliarinnittup tungaaniit nammineq akisussaaffigisaminik kinguartoornertut isigineqassaaq, qanorlu iliuuseqartoqarnissaa pisariaqartinneqalertusaalluni, AP 95 -mi, § 25 naapertorlugu.

Sanaartortitsisup paasiguniuk kinguartoortoqartussanngortoq, tamanna allakkatigut suliamik suliarinnittumut nalunaarutigissavaa.

Suliamik suliarinnittup piffissaliunneqarsimasumut aalajangersakkanik qaangiisimnerminut pissutaasut uppersarniarlugit, suliamik suliarinnittoq uppersaasusaavoq. Aalajangersagaq tamanna naammattussaavoq, pingaartumik suliamik suliarinnittut akunnerminni kinguartoornermut pissutaasoq inissinnialeraangassuk. Tamatumali kingorna sanatitsisup suliamik suliarinnittoq kinguartoorteqartoq akisussaatissinnaavaa, ajornartorsiutaalu taamaasilluni allamit akisussaaffigineqalerluni.

Nalinginnaasumik kinguartoornernut kinguneritinneqartarpoq ullormut akiliuteqartitsineq imaluunniit taarsiissuteqartitsineq. Kinguneritinneqartussat suunerat annertussissaallu pillugit erseqqinnerusumik aalajangersagaqarpoq suliamik suliarinninnissamit isumaqatigiissummi aalajangerneqartussamit neqerooruteqaqqusilluni atortussani taaneqartut tunngavigalugit.

Ilaatigooriarluni sanatitsisup suliamik suliarinnittoq suliarisaanik arsaarsinnaavaa, suliamik suliarinninnissamik isumaqatigiissummi eqquutinnginnissaa naatsorsuutigineqarpat, soorlu kinguartoorujussuarnikkut imaluunniit suliarineqartup pitsaassusissaa ta ajorpallaarneratigut, AP 95 -mi § 40 tunngavigalugu.

13.11.4 Akilersuinermik unitsitsineq akiliisinnaajunnaarnerlu

Suliamik suliarinnittoq akilersuinerminik unitsitsippat akiliisinnaajunaarpalluunniit aningaasarsissutigisassai tamarmik unitsinneqarallassapput. Matumalu kingorna AP 95 -mi § 42 innersuussutigineqartut malinneqassapput.

13.11.5 Isumaqatigiinngissutit isumaqatigiissitsiniarnerlu

Suliamik suliarinninnissamut tunngassuteqartumik isumaqatigiinngitsoqalerpat, illuatungeriillu isumaqatigiissinnaangippata, isumaqatigiinngissutit suliamut attuumassuteqanngitsunik isumaqatigiinngitsut nalilertittariaqarpoq. Isumaqatigiinngissut illuatungeriit iluanni aaqqinneqarsinnaangippat Kalaallit Nunaanni Voldgiftrettemut (isumaqatigiissitsiniarnikkut eqqartuussivimmut) tunniuneqassaaq, AP 95 -mi § 45 tunngavigalugu.

Pingaarnerutillugu teknikkimut tunngasunik aaqqiisoqarnissaanik isumaqatigiinngisuteqartoqarneq tunngaveqarpat imaluunniit uppersaatissanik pisariaqartitsisoqarpat, Kalaallit Nunaanni isumaqatigiissitsiniarnikkut eqqartuussiviup siulittaasuata piumasarisinnaavaa naliliisoqarnissaa, AP 95 -mi § 45 tunngavigalugu.

Sanatitsisup sillimmatissatut piumasarisnaanut akileeqqusineranut isumaqatigiinngisuteqarnikkut suliamik suliarinnittup AP 95 -mi, § 46 tunngavigalugu piumasarisnaavaa ilisimannittunik aalajangiisoqarnissaa.

Isumaqatigiinngissuteqarnermi illuatungeriit piumasarisinnaavaat isumaqatigiissitsiniartoqarnissaa, illuatungeriit namminneq isumaqatigiissutigisaminnik isumaqatigiin- niartoqassallutik.

14. Sanaartukkap naammassinera

14.1 Immikkoortortap sammisai

Immikkoortortami uani eqqartorneqarput sanatitsisup suliassai sanaartukkap naammassineranut atatillugu. Suliassat taakku soorlu ukuupput: sanaartukkap tunniunnerani peqataanissaq, tassunga atatillugu amigaatinik allattuinnissaq nakkutilliinissarlu tamakku aaqqinneqarnerannut, ingerlatsinissamut aserfallatsaaliinissamullu male-ruagassiornissaq, sanaartukkamut aningaasartuutaasimasut allattorsimaffiornissaat, naammassereernermilu naliliinissaq misilittagarisimasanillu katersinissaq siammaanissarlu.

14.2 Tunniussineq

Suliareriikkamik tunniussineq – AP 95, § 28 - 29 -anilu sammineqartoq – sanatitsisumut sanasumullu inatsisitigut inissisimaffimmut pingaaruteqarluinnarpoq.

Suliamik tunniussinissap tungaanut sanaartortoq sanaanut tamakkiisumik akisussavaq aserfallatsaaliuisussaallunilu. Suliareriikkamik tunniussinerup kinguneraa sanatitsisup suliamut akisussaalerneq aserfallatsaaliuisussanngorlunilu. Tamanna tungaveqarpoq AP 95 § 30-imi aalajangersakkami, tassani aalajangigaammat piffissaq tunniussiffik suliap amigaateqarneranut aalajangiisuussasoq.

Sanatitsisup suliarisap ilaa suli naammassinngitsoq atuleruniuk, taava suliarisimasap akisussaaffiata inissisimanera paatsuunganarsissaaq. Atuilernerup malitsigaa sanaartortup akisussaaffini iperassammagu soorlu suliamut aseruisoqarsimaneq eqqarsaatigalugu, tassami aseruisimanermut akisussaaneq sanatitsisumut atuisumulluunniit tutsinneqassammat.

Sanaartukkap ilaanik atuisariaqartoqartillugu taava suliap agguataarlugu tunniunnerarsinnaavoq imaluunniit sanaartortitsisup sanaartortullu akornanni immikkut isumaqatigiissutiliortoqarsinnaavoq akisussaaffiup qanoq agguaannissaa pillugu.

Tunniussinermi amigaatit ukiullu tallimat qaangiunnerani misissuinermi amigaatit sanaartortup iluarsagassarai taakkuli amigaatitut allassimassapput. Amigaatit sanatitsisup sanaartortumut nalunaarutigisimassavai tamakku paasinerisa kinguninngua.

AP 95, § 6 malillugu sanatitsisup suliap tiguguniuk taava sanaartortup sanaartukka-minut sillimmasiussaa appartinneqassaaq sanaartukkap nalingata 10 %-ianut.

Sanatitsisup sanaartukkamik nakkutilliisuata sanatitsisoq suliamik tigusinermut atatillugu ikiugassaraa, tunniussarlu amigaateqarpat taakku suliarineqarnissaat nakkutigissallugu.

14.3 Amigaatinik sananerlutanillu suliarinnineq

Suliamik naammassisamik tunniussinnginnermi sulititsisup suliap tamaat misissorluassavaa paasiniarlugu amigaateqarnersoq sananerlutaqarnerorluunniit. Suliarinnittoq innerssusuteqarfigineqartariaqarpoq suliamik naammassisatut taasamik tunniussinnginneq sioqqullugu suliap amigaateqarneranik sananerlutaqarneranilluunniit

misissuilluaqqullugu, taamaalilluni suliap tunniunnerani amigaatit annikinnerpaaniasammata.

Suliarinnittup misissuina ullut arlallit tunniussinissaq sioqqullugu pissaaq, tamatumunga atatillugu amigaatit iluarsagassallu allatorneqassapput. Allattorsimaffiit allalu uppernarsaatit atortunut sulianullu tunngasut – soorlu misiliinernut pitsaassutsimullu uppernarsaatit – suliamut tunniussinermut tunniussinermullu allattorsimaffimmut illaapput.

Suliamut naammassisamut tunniussinermi atatillugu allattorsimaffimmi allassimasaaq suna suliap tunniunneqarnerani isumaqatigiisummut eqquititsinnginnersoq, amigaatit sananerlutallu aningaasatigut kinguneqassappata kinguneri aammalu qaqugu iluarsagassat naammassineqassanersut aamma allassimassapput.

AP 95, § 28-i malillugu sanatitsisup suliaq naammassisatut nalunaarutigisaq anner-tuumik amigaateqarpat sananerlutaqarpallu suliatut naammassisatut tigorusunngis-sinnaavaa aaqqitassat aaqqiivigineqartinnagit.

Amigaataasut sananerlutallu nalinginnaasutut nalilernerqarpata taava sanatitsisup su-liaq naammassisutut isigalugu tigussavaa, suliarinnittulli tunniussinermi amigaatit allassimasut tamaasa naammassisassarai.

AP 95, § 34-i malillugu sanatitsisup ilaatigut periarfissaraa amigaatit sananerluta-luunniit suliaritinnagit akiligassaminik appaaffigineqarnissi.

Pingaaruteqarpoq tunniussinermut atatillugu amigaatit sananerlutalluunniit takusin-naasat tamaaviisa allattussallugit. AP 95 § 36-i malillugu sanatitsisup amigaatit sulia-rineqarnissaannut annaasinnaavaa kingusinaarluni amigaatit sananerlutalluunniit na-lunaarutigisimagunigit, tassami amigaatit paasisat suliarinnittumut piaartumik allakka-tigut nalunaarutigineqartussaapput.

Sanaartornermi nakkutilliisup saniatigut, atuisut ukioq siullermi sanaamik atuinermi amigaataasut sananerlutalluunniit eqqumaffigissavaat, taamaalilluni suliarinnittumut erninnaartumik nalunaarutigineqarsinnaammata.

14.4 Ukiup ataatsip qaangiunnerani misissuinerit

Suliap naammassineraniit ukioq ataaseq qaangiutsinnagu sanatitsisoq suliarineqar-simasoq misissussavaa. Misissuineq sanatitsisumiit ingerlanneqarsinnaavoq kisan-nili sanaartukkamik nakkutilliisuusimasumit misissorneqarajulluni. Sanatitsisup suli-arinnittoq misissuinissamut aggersassavaa AP 95, § 37-i tunngavigalugu.

Ukiup ataatsip qaangiunnerani misissuineq taassumalu kinguneranit iluarsaaneq pe-reeraangat AP 95, § 6-i malillugu suliarinnittup sillimmasiisimanera sanaartukkamut aningaasatigut isumaqatigiisutip 2 %-ianut appartinneqartarpoq.

14.5 Ukiut tallimat qaangiunneranni misissuinerit

AP 95, § 38 malillugu sanaartukkap naammassineraniit ukiut tallimangulerneranni tassa ullut 30-it sioqqullugit sanatitsisup suliarinnittoq aggersassavaa misissuinis-samut.

Misissuinissaq pitinnagu sanatitsisup suliaq misissoqqissaasavaa illup ilusaa aserfallassimaneralu allattussallugit. Aserorsimasut aseroriaannaalluunniit allattorneqasapput, sunalu aseruutaasimanersoq ajornanngippat allanneqassaaq.

AP 95-imi allassimasut saniatigut misissuinerup siunertaraa suliarisimasani pilersaarusiorsimasanilu amigaatit nassaarinissaat illullu aserfallassimaneranik nalunaarsuinissaq.

Amigaataasimasut tamaasa aaqqiivigineqareerpata suliarinnittup sillimmasiinera atorrunnaarsinneqassaaq.

14.6 Ingerlatsinermut aserfallatsaaliinissamut ilitsersuutit

Sanatitsisup illuliap naammassineranut atatillugu tunniunneqarnerani isumannaasavaa ingerlatsinermut, aserfallatsaaliinermut, kiassarnermut, eqqiaanermut, uteqattaartumik misissuinissat, ulluinnarnilu teknikkut ingerlatat ilitsersuusiorsimaneqarsimanissaat.

Ingerlatsinermut ilitsersuutit ukuningga imaqarajupput:

- Illumut tunngasumik nalinginnaasumik paasissutissat aammalu suliffeqarfiit kif-fartuussisinnaasut allattorsimaffiat.
- Illumut nalinginnaasumik titartakkat illup sananeqaataanik allattorsimaffik, iik-kat natillu qalliutaasa atortorissaarutillu allattorsimaffiat.
- Illumut atortut suunerisa allattorsimaffiat, silaannarissaatip ingerlanneqarneranut allattorsimaffik, erngup, kiassaait silaannarissaatillu ingerlaaviisa titartagartaat.
- Eqqiaanissamut ilitsersuutit.
- Aserfallatsaaliinermut qanorlu aserfallatsaaliinissap akulikitsiginissaanik ilitsersuutit.
- Titartakkat illup sananeqarneranik takutitsisut.
- Atortut assigiinngitsut illumut sananeqarsimasumut atorsimasat pisiarineqarfianniit allattorsimaffiat.

Ingerlatsinermut aserfallatsaaliinermullu ilitsersuutit pilersaarusiordermi sananeqar-nissaat innersuussutaavoq. Ilitsersuutilli ilaat atortut pisiarineqarfianniit ilitsersuusiorderni suliarineqartarput ilaallu aatsaat illup naammassereernerani suliarineqarsinnaallutik. Ilitsersuutit taamaattut atortut pisiarineqarfianniit imaluunniit suliarin-nittumiit ikiorneqarluni suliarineqarsinnaapput. Pilersaarusiortulli tamatigut ilitsersuutit misissortassavaat qulakkeerniarlugu sanatitsisoq tamakkiisumik atorsinnaasaminik pissarsimanersoq.

Sanatitsisup immikkut maluginiartassavaa ilitsersuutit kiassarnermut silaannarissaatitut assigisaannullu tunngasut naammaginarnersut.

14.7 Sanatitsisup akiliinissamut pisussaaffii sanaartukkamullu naatsorsuutit

AP 95, § 22-i malillugu sularinnittoq illup naammassisap tunniunneranut atatillugu akiligassat kingulliit sanatitsisumut tunniutissavai. Immikkut sanaartukkamut atatillugu suliarinnittoq piumasaqaateqarniaruni akiligassiamut kingullermut ilaatissavaa. Tassani ilaatinneqarsinnaavortaaq taarsiinissamut piumasaqaatit nutaat imaaluunniit akuereriikkat.

Nalinginnaasumik pilersaarusionernut allattorsimaffik malillugu sanaartornermik nakkutilliisut pisortaata sanaartukkap naammassisap naatsorsuusionera isumagisas-saraa.

Suliani annikitsuni ajornaateqanngitsuniluunniit nakkutilliisoq kisimiittarpoq taamaattoqaraangalluy taassuma ataavartumik naatsorsuusionerq suliallu naammasse-reernerani naatsorsuusionerq suliasaraa.

14.8 Sanaartukkamut atatillugu misilittakkanik naliliineq ingerlateqqiinerlu

Pisortanit tapiiffigineqarlutik sanaartukkani misilittakkat allamut sanaartugassanut atorluarneqarnissaat anguniagaassaaq.

Sanatitsisoq siunnersortini suliarinnittorlu ilaatillugit sanaartukkami misilittakkanik naliliisariaqarpoq. Naliliinerup uku ilannguttariaqarpai: sanaartornermi sanaartoriaatsip qanoq ingerlasimanera, avatangiisunut mingutsitsinnginnermut tunngasut, illup iluani silaannaap qanoq issusaa, sillimaniarneq, sulinermi pissutsit assigisaallu ilanngunneqartariaqarputtaa, sanaartornermi suliaqarsimasut akunnerminni suleqatigiinnerat qanoq ingerlasimansoq.

Misilittakkanik ingerlatseqqiinerup siunertaraa,

- sanatitsisut pitsaanerusequmik sanaartugassaminut tunngavissaqalertinniarlugit sanaartugassat ilusissaasa naammaginartuunisaat piviusorpalaartuunissaallu eqqaarsaatigalugit,
- sanatitsisut pikkorinnerulertinniarlugit pilersaarusiortut siunnersuutaannut naliliisinaanermi,
- tamakkiisumik suliarinnikkusuttut neqeroorutaannik aamma/imaluunniit sanaartugassanik atorneqareersunik ajornannginnerusequmik sanatitsisussa q naliliisinnaaqqullugu,
- sanatitsisoq neqeroorutit assingusut sanaartukkanit akigitinneqarsimasunit, assersuussiisinnaaqqullugu,
- sanatitsisoq sanaartukkanik allanik assersuuteqarnissaa anguniarlugu tassani ilaalluni akinik ataasiakkaanik naliliineq,

sanaartukkat ingerlannissaannut misilittagaqalernissaq anguniarlugu.

ILASSUT 1: Kalaallit Nunaanni Nunaanni maleruagassat il.il. pineqartumut attuumassuteqartut

Love

- Lov nr. 295 af 4. juni 1986 om arbejdsmiljø i Grønland.
- Lov nr. 944 af 23. december 1986 om boligforsyning, boligstøtte, leje af boliger m.v. i Grønland.

Landstingslove

- Landstingslov nr. 3 af 6. april 1992 om licitation m.v.
- Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri, nr. 684 af 20. juli 1994, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Landstingslov nr. 8 af 29. oktober 1999 om Grønlands Hjemmestyres budget.

Landstingsforordninger

- Landstingsforordning nr. 6 af 19. december 1986 (med senere ændringer) om arealanvendelse og planlægning.
- Landstingsforordning nr. 1 af 31. oktober 1991 om andelsboliger.
- Landstingsforordning nr. 1 af 9. april 1992 om støtte til boligbyggeri.
- Landstingsforordning nr. 12 af 28. oktober 1993 om etablering af et boligselskab.
- Landstingsforordning nr. 7 af 3. november 1994 om hjælp til personer med vidtgående handicap.
- Landstingsforordning nr. 4 af 30. oktober 1998 om boligfinansiering.
- Landstingsforordning nr. 5 af 31. maj 2001 om leje af boliger.

Cirkulære og cirkulæreforslag

- Hjemmestyrets cirkulære af 1. oktober 2000 om udbud af bygge- og anlægsarbejder.
- Forslag til Grønlands Hjemmestyres cirkulære af x.x.200x om kvalitetssikring af byggearbejder.
- Forslag til Grønlands Hjemmestyres cirkulære af x.x.200x om kvalitetssikring af anlægsarbejder.
- Forslag til Grønlands Hjemmestyres cirkulære af x.x.200x om miljøsikring af byggearbejder.
- Forslag til Grønlands Hjemmestyres cirkulære af x.x.200x om miljøsikring af anlægsarbejder.

Regulativer, forskrifter og reglement

- Budgetregulativ 2002.
- Grønlands Bygningsreglement 1982, incl. tillæg.
- Forskrifter udfærdigede i medfør af Grønlands Bygningsreglement 1982 (14 i alt).

ILASSUT 2: Qallunaat Nunaanni maleruagassiat il.il. pineqartumut attuumassuteqartut

Love

- Lov om statens byggevirksomhed m.v. (Statsbyggeloven), nr. 228 af 19. maj 1971.
- Lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love, nr. 1093 af 21. december 1994, jf. lbk. nr. 336 af 13. maj 1997.
- Lov om arbejdsmiljø, jf. lbk. nr. 784 af 11. april 1999.
- Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven), nr. 450 af 7. juni 2001.
- Aktstykke 331 (SEA-reformen) af 24. august 2000.

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri, nr. 463 af 15. juni 1992, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri, nr. 684 af 20. juli 1994, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden, nr. 728 af 5. september 1996, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om selektiv nedrivning af statsbygninger, nr. 282 af 18. april 1997, Bygge- og Boligstyrelsen. Bekendtgørelse om kvalitetssikring af byggearbejder, nr. 202 af 23. marts 2000, By- og Boligministeriet.
- Bekendtgørelse om projekterendes og rådgiveres pligter m.v. efter lov om arbejdsmiljø, nr. 574 af 21. juni 2001, Arbejdsministeriet.
- Bekendtgørelse om bygherrens pligter, nr. 576 af 21. juni 2001, Arbejdsministeriet.
- Bekendtgørelse om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder, nr. 589 af 22. juni 2001, Arbejdstilsynet.
- Bekendtgørelse om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsbekendtgørelsen), nr. 595 af 9. juli 2002, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Cirkulærer

- Cirkulære om bygge- og anlægsarbejders indretning med hensyntagen til bevægelseshæmmede (Handicapcirkulæret), nr. 49 af 23. marts 1972, Boligministeriet.
- Cirkulære om kunstnerisk udsmykning af statsligt byggeri, nr. 199 af 23. december 1983, Byggestyrelsen.
- Cirkulære om gennemførelse af statslige byggearbejder (skemacirkulæret), nr. 165 af 1. november 1986 (Byggesagsrapporten), Byggestyrelsen.
- Cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder mv., nr. 174 af 10. oktober 1991, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner, nr. 25 af 7. februar 1995, Miljø- og Energiministeriet.
- Cirkulære om vedligehold af statens bygninger, nr. 160 af 10. december 2002, Finansministeriet.
- Cirkulære om udbud og udfordring af statslige drifts- og anlægsopgaver, nr. 159 af 17. december 2002, Finansministeriet.

- Cirkulære om statens selvforsikringsordning, nr. 24 af 26. februar 1975, Finansministeriet.

Vejledninger

- Vejledning om pris og tid 1993, nr. 65 af 29. april 1993, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Vejledning om AB 92 Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i Bygge- og anlægsvirksomhed af 10.12.1992 Bygge- og Boligstyrelsen, januar 1994, nr. 22 af 31. januar 1994.
- Vejledning om vinterbyggeri, nr. 4010 af 31. oktober 1995, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Vejledning om kvalitetssikring i byggeriet, nr. 11986 af 1. maj 2001, By- og Boligministeriet.
- Vejledning om udarbejdelse af totaløkonomiske beregninger i statslig byggevirksomhed, oktober 2001, By- og Boligministeriet.
- Vejledning om byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed, 2002, Branchemiljørådet for Bygge & Anlæg.
- Vejledning til tilbudsloven og tilbuds bekendtgørelsen, 2002, Erhvervs- og Boligstyrelsen.
- Udbudsregler - EU's udbudsdirektiver, vejledning, februar 1998, Konkurrencestyrelsen.
- Vejledning om støttet byggeri, logistik i udførelsen af byggeriet, 18. august 2003, Erhvervs- og Boligstyrelsen.

Forskrifter og bestemmelser i øvrigt

- Almindelige Bestemmelser for teknisk Rådgivning og bistand (ABR 89).
- Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 92).
- General Conditions for the provision of works and supplies within building and engineering (AB 92, engelsk version)
- Almindelige Betingelser for Totalentreprise (ABT 93).
- General Conditions for turnkey contracts (ABT 93, engelsk version).
- Bygningsreglement 1995 (BR 95), nr. 4002 af 13. februar 1995 med senere ændringer (tillæg 1-5).

Direktiver

- Tjenesteydelsesdirektivet (TYD) (Rådets dir. nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992, som ændret ved Rådets dir. nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens dir. nr. 2001/78/EF af 13.9.2001).
- Bygge- og anlægsgdirektivet (BAD) (Rådets dir. nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993, som ændret ved Rådets dir. 97/52/EF af 13. oktober 1997).
- Vareindkøbsdirektivet (VAD) (Rådets dir. nr. 93/36/EØF af 14. juni 1993, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets dir. nr. 97/52/ EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens dir. nr. 2001/78/EF af 13. september 2001).
- Forsyningsvirksomhedsdirektivet (FSVD) (Rådets dir. nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993, som ændret ved Rådets dir. nr. 98/4/EF af 16. februar 1998).

ILASSUT 3: Pineqartunut attuumassuteqartut qarasaasiat qupper-sagaaniittut

Arbejdstilsynet	www.at.gl
BAT-kartellet , Bygge-, anlægs- og Trækartellet	www.bat-dk.org
Branche Arbejds miljø Råd	www.bar-web.dk
Branche arbejds miljø rådet Bygge & Anlæg	www.bar-ba.dk
By og Byg, Statens Byggeforskningsinstitut	www.by-og-byg.dk
Byggecentrum	www.byggecentrum.dk
Byggematerialeindustrien Byggeri,	www.bi.di.dk
Informationsteknologi, Produktivitet, Samarbejde	www.bips.dk
Byggeriets Evaluerings Center - BEC	www.byggeevaluering.dk
Byggeskadefonden	www.byggeskadefonden.dk
Byggeteknisk Erfaringsformidling	www.byg-erfa.dk
Byggevarepriser	www.byggevarepriser.dk
Bygherreforeningen i Danmark - BID	www.bygherreforeningen.dk
Danmarks Statistik	www.dst.dk
Dansk Byggeri	www.danskbyggeri.dk
Dansk Center for Byøkologi	www.dcue.dk
Dansk Center for Tilgængelighed	www.dcf.dk
Dansk Facilities Management - netværk	www.dfm-net.dk
Dansk Standard	www.ds.dk
Danske Arkitekters Landsforbund	www.dal-aa.dk
Den danske Landinspektørforening	www.ddl.org
Det Centrale Handicapråd	www.dch.dk
Erhvervs- og Boligstyrelsen	www.ebst.dk
EU-udbud, Simap	www.simap.eu.int
Foreningen af Rådgivende Ingeniører - F.R.I	www.frinet.dk
Forsvarets Bygningstjeneste	www.fbt.dk
Grønlands Byggeportal	www.byginform.gl
Grønlands Hjemmestyre	www.nanoq.gl
Håndværksrådet	www.hvr.dk
Ingeniørforeningen i Danmark - IDA	www.ida.dk
Klagenævnet for Udbud	www.klfu.dk
Konkurrencestyrelsen	www.ks.dk
Kulturarvsstyrelsen	www.kuas.dk
Miljøteknisk Brancheforening	www.mtbf.dk
Murerfagets Oplysningsråd	www.muro.dk
PAR-F.R.I Rådet	www.par-fri.dk
Praktiserende Arkitekters Råd - PAR	www.par.dk
Praktiserende Landskabsarkitekters Råd - PLR	www.p-l-r.dk
Retsinformation	www.retsinfo.dk
Slots- og Ejendomsstyrelsen - SES	www.ses.dk
Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger	www.s-fou.dk
Tagpapbranchens Oplysningsråd – TOR	www.tagpapoplys.dk
Tekniq, installatørernes organisation	www.tekniq.dk
Teknologisk Institut	www.teknologisk.dk
Træbranchens Oplysningsråd	www.top.dk
Udbudsportalen	www.udbudsportalen.dk
Vinterkonsulenterne for bygge og anlæg	www.vinterkonsulenterne.dk

ILASSUT 4: Oqaatsit ataasiakkaat allattorsimaffiat

AB 92 Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed af 10.12.1992

ABT 93 Almindelige Betingelser for Totalentreprise, 1993

ABR 89 Almindelige Bestemmelser for teknisk rådgivning og bistand, oktober 1989

BEC Byggeriets Evalueringscenter

BHF Bygherreforeningen i Danmark

BIPS Byggeri, Informationsteknologi, Produktivitet og Samarbejde (Fusion af BPS, ibb og IT-Bygge-net)

Byggesagsrapporten Jf. cirkulære af 1. november 1986 om gennemførelse af statslige byggearbejder, § 8.

DS Dansk Standard

EBST Erhvervs- og Byggestyrelsen

OPP Offentlig-Privat Partnerskab (samarbejde)

Ydelsesbeskrivelser Praktiserende Arkitekters Råd (PAR), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) og Praktiserende Landskabsarkitekters Råd (PLR) har udarbejdet beskrivelser over de specifikke ydelser indenfor de enkelte faser i byggeriet